

Briselē, **XXX**.
[...](2021) **XXX** draft

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS Pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības un
mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos**

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS Pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības un
mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos**

Saturs

<i>I DAĻA. KOPĪGI NOTEIKUMI</i>	6
<i>1. nodaļa. Ievads</i>	6
<i>2. nodaļa. Piemērošanas joma un definīcijas</i>	8
2.1. KLP ietekme uz piemērošanas jomu	8
2.2. Piemērošanas joma	9
2.3. Horizontālie noteikumi un atbalsta instrumenti, kas piemērojami lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei un lauku apvidiem	12
2.4. Definīcijas	13
<i>3. nodaļa. Kopīgie novērtējuma principi</i>	19
3.1. Pirmais nosacījums. Atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību	21
3.1.1. Atbalstītā saimnieciskā darbība	21
3.1.2. Stimulējošā ietekme	21
3.1.3. Attiecīgo Savienības tiesību aktu noteikumu un vispārīgo principu nepārkāpšana	24
3.2. Otrais nosacījums. Atbalsts nerada pārmērīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem tā, ka tas ir pretrunā kopīgām interesēm	24
3.2.1. Valsts iejaukšanās nepieciešamība	25
3.2.2. Atbalsta piemērotība	25

3.2.3.	Atbalsta samērīgums.....	26
3.2.4.	Pārredzamība	30
3.2.5.	Nepamatota negatīvā ietekme uz konkurenci un tirdzniecību	30
3.2.6.	Atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes izsvēršana (samēra pārbaude).....	33
<i>II DAĻA. ATBALSTA KATEGORIJAS</i>		<i>35</i>
<i>1. nodaļa. Atbalsts uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, pārstrādi un tirdzniecību.....</i>		<i>35</i>
1.1.	Lauku attīstības pasākumiem līdzīgi pasākumi	35
1.1.1.	Investīciju atbalsts	35
1.1.1.1.	Atbalsts investīcijām lauku saimniecībās, kas saistītas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu	36
1.1.1.2.	Atbalsts investīcijām tāda kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai, kas atrodas lauku saimniecībā.....	40
1.1.1.3.	Atbalsts investīcijām, kas saistītas ar lauku saimniecības ēku pārvietošanu.	41
1.1.1.4.	Atbalsts investīcijām, kas saistītas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību	41
1.1.2.	Darbības sākšanas atbalsts jauniešiem lauksaimniekiem un lauksaimnieciskām darbībām	43
1.1.3.	Darbības sākšanas atbalsts ražotāju grupām un organizācijām lauksaimniecības nozarē	43
1.1.4.	Atbalsts agrovides un klimata saistībām	44
1.1.5.	Atbalsts dzīvnieku labturības saistībām	47
1.1.6.	Atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām.....	49
1.1.7.	Atbalsts apgabaliem, kuros ir dabas radīti vai citi platībatkarīgi ierobežojumi	50
1.1.8.	Atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai	50
1.1.9.	Atbalsts lauksaimniecības produktu ražotāju dalībai kvalitātes shēmās	52
1.1.10.	Atbalsts tehniskā atbalsta sniegšanai lauksaimniecības nozarē	53
1.1.10.1.	Atbalsts zināšanu apmaiņas un informācijas pasākumiem.....	53
1.1.10.2.	Atbalsts konsultāciju pakalpojumiem	55
1.1.10.3.	Atbalsts aizvietošanas pakalpojumiem lauku saimniecībā.....	56
1.1.11.	Atbalsts sadarbībai lauksaimniecības nozarē	57

1.2.	Riska un krīzes pārvaldība.....	58
1.2.1.	Atbalsts lauksaimnieciskajai ražošanai vai lauksaimnieciskās ražošanas līdzekļiem nodarītā kaitējuma kompensēšanai un kaitējuma profilaksei	59
1.2.1.1.	Atbalsts dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarītā kaitējuma atlīdzināšanai	59
1.2.1.2.	Atbalsts tāda kaitējuma kompensēšanai, ko radījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi	61
1.2.1.3.	Atbalsts tādu izmaksu segšanai, kas saistītas ar dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij, invāzijas profilaksi, kontroli un izskaušanu, kā arī atbalsts dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij, radītā kaitējuma kompensēšanai	63
1.2.1.4.	Atbalsts par kritušajiem dzīvniekiem	67
1.2.1.5.	Atbalsts aizsargājamo dzīvnieku nodarītā kaitējuma kompensēšanai.....	68
1.2.1.6.	Atbalsts apdrošināšanas prēmiju maksāšanai.....	69
1.2.1.7.	Atbalsts finansiāliem ieguldījumiem kopfondos.....	70
1.2.2.	Atbalsts ražošanas jaudas slēgšanai.....	71
1.2.2.1.	Jaudas slēgšana dzīvnieku, augu vai cilvēku veselības, sanitāru, ētisku, vidisku vai klimatisku apsvērumu dēļ.....	71
1.2.2.2.	Jaudas slēgšana citu iemeslu dēļ	72
1.3.	Citi atbalsta veidi lauksaimniecības nozarē.....	73
1.3.1.	Atbalsts lopkopības nozarei.....	73
1.3.2.	Atbalsts lauksaimniecības produktu noieta veicināšanas pasākumiem	74
1.3.3.	Atbalsts tālākajiem reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām.....	77
1.3.4.	Atbalsts lauksaimniecības zemes konsolidācijai	78
1.3.5.	Atbalsts pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības nozarē.....	78
2.	<i>nodaļa. Atbalsts mežsaimniecības nozarei</i>	79
2.1.	Investīcijas meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā	80
2.1.2.	Atbalsts agromežsaimniecības sistēmu ierīkošanai, reģenerācijai vai renovācijai	82
2.1.3.	Atbalsts profilaksei un atjaunošanai pēc bojājumiem, ko mežam nodarījuši meža ugunsgrēki, dabas katastrofas, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi,	

katastrofāli notikumi un ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi, un investīcijas mežu veselības uzturēšanā	82
2.1.4. Atbalsts investīcijām meža ekosistēmu izturētspējas un vidiskās vērtības uzlabošanai	84
2.1.5. Atbalsts investīcijām mežsaimniecības tehnoloģijās un meža produktu pārstrādē, mobilizēšanā un tirdzniecībā.....	84
2.1.6. Atbalsts investīcijām infrastruktūrā, kas saistītas ar mežsaimniecības attīstību, modernizāciju vai pielāgošanos	85
2.2. Atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām meža teritorijās.....	85
2.3. Atbalsts meža vides un klimata pakalpojumiem un meža saglabāšanai.....	86
2.4. Atbalsts zināšanu apmaiņas un informācijas pasākumiem mežsaimniecības nozarē.....	87
2.5. Atbalsts konsultāciju pakalpojumiem mežsaimniecības nozarē.....	88
2.6. Atbalsts sadarbībai mežsaimniecības nozarē.....	88
2.7. Darbības sākšanas atbalsts ražotāju grupām un organizācijām mežsaimniecības nozarē.....	89
2.8. Cits mežsaimniecības nozarei paredzēts atbalsts ar ekoloģiskiem, aizsardzības un rekreatīviem mērķiem.....	90
2.8.1. Atbalsts īpašām mežsaimniecības darbībām un pasākumiem, kuru galvenais mērķis ir sekmēt meža ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības vai tradicionālo ainavu saglabāšanu vai atjaunošanu	91
2.8.2. Atbalsts augsnes kvalitātes uzturēšanai un uzlabošanai un līdzsvarotas un veselīgas koku augšanas nodrošināšanai mežsaimniecības nozarē	91
2.8.3. Dabas taku, ainavas elementu un iezīmju un dzīvnieku dabiskās vides atjaunošana un uzturēšana mežsaimniecības nozarē	92
2.8.4. Atbalsts ceļu uzturēšanai ar mērķi nepieļaut meža ugunsgrēkus	92
2.8.5. Atbalsts tāda kaitējuma atlīdzināšanai, ko mežā radījuši aizsargājamie dzīvnieki	92
2.9. Atbalsts mežsaimniecības nozarē, kas salāgots ar lauksaimniecības atbalsta pasākumiem	93
2.9.1. Atbalsts pētniecībai un izstrādei mežsaimniecības nozarē	93
2.9.2. Atbalsts mežsaimniecības zemes konsolidācijai	94
3. nodaļa. Atbalsts lauku apvidos, kuru līdzfinansē ELFLA vai piešķir kā valsts papildu finansējumu šādiem līdzfinansētiem intervences pasākumiem	95
III DAĻA. PROCEDŪRAS JAUTĀJUMI	96

1. <i>Shēmu darbības ilgums un novērtējums</i>	96
2. <i>Pārskatīšanas klauzula</i>	96
3. <i>Pārskatu sniegšana un uzraudzība</i>	97
4. <i>Pamatnostādņu piemērošana</i>	97
5. <i>Priekšlikums veikt atbilstīgus pasākumus</i>	98

I DAĻA. KOPĪGI NOTEIKUMI

1. nodaļa. Ievads

- (1) Līguma par Eiropas Savienības darbību (“Līgums”) 107. panta 1. punktā noteikts: “Ja vien Līgumi neparedz ko citu, ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.” Lai gan Līgumā ir noteikts princips, ka valsts atbalsts ir aizliegts, atsevišķos gadījumos šāds atbalsts var būt saderīgs ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 107. panta 2. punktu un 107. panta 3. punktu.
- (2) Saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu valsts atbalsts, ko sniedz, lai novērstu kaitējumu, ko lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi, ir saderīgs ar iekšējo tirgu.
- (3) Saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija var uzskatīt valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares un lauku apvidu ekonomiskās attīstības veicināšanai par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja šāds atbalsts nerada nelabvēlīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem.
- (4) Saskaņā ar Līguma 42. pantu lauksaimniecības produktu ražošanai un tirdzniecībai konkurences noteikumus piemēro tikai tiktāl, ciktāl to noteicis Eiropas Parlaments un Padome.
- (5) Šajās pamatnostādņēs Komisija ir paredzējusi kritērijus to jomu noteikšanai, kuras atbilst Līguma 107. panta 3. punkta nosacījumiem un kuras var uzskatīt par saderīgām ar iekšējo tirgu. Attiecībā uz atbalstu, ko piešķir saskaņā ar 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, pamatnostādņēs ir paredzēti nosacījumi, atbilstīgi kuriem noteiks, vai atbalsta pasākums dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarītā kaitējuma novēršanai ir saderīgs ar iekšējo tirgu.
- (6) Valsts atbalsts lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares un lauku apvidu ekonomiskās attīstības veicināšanai ir iestrādāts visā kopējā lauksaimniecības politikā (“KLP”). Saskaņā ar KLP Savienība nodrošina finansiālu atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei un lauku apvidiem. Tā kā valsts atbalsta ekonomiskā ietekme nemainās atkarībā no tā, vai to (kaut vai daļēji) finansē Savienība vai arī tikai dalībvalsts, Komisija uzskata, ka principā būtu nepieciešama konsekventa un saskaņota politika attiecībā uz valsts atbalsta kontroli un tāda atbalsta kontroli, kas ir piešķirts saskaņā ar pašas Savienības kopējo lauksaimniecības politiku. Tāpēc, piemērojot un interpretējot šo pamatnostādņu noteikumus konkrētu atbalsta shēmu gadījumos, Komisija ņem vērā KLP noteikumus.
- (7) Attiecībā uz valsts atbalsta piešķiršanas apsvērumiem saistībā ar KLP īpaši nozīmīgi ir šādi Savienības tiesību akti:
 - (a) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 1144/2014 par tādiem informācijai un veicināšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības

- produktiem, ko īsteno iekšējā tirgū un trešās valstīs, un ar kuru atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 3/2008¹;
- (b) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 228/2013 (2013. gada 13. marts), ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 247/2006², un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 229/2013 (2013. gada 13. marts), ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām³ un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1405/2006⁴;
 - (c) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) XXX (XXX), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013⁵ (turpmāk [“SPR”]);
 - (d) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) XXX (XXX) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013⁶;
 - (e) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) 922/72, (EEK) 234/79, (EK) 1037/2001 un (EK) 1234/2007⁷.
- (8) KLP pamatā ir divi pīlāri: ELGF un ELFLA, kuri kopā nodrošina lauksaimnieku atbalsta pamatlīmeni Savienībā, veidojot bāzi ilgtspējīgas lauksaimniecības uzturēšanai visā Savienībā.
 - (9) Saskaņā ar Līguma 39. panta 1. punktu KLP mērķi ir celt lauksaimniecības ražīgumu, panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus un panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām. Saskaņā ar Līguma 39. panta 2. punktu, veidojot kopējo lauksaimniecības politiku un īpašas metodes tās piemērošanai, jāņem vērā:
 - (a) lauksaimniecības īpatnības, ko rada lauksaimniecības sociālā struktūra un dažādu lauksaimniecības reģionu struktūras un dabas apstākļu atšķirības;
 - (b) vajadzība attiecīgos pielāgojumus īstenot pakāpeniski;
 - (c) tas, ka dalībvalstīs lauksaimniecības nozare ir cieši saistīta ar visu tautsaimniecību.
 - (10) KLP nolūks ir panākt, ka lauksaimniecības, pārtikas un lauku apgabalu attīstība kļūst vēl ilgtspējīgāka, tāpēc KLP mērķi pēc 2020. gada ir vērsti uz viedu, konkurētspējīgu, noturīgu un dažādotu lauksaimniecības nozari, kas ilgtermiņā

¹ OV L 317, 4.11.2014., 56. lpp.

² OV L 78, 20.3.2013., 23. lpp.

³ OV L 78, 20.3.2013., 41. lpp.

⁴ OV L 78, 20.3.2013., 41. lpp.

⁵ (OV atsauce [vēl nav pieņemta]).

⁶ (OV atsauce [vēl nav pieņemta]).

⁷ OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.

garantēt nodrošinātību ar pārtiku, uz vides aizsardzības un klimatrīcības atbalstu un pastiprināšanu, ar vidi un klimatu saistīto Savienības mērķu sasniegšanu un lauku apgabalu sociālekonomiskās struktūras pastiprināšanu. Šos vispārīgos mērķus papildina horizontālais mērķis – modernizēt lauksaimniecības un lauku apvidu nozares, lauksaimniecībā un lauku apvidos sekmējot un kopīgojot zināšanas, inovāciju un digitalizāciju, un mudināt lauksaimniekus tās apgūt. Vispārīgo KLP mērķu sasniegšanu tuvinā ar šādu konkrētu mērķu starpniecību:

- a) atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un lauksaimniecības nozares izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī Savienībā nodrošinātu lauksaimnieciskās ražošanas ekonomisko ilgtspēju;
- b) pastiprināt orientēšanos uz tirgu un gan īstermiņā, gan ilgtermiņā uzlabot lauku saimniecību konkurētspēju, tai skaitā lielāku uzsvāru liekot uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju;
- c) uzlabot lauksaimnieku stāvokli vērtības veidošanas ķēdē;
- d) palīdzēt mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicinot oglekļa sekvēstlēšanu, kā arī sekmēt ilgtspējīgu enerģētiku;
- e) veicināt dabas resursu, piemēram, ūdens, augsnes un gaisa, ilgtspējīgu attīstību un efektīvu apsaimniekošanu, arī samazinot atkarību no ķīmikālijām;
- f) palīdzēt apturēt un pavērst pretējā virzienā bioloģiskās daudzveidības zudumu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt biotopus un ainavas;
- g) piesaistīt un noturēt gados jaunus lauksaimniekus un jaunpienācējus un veicināt ilgtspējīgu darījumdarbības attīstību lauku apvidos;
- h) veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, kā arī sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, veicināt arī aprītes bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību;
- i) uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, arī uz prasību pēc kvalitatīvas, nekaitīgas un uzturvielām bagātas pārtikas, kas ražota ilgtspējīgā veidā, prasību samazināt pārtikas atkritumus, uzlabot dzīvnieku labturību un apkarot rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem.

2. nodaļa. Piemērošanas joma un definīcijas

2.1. KLP ietekme uz piemērošanas jomu

- (11) Saskaņā ar Līguma 42. pantu Līguma 107.–109. pantā paredzētie noteikumi par valsts atbalstu Līguma I pielikumā uzskaitītajiem lauksaimniecības produktiem ir piemērojami tikai tiktāl, cik to noteicis Eiropas Parlaments un Padome.
- (12) Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX [SPR] 131. panta 1. punktu un Regulas (ES) Nr. 1308/2013 211. panta 1. punktu noteikumi par valsts atbalstu ir piemērojami lauksaimniecības produktu ražošanai un tirdzniecībai. Tomēr pastāv dažādas atkāpes no šā vispārīgā principa, kuras cita starpā ir noteiktas Regulas (ES) Nr. 228/2013 23. pantā, Regulas (ES) Nr. 229/2013 17. pantā, Regulas (ES) Nr. XXX [SPR] 131. panta 2. punktā, Regulas (ES) Nr. 1308/2013 211. panta 2. punktā un Regulas (ES) Nr. 1144/2014 27. pantā.
- (13) Attiecībā uz atbalstu, ko piešķir saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX [SPR], minētās regulas 131. panta 2. punktā paredzēts, ka valsts atbalsta noteikumus nepiemēro ne atbalstam, ko dalībvalstis piešķir saskaņā ar minēto regulu vai

atbilstīgi tai, ne valsts papildu finansējumam, kas ietilpst Līguma 42. panta darbības jomā.

- (14) Tāpēc valsts atbalsta noteikumus nepiemēro lauku attīstības atbalsta līdzfinansējumam (ne ELFLA daļai, ne valsts daļai) vai šādam atbalstam piešķirtam valsts papildu finansējumam, ja attiecīgais intervences pasākums ir saistīts ar lauksaimniecisku darbību, kas ietilpst Līguma 42. panta darbības jomā, un ir daļa no KLP stratēģiskā plāna.
- (15) Tomēr valsts atbalsta noteikumus pilnībā piemēro visiem līdzfinansētiem intervences pasākumiem (gan ELFLA daļai, gan valsts daļai un valsts papildu finansējumam šādiem intervences pasākumiem), kas neietilpst Līguma 42. panta darbības jomā, bet ir paredzēti Regulas (ES) Nr. XXX [SPR] darbības jomā, proti: a) intervences pasākumiem, ar kuriem atbalsta darbības lauku apvidos, un b) intervences pasākumiem mežsaimniecības nozarē.
- (16) Valsts atbalsta noteikumus piemēro, ja dalībvalsts plāno finansēt pasākumu, kas lielā mērā ir izstrādāts saskaņā ar konkrēta lauku attīstības intervences pasākuma nosacījumiem ("lauku attīstības pasākumam līdzīgs pasākums"), tikai no valsts līdzekļiem (tas ir, bez ELFLA līdzfinansējuma) neatkarīgi no tā, vai pasākums ietilpst Līguma 42. panta darbības jomā vai ne.

2.2. *Piemērošanas joma*

- (17) Komisija šīs pamatnostādnes piemēros atbalsta shēmām un individuālam atbalstam.
- (18) Šīs pamatnostādnes piemēro valsts atbalstam primārajai lauksaimnieciskajai ražošanai, lauksaimniecības produktu pārstrādei, kuras rezultātā iegūst citu lauksaimniecības produktu, un lauksaimniecības produktu tirdzniecībai.
- (19) Pamatojoties uz vispārīgajiem apsvērumiem, kas izklāstīti šīs daļas 2.1. iedaļā, un tiecoties nodrošināt saskanību ar lauku attīstības politiku un palīdzēt ievērot valsts atbalsta noteikumus, ir lietderīgi iekļaut arī dažus lauku attīstības intervences pasākumus, kas neietilpst Līguma 42. panta darbības jomā un ko līdzfinansē no ELFLA vai valsts papildu finansējuma, kā arī lauku attīstības pasākumiem līdzīgus pasākumus, ko finansē tikai no valsts līdzekļiem. Tāpēc papildus lauksaimniecības nozarei šajās pamatnostādnēs tiek noteikti saderīguma kritēriji attiecībā uz valsts atbalstu, kurš paredzēts mežsaimniecības nozarei, un atbalstu, kurš paredzēts uzņēmumiem, kas darbojas lauku apvidos, un kurš citādi neietilpst Līguma 42. panta darbības jomā.
- (20) Analizējot valsts atbalstu un tā saderīgumu ar valsts atbalsta vispārīgajiem principiem, Komisija, ciktāl iespējams, ņems vērā nosacījumus, kas izklāstīti Regulā (ES) Nr. XXX [SPR] un tās deleģētajos un īstenošanas aktos.
- (21) Pamatnostādņu darbības joma attiecas uz šādām atbalsta kategorijām:
 - (a) lauksaimniecības nozarē paredzēti pasākumi, kurus finansē tikai no valsts līdzekļiem un kuri ir:
 - i) lauku attīstības pasākumiem līdzīgi pasākumi, kas nav ietverti KLP stratēģiskajos plānos (II daļas 1.1. iedaļa);
 - ii) citi pasākumi, kas nav minēti i) punktā un neietilpst Regulas (ES) Nr. XXX [SPR] darbības jomā, tādi kā daži riska un krīzes pārvaldības pasākumi, atbalsts lopkopības nozarei un daži noieta veicināšanas pasākumi (II daļas 1.2. un 1.3. iedaļa);
 - (b) mežsaimniecības nozarei paredzēts atbalsts (II daļas 2. nodaļa), ko var:

- i) piešķirt saskaņā ar KLP stratēģisko plānu vai kā papildu valsts finansējumu šādam lauku attīstības intervences pasākumam; vai
- ii) finansēt vienīgi no valsts līdzekļiem;
- (c) atbalsts, kurš paredzēts uzņēmumiem, kas darbojas lauku apvidos, un kuru var piešķirt kā:
 - i) intervences pasākumu, kas ir iekļauts KLP stratēģiskajā plānā un ko līdzfinansē no ELFLA saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX [SPR] un atbilstīgi tai, ja paziņojamais valsts atbalsta pasākums ir identisks KLP stratēģiskajā plānā paredzētajam intervences pasākumam (II daļas 3. nodaļa); vai
 - ii) valsts papildu finansējumu, kas saistīts ar intervences pasākumu saskaņā ar KLP stratēģisko plānu (II daļas 3. nodaļa).
- (22) Šīs pamatnostādnes ir piemērojamas MVU atbalstam un būtībā arī lielo uzņēmumu atbalstam. Tomēr lielus uzņēmumus tirgus nepilnības parasti ietekmē mazākā mērā nekā MVU. Turklāt lieli uzņēmumi lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos drīzāk būs nozīmīgi tirgus dalībnieki, un tāpēc atsevišķos gadījumos lieliem uzņēmumiem piešķirtais atbalsts var īpaši kropļot konkurenci un tirdzniecību iekšējā tirgū. Tā kā atbalsts lieliem uzņēmumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos un citiem lieliem uzņēmumiem var potenciāli izraisīt līdzīgus konkurences izkropļojumus, šajās pamatnostādnēs iekļautie lieliem uzņēmumiem piemērojamie valsts atbalsta noteikumi ir saskaņoti ar vispārīgajiem valsts atbalsta noteikumiem un uz tiem ir attiecināmi šīs daļas 3. nodaļā izklāstītie kopīgie novērtējuma principi. Attiecībā uz atbalsta pasākumiem lopkopības nozarē, kas neietilpst Regulas (ES) Nr. XXX [SPR] darbības jomā, Komisija saglabā savu līdzšinējo politiku, kas paredz, ka lieliem uzņēmumiem pašiem vajadzētu būt spējīgiem finansēt šādu pasākumu izmaksas. Tāpēc atbalstu lopkopības nozarē piešķir tikai MVU.
- (23) Grūtībās nonākušie uzņēmumi ir izslēgti no šo pamatnostādņu darbības jomas, ievērojot šajā punktā izklāstītos izņēmumus. Komisija uzskata, ka tad, ja uzņēmums ir nonācis finansiālās grūtībās un tā pastāvēšana ir apdraudēta, to nevar uzskatīt par piemērotu instrumentu citu sabiedriskās politikas mērķu veicināšanai, kamēr netiek nodrošināta tā dzīvotspēja. Tāpēc gadījumos, kad labuma guvējs ir nonācis finansiālās grūtībās (32)63. punkta nozīmē, atbalstu novērtēs saskaņā ar Pamatnostādnēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai⁸. Tomēr principu, ka valsts atbalstu nepiešķir finansiālās grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, nepiemēro II daļas 1.2.1.1. un 2.1.3. iedaļā minētajam atbalstam dabas katastrofu un ārkārtēju notikumu nodarītā kaitējuma kompensēšanai, jo šāds atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Ja uzņēmumam, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē, finansiālās grūtības ir izraisījis riska gadījums, kas minēts II daļas 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.5., 2.1.3., 2.8.1. vai 2.8.5. iedaļā, saskaņā ar šīm pamatnostādnēm var piešķirt atbalstu, kas kompensē vai atlīdzina šādu riska gadījumu izraisītos zaudējumus vai kaitējumu un sedz augiem kaitīgo organismu iznīcināšanas

⁸ Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

izmaksas, un to var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Turklāt ārkārtas situācijās un sabiedrības veselības aizsardzības labad attiecībā uz atbalstu kritušo dzīvnieku iznīcināšanai un aizvākšanai, kas paredzēts II daļas 1.2.1.4. iedaļā, un attiecībā uz atbalstu par profilakses, kontroles un izskaušanas pasākumiem dzīvnieku slimību gadījumā, kas paredzēts II daļas 1.2.1.3. iedaļas (371). un (372). punktā, uzņēmuma ekonomiskajam stāvoklim nav nozīmes. Turklāt šis princips neattiecas uz informācijas pasākumiem, kas minēti II daļas 1.1.10.1. un 2.4. iedaļā, un veicināšanas pasākumiem, kas ir vispārīgi pēc būtības un izklāstīti II daļas 1.3.2. iedaļā.

- (24) Atbalsts lauksaimniecības produktiem PTO Lauksaimniecības nolīguma 1. pielikuma nozīmē, kas ir minētajā nolīgumā definētā eksporta subsīdija, ir izslēgts no šo pamatnostādņu darbības jomas. Arī atbalsts šādiem produktiem, kas ir valdības vai jebkuras valsts iestādes sniegts eksporta finansēšanas atbalsts saskaņā ar PTO 2015. gada 19. decembra ministru lēmumu par konkurenci eksporta jomā⁹, ir izslēgts no šo pamatnostādņu darbības jomas, ja tas neatbilst attiecīgajām minētā lēmuma 15. punkta prasībām par maksimālo atmaksas termiņu un pašfinansēšanu.
- (25) Novērtējot atbalstu, kas piešķirts uzņēmumam, uz kuru attiecas neizpildīts iekasēšanas rīkojums, kas izdots pēc Komisijas iepriekš pieņemta lēmuma, ar kuru atbalsts ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, Komisija ņems vērā vēl atgūstamā atbalsta summu¹⁰. Tas neattiecas uz atbalstu dabas katastrofu un ārkārtas apstākļu nodarītā kaitējuma atlīdzināšanai saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu.
- (26) Dalībvalstīm tiek atgādināts, ka jāpaziņo par finansējuma sistēmu, piemēram, parafiskālo nodevu sistēmu, ja minētā sistēma ir atbalsta pasākuma neatņemama daļa¹¹.
- (27) Visus atbalsta pasākumus, uz kuriem šīs pamatnostādnes vai jebkādi citi saistīti valsts atbalsta noteikumi neattiecas, Komisija izvērtēs, katru gadījumu izskatot atsevišķi, tieši pamatojoties uz Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 3. punktu un ņemot vērā Līguma 107., 108. un 109. pantā izklāstītos noteikumus, KLP un pēc analogijas šīs pamatnostādnes, kur tas iespējams. Dalībvalstīm, kas paziņo valsts atbalstu, kurš neietilpst šo pamatnostādņu darbības jomā, būs jāpierāda, ka attiecīgais valsts atbalsts atbilst kopīgiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šīs daļas 3. nodaļā. Komisija šādus pasākumus apstiprinās tikai tad, ja pozitīvais devums nozares attīstībā acīm redzami atsvērs risku, ka tiks kropļota konkurence iekšējā tirgū, un ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm.

⁹ WT/MIN(15)/45 — WT/L/980.

¹⁰ Šajā saistībā skatīt spriedumu apvienotajās lietās T-244/93 un T-486/93, *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH* / Komisija, EU:T:1995:160, 56. punkts.

¹¹ Skatīt cita starpā lietu T-275/11, *Télévision française 1 (TF1)* / Komisija, EU:T:2013:535, 41.–44. punkts, lietu C-174/02, *Streekgewest Westelijk Noord-Brabant*, EU:C:2005:10, 26. punkts, lietu T-533/10, *DTS Distribuidora de Televisión Digital* / Komisija, EU:T:2014:629, 50.–52. punkts, lietu C-200/06, *Essent Network Noord BV*, EU:C:2008:413, 90. punkts.

2.3. *Horizontālie noteikumi un atbalsta instrumenti, kas piemērojami lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei un lauku apvidiem*

- (28) Principā, lai racionalizētu valsts atbalsta noteikumus un tāpēc, ka pastāv līdzība starp uzņēmumiem, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos, un citiem uzņēmumiem, ar šīm pamatnostādnēm aptvertām nozarēm ir piemērojami vispārīgie valsts atbalsta dokumenti, kas nosaka atbalsta saderīguma kritērijus. Pie tādiem pieskaitāmas Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai¹², Nostādnēs par valsts atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai¹³, 2022. gada Pamatnostādnēs par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai¹⁴, Valsts atbalsta noteikumi par platjoslas tīklu izvēršanu¹⁵, Pamatnostādnēs par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus¹⁶, Komisijas paziņojums “Kritēriji saderīguma analīzei attiecībā uz valsts atbalstu mācībām gadījumos, uz kuriem attiecas prasība par paziņošanu”¹⁷, Komisijas paziņojums “Saderīguma novērtējuma kritēriji valsts atbalstam, ko piešķir nelabvēlīgākā situācijā esošiem darba ņēmējiem un strādājošām personām ar invaliditāti un par ko atsevišķi jāpaziņo”¹⁸, un tiesību akti, kas saistīti ar pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi¹⁹.
- (29) Horizontālie tiesību akti, kas minēti (28). punktā, ir piemērojami lauksaimniecības produktu ražošanai, pārstrādei un tirdzniecībai, ja vien šajās pamatnostādnēs nav paredzēti īpaši noteikumi. Šīs pamatnostādnēs paredz īpašus vides atbalsta pasākumus, piemēram, atbalstu par saistībām agrovides un klimata un dzīvnieku labturības jomā (II daļas 1.1.4. un 1.1.5. iedaļa), atbalstu par apgabalam raksturīgiem ierobežojošiem apstākļiem, ko rada noteiktas obligātās prasības (II daļas 1.1.6. iedaļa) un atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai (II daļas 1.1.8. iedaļa). Atbalsts investīcijām vides mērķu īstenošanai primārās lauksaimnieciskās ražošanas jomā tiks izvērtēts saskaņā ar noteikumiem, kas izklāstīti II daļas 1.1.1.1. iedaļā. Atbalstu vides aizsardzībai uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību, var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst visiem nosacījumiem, kuri paredzēti 2022. gada Pamatnostādnēs par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai. Atbalsts investīcijām enerģijas taupīšanā, biodegvielā un enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem ir izslēgts no II daļas 2. un 3. nodaļas darbības jomas, jo šādam atbalstam ir jāatbilst 2022. gada Pamatnostādnēm par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai, ja vien tas nav

¹² OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.

¹³ OV C 198, 27.06.2014., 1. lpp.

¹⁴ [OV atsauce].

¹⁵ OV C 25, 26.1.2013., 1. lpp.

¹⁶ OV C 19, 22.1.2014., 4. lpp.

¹⁷ OV C 188, 11.8.2009., 1. lpp.

¹⁸ OV C 188, 11.8.2009., 6. lpp.

¹⁹ Sk. Komisijas 2011. gada 20. decembra lēmumu par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV L 7, 11.1.2012., 3. lpp.), un Eiropas Savienības nostādnēs par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu (OV C 8, 11.1.2012., 15. lpp.).

atbrīvots no paziņošanas pienākuma. Tomēr atbalsts investīcijām, kas saistītas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu, kura saistīta ar enerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem vai biodegvielu ražošanu lauku saimniecībās, var ietilpt šo pamatnostādņu darbības jomā, ja ražošanas apjoms nepārsniedz attiecīgās lauku saimniecības gada vidējo degvielas vai enerģijas patēriņu (II daļas 1.1.1.1. iedaļa).

- (30) Reģionālā atbalsta pamatnostādnes²⁰ neattiecas uz atbalstu primāro lauksaimniecības produktu ražošanai nozares specifikas dēļ. Tomēr tās piemēro lauksaimniecības produktu pārstrādei un lauksaimniecības produktu tirdzniecībai tādā mērā, kā noteikts šajās pamatnostādnēs.
- (31) Uzņēmumiem, kas darbojas mežsaimniecības nozarē vai lauku apvidos, var tikt piemēroti gan vispārīgie valsts atbalsta noteikumi, gan specifiskāki noteikumi, kas paredzēti šajās pamatnostādnēs. Attiecīgos gadījumos atbalsts uzņēmumiem, kas darbojas mežsaimniecības nozarē vai lauku apvidos, var tikt atzīts par saderīgu ar Savienības vispārīgiem noteikumiem par valsts atbalstu (proti, Reģionālā atbalsta pamatnostādnēm, Nostādnēm par valstu atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai un 2022. gada Pamatnostādnēm par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai) un tiem atbilstīgu.

2.4. Definīcijas

(32) Šajās pamatnostādnēs:

- (1) “aktīvs lauksaimnieks” ir aktīvs lauksaimnieks Regulas (ES) Nr. XXX [SPR] 4. panta 1. punkta d) apakšpunkta nozīmē;
- (2) “*ad hoc* atbalsts” ir atbalsts, ko piešķir, neizmantojot atbalsta shēmu;
- (3) “dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi” ir tādi laikapstākļi kā sals, vētras un krusa, ledus, spēcīgs vai ilgstošs lietus vai spēcīgs sausums, kas iznīcinājis vairāk nekā 30 % no produkcijas vidējā apjoma, par pamatu ņemot iepriekšējo trīs gadu periodu, vai no trīs gadu vidējā produkcijas apjoma, kas aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu periodu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju;
- (4) “konsultācijas” ir visas konsultācijas, kas sniegtas saskaņā ar vienu un to pašu līgumu;
- (5) “lauksaimnieciska darbība” ir lauksaimniecības produktu ražošana, pārstrāde un tirdzniecība;
- (6) “lauksaimniecības platība” ir jebkura platība saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX [SPR] 4. pantu;
- (7) “lauku saimniecība” ir saimnieciska vienība, kas sastāv no zemes, ēkām un objektiem, kurus izmanto primārai lauksaimnieciskai ražošanai;
- (8) “lauksaimniecības produkts” ir Līguma I pielikumā minēts produkts, izņemot zvejas un akvakultūras produktus, kas minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1379/2013 I pielikumā²¹;
- (9) “lauksaimniecības nozare” ir visi uzņēmumi, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, pārstrādi un tirdzniecību;

²⁰ OV C 153, 29.4.2021., 1. lpp.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1184/2006 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 104/2000 (OV L 354, 28.12.2013., 1. lpp.).

- (10) “agromežsaimniecības sistēmas” ir zemes izmantojuma sistēmas, kurās koki tiek audzēti lauksaimniecības platībās;
- (11) “atbalsts” ir pasākums, kas atbilst visiem Līguma 107. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem;
- (12) “atbalsta intensitāte” ir atbalsta bruto summa pirms nodokļu un citu maksu atskaitīšanas, kas izteikta procentos no attiecināmajām izmaksām;
- (13) “atbalsta shēma” ir ikviens dokuments, uz kura pamata bez turpmākiem īstenošanas pasākumiem var piešķirt individuālu atbalstu uzņēmumiem, kas vispārīgā un abstraktā veidā ir noteikti attiecīgajā dokumentā, un ikviens dokuments, uz kura pamata vienam vai vairākiem uzņēmumiem uz nenoteiktu laiku un/vai nenoteiktā apmērā var piešķirt atbalstu, kas nav saistīts ar konkrētu projektu;
- (14) “godīga konkurence” ir apstākļi, kuros līgumslēdzēju pušu darījuma nosacījumi neatšķiras no tiem, kas būtu paredzēti, slēdzot darījumu starp neatkarīgiem uzņēmumiem, un nesatur slepenas vienošanās elementus. Ja darījums ir tapis atklātā, pārredzamā un beznosacījumu procedūrā, to uzskata par godīgas konkurences principam atbilstošu;
- (15) “biodrošības pasākumi” ir pārvaldības un fiziskie pasākumi, kuru nolūks ir samazināt risku, ka dzīvnieku slimības ievazāsies, izvēršies un izplatīsies: a) kādā dzīvnieku populācijā vai b) kādā novietnē, zonā, nodalījumā, transportlīdzeklī vai jebkādā citā kompleksā, telpās vai vietā;
- (16) “ciltsgrāmata” ir ciltsgrāmata, kā paredzēts Regulas (ES) 2016/1012 2. panta 12. punktā;
- (17) “KLP stratēģiskais plāns” ir KLP stratēģiskais plāns, kā noteikts Regulas (ES) Nr. XXX [SPR] 1. panta 1. punktā;
- (18) “kapitālizēti darbi” ir darbi, kurus veic pats lauksaimnieks vai viņa strādnieki un kuru rezultātā tiek radīts aktīvs;
- (19) “oglekļsaistīgas lauksaimniecības shēmas” ir atbalsta shēmas zemes apsaimniekošanas prakses uzlabošanai, sekvēstējot oglekli dzīvajā biomasā, atmirušajā organiskajā vielā un augsnē, uzlabojot oglekļa uztveršanu un/vai samazinot oglekļa izdalīšanos atmosfērā;
- (20) “katastrofāls notikums” ir neparedzēts biotisks vai abiotisks notikums, kuru izraisījusi cilvēka darbība un kura rezultātā tiek ievērojami traucētas meža struktūras, un kurš varētu nodarīt būtisku ekonomisku kaitējumu mežsaimniecības nozarei;
- (21) “kopa” ir neatkarīgu uzņēmumu – to vidū jaunizveidotu uzņēmumu, mazo, vidējo un lielo uzņēmumu, kā arī konsultāciju sniegšanas struktūru un/vai pētniecības organizāciju – grupējums, kas ir izveidots, lai veicinātu saimniecisko/inovatīvo darbību, stimulējot intensīvu mijiedarbību, veicot aprikojuma, zināšanu un pieredzes apmaiņu, kā arī sniedzot faktisku ieguldījumu zināšanu pārnēsē, kontaktu veidošanā un informācijas izplatīšanā starp kopas uzņēmumiem;
- (22) “kontroles un izskaušanas pasākumi” ir pasākumi attiecībā uz dzīvnieku slimībām, kuru uzliesmojumu kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi, vai attiecībā uz augiem kaitīgiem organismiem vai invazīvām svešzemju sugām, kuru klātbūtni kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi;

- (23) “atbalsta piešķiršanas diena” ir diena, kad labuma guvējam saskaņā ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu ir nodotas likumīgās tiesības saņemt atbalstu;
- (24) “vides incidents” ir īpašs piesārņojuma, kontaminācijas vai vides kvalitātes pasliktināšanās gadījums, kurš ir saistīts ar konkrētu notikumu, kuram ir ierobežota ģeogrāfiskā izplatība un kurš iznīcina vairāk nekā 30 % no uzņēmuma, kas darbojas lauksaimniecības nozarē, gada vidējās produkcijas iepriekšējo trīs gadu periodā vai no trīs gadu vidējās produkcijas, kas aprēķināta, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu periodu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju. Tas neietver parastos vides riskus, kas nav saistīti ar konkrētu notikumu, piemēram, klimata pārmaiņas vai atmosfēras piesārņojumu;
- (25) “novērtējuma plāns” ir dokuments, kas ietver vismaz šādus obligātos elementus: novērtējamās atbalsta shēmas mērķi, novērtējuma jautājumi, rezultātu rādītāji, metode, ko paredzēts izmantot novērtējuma veikšanai, datu vākšanas prasības, ierosinātais novērtējuma īstenošanas laikposms, arī galīgā novērtējuma ziņojuma iesniegšanas datums, novērtējumu veicošās neatkarīgās struktūras apraksts vai tās atlasei izmantojamo kritēriju izklāsts un kārtība, kādā novērtējumam tiks nodrošināta publicitāte;
- (26) “kritušie dzīvnieki” ir dzīvnieki, kas ir eitanazēti ar noteiktu diagnozi vai bez tās vai ir miruši (ieskaitot nedzīvi dzimušus un nedzimušus dzīvniekus) lauku saimniecībā, jebkurās telpās vai transportēšanas laikā, bet nav nokauti lietošanai cilvēku uzturā;
- (27) “ātraudzīgi koki” ir īsas cirtes aprites mežs, kur koku audzēšanā plānotā cirtes aprite ir noteikta ne mazāk par 8 gadiem un ne vairāk par 20 gadiem;
- (28) “pēctecīga fiskālā shēma” ir nodokļu atvieglojumu shēma, kas ir iepriekš pastāvējušas nodokļu atvieglojumu shēmas grozīta versija un aizstāj iepriekšējo shēmu;
- (29) “no pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem ražota biodegviela” ir biodegviela, kas ražota no cieti saturošiem kultūraugiem, cukura kultūraugiem vai eļļas kultūraugiem, kuri lauksaimniecības zemē tiek audzēti kā galvenie kultūraugi, izņemot atliekas, atkritumus vai lignocelulozes materiālus, un starpposma kultūraugi, piemēram, starpkultūras un virsaugi, ar noteikumu, ka šādu starpposma kultūraugu izmantošana nerada pieprasījumu pēc papildu zemes platībām, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2018/2001²²;
- (30) “pārtikas produkti” ir pārtikas produkti, kas nav lauksaimniecības produkti un kas ir minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1151/2012 I pielikumā²³;
- (31) “mežs” ir zeme, kura aizņem vairāk nekā 0,5 ha un kurā koku augstums pārsniedz 5 m un koku vainagu projekcija ir lielāka par 10 %, vai kurā augošie koki var sasniegt šos rādītājus *in situ*; te neietilpst zeme, kuru galvenokārt izmanto kā lauksaimniecības vai urbanizētu teritoriju zemi. Dalībvalsts vai

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1151/2012 (2012. gada 21. novembris) par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām (OV L 343, 14.12.2012., 1. lpp.).

reģions var izvēlēties piemērot citu termina “mežs” definīciju, pamatojoties uz spēkā esošiem valsts tiesību aktiem vai inventarizācijas sistēmu. Dalībvalstīm vai reģioniem minētā definīcija ir jāiekļauj paziņojumā, un — ja tā ir saistīta ar lauku attīstības intervences pasākumu — tai jābūt iekļautai KLP stratēģiskajā plānā;

- (32) “dotācijas bruto ekvivalents” ir atbalsta summa, kāda tā būtu bijusi, ja atbalsts labuma guvējam būtu sniegts dotācijas veidā, pirms nodokļu vai citu maksu atskaitīšanas;
- (33) “individuāls atbalsts” ir *ad hoc* atbalsts un atbalsts, ko individuāliem labuma guvējiem piešķir saskaņā ar atbalsta shēmu;
- (34) “nemateriālie aktīvi” ir aktīvi, kas nav konkretizēti fiziskā vai finanšu formā, piemēram, patenti, licences, zinātība vai cits intelektuālais īpašums;
- (35) “invazīva svešzemju suga, kas rada bažas dalībvalstij” ir invazīva svešzemju suga, kas definēta Regulas (ES) Nr. 1143/2014 3. panta 4. punktā;
- (36) “invazīva svešzemju suga, kas rada bažas Savienībai” ir invazīva svešzemju suga, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1143/2014²⁴ 3. panta 3. punktā;
- (37) “investīcijas ar mērķi panākt atbilstību Savienības standartam” ir investīcijas, kas veiktas ar mērķi panākt atbilstību Savienības standartam pēc pārejas perioda, kurš paredzēts Savienības tiesību aktos;
- (38) “lieli uzņēmumi” ir uzņēmumi, kas neatbilst Regulas (ES) [jaunā ABER] I pielikumā noteiktajiem kritērijiem;
- (39) “vietējie tirgi” ir:
 - a) tirgi, kas ap produkta izcelsmes lauku saimniecību atrodas 75 km rādiusā, kurā veicama pārstrāde un pārdošana galapatērētājam, vai
 - b) tirgi, kuriem dalībvalstis nosaka pārliecinošu alternatīvu definīciju;
- (40) “lauksaimniecības produktu tirdzniecība” ir turēšana vai izlikšana pārdošanai, piedāvāšana pārdošanai, piegāde vai jebkāda cita veida laišana tirgū, izņemot primārā ražotāja veiktu pirmo pārdošanu tālākpārdevējiem vai pārstrādātājiem un visas darbības, kurās produktu sagatavo šādai pirmajai pārdošanai; primārā ražotāja veiktu pārdošanu galapatērētājiem uzskata par lauksaimniecības produktu tirdzniecību, ja tā notiek šim nolūkam paredzētās atsevišķās telpās;
- (41) “kopfonds” ir shēma, ko dalībvalsts akreditējusi saskaņā ar saviem tiesību aktiem un kas paredz iesaistīto lauksaimnieku apdrošināšanos un kompensāciju izmaksāšanu, ja iesaistītie lauksaimnieki cieš ekonomiskus zaudējumus;
- (42) “neienesīgas investīcijas” ir investīcijas, kas nerada būtisku lauku saimniecības vērtības vai ienesīguma pieaugumu;
- (43) “citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi” ir nelabvēlīgi laikapstākļi, kas neatbilst (32). punkta 3. apakšpunkta nosacījumiem;
- (44) “tālākie reģioni” ir reģioni, kas norādīti Līguma 349. panta pirmajā daļā;
- (45) “augu kaitēkļi” ir Savienības karantīnas kaitēkļi, kas uzskaitīti 5. panta 1. punktā Eiropas Savienības un Padomes Regulā 2016/2031²⁵, kā arī kaitēkļi, kuriem piemēro saskaņā ar minētās regulas 30. pantu pieņemtos pasākumus;

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1143/2014 (2014. gada 22. oktobris) par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību (OV L 317, 4.11.2014., 35. lpp.).

- (46) “profilakses pasākumi” ir pasākumi attiecībā uz dzīvnieku slimību, augu kaitēkli vai invazīvām svešzemju sugām, kas vēl nav konstatētas;
- (47) “primārā lauksaimnieciskā ražošana” ir Līguma I pielikumā minēto zemkopības un lopkopības produktu ražošana, neveicot nekādas papildu darbības, kas izmainītu šādu produktu iedabu;
- (48) “lauksaimniecības produktu pārstrāde” ir jebkura darbība, ko veic ar lauksaimniecības produktu, tās rezultātā iegūstot citu produktu, kas arī ir lauksaimniecības produkts, izņemot lauku saimniecībā veiktas darbības, kas vajadzīgas, lai dzīvnieku vai augu produktu sagatavotu pirmajai pārdošanai;
- (49) “lauksaimniecības produktu pārstrāde nelauksaimniecības produktos” ir jebkura darbība, kuru veic ar lauksaimniecības produktu un kuras rezultātā tiek iegūts produkts, kas nav lauksaimniecības produkts;
- (50) “aizsargājamais dzīvnieks” ir jebkurš dzīvnieks, kas aizsargājams saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem, arī tādu sugu dzīvnieki, attiecībā uz kurām valsts tiesību aktos ir paredzēti īpaši noteikumi par populācijas saglabāšanu;
- (51) “atmaksājams avanss” ir tāds aizdevums projektam, kuru izmaksā vienā vai vairākos maksājumos un kura atlīdzināšanas nosacījumi ir atkarīgi no projekta iznākuma;
- (52) “pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācija” ir tāds subjekts (piemēram, universitāte vai zinātniskais institūts, tehnoloģiju pārneses aģentūra, inovācijas starpnieks, uz pētniecību orientēts fiziskas un/vai virtuālas sadarbības subjekts) neatkarīgi no tā juridiskā statusa (publisko vai privāto tiesību subjekts) vai finansēšanas veida, kura galvenais mērķis ir neatkarīgi veikt fundamentālos pētījumus, rūpnieciskos pētījumus vai eksperimentālo izstrādi, kā noteikts Nostādņēs par valsts atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai, vai plaši izplatīt šādu darbību rezultātus, izmantojot mācīšanu, publikācijas vai zināšanu pārnesi. Ja šāds subjekts veic arī saimniecisko darbību, saimnieciskās darbības finansējums, izmaksas un ieņēmumi ir jāuzskaita atsevišķi. Uzņēmumiem, kas var ietekmēt šādu subjektu, piemēram, būdami tā kapitāldaļu turētāji vai dalībnieki, var nebūt piekļuves priekšrocību attiecībā uz šāda subjekta pētniecisko kapacitāti vai tā radītajiem rezultātiem;
- (53) “īsa piegādes ķēde” ir piegādes ķēde, kurā iesaistīts neliels skaits ekonomikas dalībnieku, kas apņēmušies sadarboties, attīstīt vietējo ekonomiku un uzturēt ciešas ģeogrāfiskās un sociālās attiecības starp ražotājiem, pārstrādātājiem un patērētājiem;
- (54) “maza mēroga infrastruktūra” ir infrastruktūra, kuras attiecināmās izmaksas nepārsniedz 2 miljonus EUR;
- (55) “mazais ekonomikas dalībnieks” ir mikrouzņēmums, kas definēts Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK²⁶, vai fiziska persona, kas atbalsta pieteikuma iesniegšanas brīdī neveic saimniecisko darbību;

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/2031 (2016. gada 26. oktobris) par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 un (ES) Nr. 1143/2014 un atceļ Padomes Direktīvas 69/464/EEK, 74/647/EEK, 93/85/EEK, 98/57/EK, 2000/29/EK, 2006/91/EK un 2007/33/EK (OV L 317, 23.11.2016., 4. lpp.).

²⁶ Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

- (56) “Egejas jūras nelielās salas” ir nelielās salas, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 229/2013 1. panta 2. punktā²⁷;
- (57) “MVU” jeb “mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi” ir uzņēmumi, kas atbilst Komisijas Regulas (EU) Nr. [jaunā ABER]²⁸ I pielikumā noteiktajiem kritērijiem;
- (58) “projekta darbu vai darbības sākums” ir ar investīcijām saistītu darbību vai būvdarbu faktiskais sākums vai pirmā juridiski saistošā apņemšanās pasūtīt aprīkojumu vai izmantot pakalpojumus, vai citas saistības, kas projektu vai darbību padara neatgriezenisku, — atkarībā no tā, kas sākas pirmais; zemes pirkšana un sagatavošanas darbi, tādi kā atļauju iegūšana un priekšizpētes veikšana, nav uzskatāma par darbu vai darbības sākumu. Ja zemes iegādes attiecināmās izmaksas ir vienādas ar 100 % no investīciju attiecināmajām izmaksām, zemes iegādi, kas minēta (150). punkta a) apakšpunktā un (497). punkta c) apakšpunktā, uzskata par projekta vai darbības sākumu;
- (59) “subsīdētie pakalpojumi” ir atbalsta veids, kad atbalstu galīgajam labuma guvējam piešķir netieši, natūrā, un izmaksā attiecīgā pakalpojuma vai darbības sniedzējam. Šādos gadījumos uz galīgo labuma guvēju attiecas kopīgie novērtēšanas principi un šo pamatnostādņu īpašie nosacījumi;
- (60) “meža ilgtspējīga apsaimniekošana” ir mežu un meža zemes izmantošana tādā veidā un intensitātē, kas saglabā to bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, vitalitāti un potenciālu gan tagad, gan nākotnē pildīt attiecīgas ekoloģiskas, ekonomiskas un sociālas funkcijas vietējā, valsts un pasaules mērogā un kas nenodara kaitējumu citām ekosistēmām;
- (61) “materiālie aktīvi” ir tādi aktīvi kā zeme, ēkas un ražotnes, tehnika un iekārtas;
- (62) “darījuma izmaksas” ir papildu izmaksas, kuras saistītas ar saistību izpildi, bet nav tieši attiecināmas uz to īstenošanu vai nav iekļautas tieši kompensējamās izmaksās vai negūtajos ienākumos un kuras var aprēķināt, par pamatu ņemot standarta izmaksas;
- (63) “transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) un govju sūkļveida encefalopātijas (GSE) testu izmaksas” ir visas izmaksas, ieskaitot vajadzīgo testu komplektu, paraugu ņemšanai un laboratoriskai testēšanai vajadzīgo paraugu ņemšanas, transportēšanas, testēšanas, uzglabāšanas un iznīcināšanas izmaksas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001²⁹ X pielikuma C nodaļu;
- (64) “grūtības nonācis uzņēmums” ir uzņēmums, kas atbilst Komisijas pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai noteiktajiem kritērijiem³⁰;

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 229/2013 (2013. gada 13. marts), ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1405/2006 (OV L 78, 20.3.2013., 41. lpp.).

²⁸ Komisijas Regula (ES) Nr. ... (2022. gada...), ar kuru, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu, dažu kategoriju atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgu ar iekšējo tirgu un ar kuru atceļ Komisijas Regulu (ES) Nr. 702/2014 (OV atsauce).

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 999/2001 (2001. gada 22. maijs), ar ko paredz noteikumus dažu transmisīvo sūkļveida encefalopātiju profilaksei, kontrolei un apkarošanai (OV L 147, 31.5.2001., 1. lpp.).

³⁰ Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

- (65) “Savienības standarts” ir obligāts standarts, kas noteikts Savienības tiesību aktos un nosaka līmeni, kurš jāsasniedz uzņēmumiem individuāli, jo īpaši attiecībā uz vidi, higiēnu un dzīvnieku labturību; attiecīgi standartus vai mērķrādītājus, kas noteikti Savienības līmenī un ir saistoši dalībvalstīm, bet ne uzņēmumiem individuāli, neuzskata par Savienības standartiem;
- (66) “jaunais lauksaimnieks” ir lauksaimnieks saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX [SPR] 4. panta 1. punkta e) apakšpunktu;
- (67) ģenētisko resursu saglabāšana lauksaimniecībā un mežsaimniecībā ir:
 - a) “saglabāšana *in situ*” lauksaimniecībā ir ģenētiskā materiāla saglabāšana ekosistēmās un dabiskajās dzīvotnēs un dzīvotspējīgas sugas vai savvaļas šķirnes populācijas saglabāšana un atjaunošana tās dabiskajā vidē, un – attiecībā uz domesticētu dzīvnieku šķirnēm vai kultivētām augu sugām – lauksaimniecības vidē, kurā ir veidojušās to atšķirīgās īpašības;
 - b) “saglabāšana *in situ*” mežsaimniecībā ir ģenētiskā materiāla saglabāšana ekosistēmās un dabiskajās dzīvotnēs un dzīvotspējīgas sugas populācijas saglabāšana un atjaunošana tās dabiskajā vidē;
 - c) “saglabāšana lauku saimniecībā vai meža tiesiskajā valdījumā” ir *in situ* saglabāšana un attīstīšana lauku saimniecības vai meža tiesiskā valdījuma mērogā;
 - d) “saglabāšana *ex situ*” ir lauksaimniecības vai mežsaimniecības ģenētiskā materiāla saglabāšana ārpus tā dabiskās dzīvotnes;
 - e) “kolekcija *ex situ*” ir lauksaimniecības vai mežsaimniecības ģenētiskā materiāla kolekcija, ko saglabā ārpus tā dabiskās dzīvotnes.

2.5. Paziņojamais atbalsts

- (33) Ja ir izpildīti Līguma 107. panta 1. punkta nosacījumi, dalībvalstīm saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu jāpaziņo Komisijai par atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos. Dalībvalstis nedrīkst īstenot ierosināto pasākumu, kamēr Līguma 108. panta 2. punktā noteiktajā paziņošanas procedūrā nav pieņemts galīgais lēmums, izņemot pasākumus, kas atbilst grupu atbrīvojuma regulā noteiktajiem nosacījumiem.
- (34) Līguma 108. panta 3. punktā noteiktais paziņošanas pienākums attiecas uz individuālu atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar atbalsta shēmu, ja atbalsts pārsniedz šādu paziņošanas robežvērtību:
 - (a) individuālam atbalstam investīcijām lauksaimniecības produktu pārstrādē un lauksaimniecības produktu tirdzniecībā, kas paredzēts II daļas 1.1.1.4. iedaļā: attiecināmās izmaksas, kas pārsniedz 25 miljonus EUR, vai dotācijas bruto ekvivalents, kas pārsniedz 12 miljonus EUR;
 - (b) atbalstam noieta veicināšanas kampaņām saskaņā ar II daļas 1.3.2. iedaļu: noieta veicināšanas kampaņas, kuru gada budžets pārsniedz 5 miljonus EUR.

3. nodaļa. Kopīgie novērtējuma principi

- (35) Pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu valsts atbalstu, kurš veicina konkrētu saimniecisko darbību attīstību, ja šādam atbalstam nav tādas nelabvēlīgas ietekmes uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.
- (36) Attiecīgi, lai novērtētu, vai valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, Komisija

- izvērtēs, vai attiecīgais atbalsta pasākums veicina konkrētas saimnieciskās darbības attīstību (pirmais nosacījums) un vai tam nav tāda nelabvēlīga iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm (otrais nosacījums).
- (37) Šajā iedaļā Komisija precizē, kā tā veiks saderības novērtējumu. Tā nosaka vispārīgus saderības novērtējuma nosacījumus un vajadzības gadījumā paredz īpašus nosacījumus attiecībā uz atbalsta shēmām un papildu nosacījumus attiecībā uz individuālo atbalstu, uz kuru attiecas paziņošanas pienākums.
- (38) Lai veiktu (36). punktā minēto novērtējumu, Komisija ņems vērā turpmāk aprakstītos aspektus.
- (a) Pirmais nosacījums. Atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību:
- i) attiecīgās saimnieciskās darbības noteikšana (3.1.1. iedaļa);
 - ii) stimulējošā ietekme — atbalstam jāmaina attiecīgā uzņēmuma vai uzņēmumu darbība tādējādi, ka tas iesaistās papildu darbībā, kuru tas bez atbalsta neveiktu vai arī veiktu ierobežoti vai atšķirīgi (3.1.2. iedaļa);
 - iii) atbalsts nav pretrunā attiecīgajiem Savienības tiesību aktu noteikumiem un vispārīgajiem principiem (3.1.3. iedaļa).
- (b) Otrais nosacījums. Atbalsts nerada pārmērīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem tā, ka tas ir pretrunā kopīgām interesēm:
- i) valsts iejaukšanās nepieciešamība — atbalsta pasākumam jāspēj panākt būtisku uzlabojumu, ko tirgus pats nespētu nodrošināt, piemēram, vajadzības gadījumā novēršot tirgus nepilnību vai risinot taisnīguma vai kohēzijas problēmu (3.2.1. iedaļa);
 - ii) atbalsta pasākuma piemērotība — ierosinātajam atbalsta pasākumam jābūt rīcībpolitiskam instrumentam, kas ir piemērots saimnieciskās darbības attīstības veicināšanai (3.2.2. iedaļa);
 - iii) atbalsta samērīgums (līdz nepieciešamajam minimumam ierobežots atbalsts) — atbalsta summai un atbalsta intensitātei jāaprobežojas ar pašu minimumu, kas nepieciešams, lai stimulētu attiecīgā uzņēmuma vai uzņēmumu papildu investīcijas vai darbību (3.2.3. iedaļa);
 - iv) atbalsta pārredzamība — dalībvalstīm, Komisijai, ekonomikas dalībniekiem un sabiedrībai ir jābūt vienkāršai piekļuvei visiem relevantajiem aktiem un informācijai par atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar tiem (3.2.4. iedaļa);
 - v) izvairīšanās no atbalsta nepamatotas negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību (3.2.5. iedaļa);
 - vi) atbalsta iespējamās pozitīvās un negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm izsvēršana (samēra pārbaude) (3.2.6. iedaļa).
- (39) Turklāt attiecībā uz konkrēto shēmu kategoriju kopējo bilanci var noteikt prasību veikt *ex post* novērtējumu, kā aprakstīts (619). un (621). punktā. Tādos gadījumos Komisija var ierobežot šo shēmu darbības ilgumu (parasti uz laikposmu līdz četriem gadiem vai īsāku) ar iespēju pēc tam atkal paziņot par to darbības ilguma pagarināšanu.
- (40) Šos vispārīgos saderīguma kritērijus piemēro visam atbalstam, kas aplūkots šajās pamatnostādņēs, ja vien šo pamatnostādņu I daļas 3.1. un 3.2. iedaļā nav paredzētas atkāpes īpašu lauksaimniecības nozarē piemērojamu apsvērumu dēļ.

3.1. Pirmais nosacījums. Atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību

3.1.1. Atbalstītā saimnieciskā darbība

- (41) Komisija, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju, noteiks, kura saimnieciskā darbība tiks atbalstīta ar paziņoto atbalsta pasākumu.
- (42) Dalībvalstij ir jāpierāda, ka atbalsta mērķis ir veicināt noteiktās saimnieciskās darbības attīstību.
- (43) Komisija uzskata, ka atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar 1.2. iedaļu, var veicināt noteiktās saimnieciskās darbības vai jomas attīstību, jo bez atbalsta šāda attīstība varētu nenotikt tādā pašā apmērā.

Papildu nosacījumi attiecībā uz individuāli paziņotu atbalstu, kas pamatojas uz shēmu

- (44) Piešķirot atbalstu individuāli paziņojamiem investīciju projektiem, kas pamatojas uz shēmu, piešķirējai iestādei ir jāpierāda, ka atlasītais projekts palīdzēs sasniegt shēmas mērķi un tārad arī lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei un lauku apvidiem paredzēta atbalsta mērķus. Šajā nolūkā dalībvalstīm tad, kad jāapraksta investīciju pozitīvā ietekme, būtu jāatsaucas uz atbalsta pieteikuma iesniedzēja sniegto informāciju.

3.1.2. Stimulējošā ietekme

- (45) Atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja tam ir stimulējoša ietekme. Stimulējoša ietekme rodas, ja atbalsts maina uzņēmuma rīcību tā, lai tas iesaistītos nozares attīstību veicinošās papildu darbībās, kuras tas bez šāda atbalsta neveiktu vai veiktu ierobežotā vai atšķirīgā veidā. Tomēr atbalsts nedrīkst subsidēt darbības izmaksas, kas uzņēmumam rastos jebkurā gadījumā, un tas nedrīkst kompensēt saimnieciskās darbības parastu darījumdarbības risku.
- (46) Ja vien Savienības tiesību aktos vai šajās pamatnostādņēs nav skaidri paredzēti izņēmumi, vienpusēji valsts atbalsta pasākumi, kuru mērķis ir tikai uzlabot uzņēmumu finansiālo stāvokli, nevis veicināt nozares attīstību, un jo īpaši atbalsts, ko piešķir, pamatojoties tikai uz cenu, daudzumu, produkcijas vienībām vai ražošanas līdzekļu vienībām, ir uzskatāms par darbības atbalstu, kas nav saderīgs ar iekšējo tirgu. Turklāt šāds atbalsts pats par sevi var nelabvēlīgi ietekmēt mehānismus, kas regulē iekšējā tirgus organizāciju.
- (47) Atbalstam, ko piešķir saskaņā ar II daļas 1.2. un 2.8.5. iedaļu, būtu jāaprobežojas ar palīdzību uzņēmumiem, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un saskaras ar dažādām grūtībām, neraugoties uz to, ka tie ir veikuši atbilstošus pasākumus šādu risku mazināšanai. Valsts atbalsts nedrīkstētu rosināt uzņēmumus uzņemties nevajadzīgu risku. Uzņēmumiem, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē, pašiem būtu jānovērš sekas, kuras radījusi neapdomīga ražošanas metožu vai produktu izvēle.
- (48) Iepriekš (45). punktā paskaidroto iemeslu dēļ Komisija uzskata, ka atbalstam nav stimulējošas ietekmes uz labuma guvēju, ja darbs pie attiecīgā projekta vai darbības sācies, pirms labuma guvējs iesniedzis valsts iestādēm pieteikumu atbalsta saņemšanai.
- (49) Atbalsta pieteikumā jānorāda vismaz pieteikuma iesniedzēja vārds vai nosaukums un uzņēmuma lielums, projekta apraksts, arī projekta īstenošanas vieta, sākuma un beigu datumi, projekta īstenošanai nepieciešamā atbalsta summa un attiecināmās izmaksas.
- (50) Turklāt lieliem uzņēmumiem pieteikumā jāapraksta situācija bez atbalsta piešķiršanas, ko sauc par hipotētisko scenāriju jeb alternatīvu projektu vai

darbību, un jāiesniedz dokumentāri pierādījumi, kas apliecinātu pieteikumā aprakstīto hipotētisko scenāriju. Šī prasība nav piemērojama pašvaldībām, kas ir autonomas pašvaldības, kuru gada budžets ir mazāks par 10 miljoniem EUR un iedzīvotāju skaits mazāks par 5000.

- (51) Saņemot pieteikumu, piešķirējai iestādei ir jāveic hipotētisko elementu ticamības pārbaude un jāapstiprina, ka atbalstam ir vajadzīgā stimulējoša ietekme. Hipotētisks scenārijs ir ticams tad, ja tas ir patiess un atspoguļo lēmuma pieņemšanas faktorus, kuri dominē laikā, kad labuma guvējs pieņem lēmumu par attiecīgo projektu vai darbību.
- (52) Atkāpjoties no (48).–(51). punkta, atbalstu nodokļu atvieglojumu veidā, ko piešķir MVU, uzskata par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, ja atbalsta shēma paredz tiesības uz atbalstu saskaņā ar objektīviem kritērijiem un dalībvalstij šajā sakarībā papildu lēmumi nav jāpieņem, un ja atbalsta shēma ir pieņemta un ir spēkā pirms atbalstītā projekta vai darbības uzsākšanas. Pēdējā prasība nav piemērojama pēctecīgu fiskālo shēmu gadījumā, ja uz darbību jau attiecas iepriekšējas shēmas nodokļu atvieglojumu veidā.
- (53) Atkāpjoties no (48).–(52). punkta, šādām atbalsta kategorijām stimulējoša ietekme netiek prasīta vai tiek uzskatīts, ka tā piemīt:
- (a) atbalsta shēmas zemes konsolidācijai saskaņā ar II daļas 1.3.4. un 2.9.2. iedaļu un atbalsta shēmas ar mērķiem ekoloģisko, aizsargājošo un rekreatīvo funkciju jomā saskaņā ar II daļas 2.8. iedaļu, ja:
 - i) atbalsta shēma nosaka tiesības uz atbalstu saskaņā ar objektīviem kritērijiem un dalībvalsts nepieņem atsevišķu lēmumu,
 - ii) atbalsta shēma ir pieņemta un ir spēkā, pirms labuma guvējam ir radušās attiecināmās izmaksas saskaņā ar 1.3.4., 2.9.2. un 2.8. iedaļu, un
 - iii) atbalsta shēma attiecas tikai uz MVU;
 - (b) atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām, ko piešķir MVU saskaņā ar II daļas 1.1.6. punktu;
 - (c) atbalsts apgabaliem, kuros ir dabas radīti vai citi specifiski ierobežojumi, saskaņā ar II daļas 1.1.7. iedaļu;
 - (d) atbalsts informācijas pasākumiem lauksaimniecības nozarē saskaņā ar II daļas 1.1.10.1. iedaļu nolūkā informāciju padarītu pieejamu nenoteiktam skaitam labuma guvēju;
 - (e) atbalsts, kura mērķis ir atlīdzināt dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarīto kaitējumu, saskaņā ar II daļas 1.2.1.1. iedaļu;
 - (f) atbalsts, kura mērķis ir kompensēt tādu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu radītos zaudējumus, kas ir pielīdzināmi dabas katastrofai, saskaņā ar II daļas 1.2.1.2. iedaļu;
 - (g) atbalsts dzīvnieku slimību un augiem kaitīgo organismu profilakses, kontroles un izskaušanas izmaksu kompensēšanai un dzīvnieku slimību un augiem kaitīgo organismu radīto zaudējumu atlīdzināšanai saskaņā ar II daļas 1.2.1.3. iedaļu;
 - (h) atbalsts kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas izdevumu segšanai saskaņā ar II daļas 1.2.1.4. iedaļu;
 - (i) atbalsts aizsargājamo dzīvnieku nodarītā kaitējuma atlīdzināšanai saskaņā ar šo pamatnostādņu II daļas 1.2.1.5. iedaļu;
 - (j) atbalsts tāda kaitējuma atlīdzināšanai, ko mežā radījuši ar tiesību aktiem reglamentētie dzīvnieki, saskaņā ar II daļas 2.8.5. iedaļu;

- (k) atbalsts informācijas pasākumiem mežsaimniecības nozarē saskaņā ar II daļas 2.4. iedaļu nolūkā informāciju padarīt pieejamu nenoteiktam skaitam labuma guvēju;
- (l) atbalsts investīcijām tāda kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai, kas atrodas lauku saimniecībā, saskaņā ar II daļas 1.1.1.2. iedaļu, izņemot individuālo atbalstu, kas pārsniedz 500 000 EUR vienam uzņēmumam par vienu investīciju projektu;
- (m) atbalsts noieta veicināšanas pasākumiem saskaņā ar (463). punkta b), c) un d) apakšpunktu;
- (n) atbalsts papildu transporta izmaksu kompensācijai saskaņā ar (475). un (476). punktu;
- (o) atbalsts pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē saskaņā ar II daļas 1.3.6. un 2.9.1. iedaļu;
- (p) atbalsts atjaunošanai pēc postījumiem, ko mežiem nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi, dzīvnieku slimības, katastrofāli notikumi un ar klimata pārmaiņām saistīti noteikumi, saskaņā ar II daļas 2.1.3. iedaļu;
- (q) atbalsts par apstrādes izmaksām un kaitīgo organismu un koku slimību izplatības profilaksi un atbalsts, ko sniedz, lai atlīdzinātu kaitējumu, ko nodarījuši augiem kaitīgie organismi un koku slimības, saskaņā ar II daļas 2.8.1. iedaļu.

Papildu nosacījumi attiecībā uz individuāli paziņojamu investīciju atbalstu

- (54) Papildus iepriekš noteiktajām prasībām attiecībā uz individuāli paziņojamu investīciju atbalstu dalībvalstij ir jāsniedz skaidri pierādījumi, ka atbalstam patiešām ir ietekme uz investīciju izvēli. Lai varētu sagatavot visaptverošu novērtējumu, dalībvalstij ir jāsniedz ne tikai informācija par atbalstīto projektu, bet arī plaši jāapraksta hipotētiskais scenārijs gadījumā, ja neviena publiskā iestāde labuma guvējam nepiešķir atbalstu.
- (55) Dalībvalstis tiek aicinātas balstīties uz autentiskajiem un oficiālajiem uzņēmuma vadības dokumentiem, risku novērtējumiem, arī ar atrašanās vietu saistīto risku novērtējumiem, finanšu pārskatiem, iekšējiem uzņēmējdarbības plāniem, ekspertu atzinumiem un citiem pētījumiem, kas attiecas uz novērtējamo investīciju projektu. Šiem dokumentiem jābūt no tā paša perioda, kad notika lēmumu pieņemšanas process par investīcijām vai to atrašanās vietu. Pierādīt stimulējošo ietekmi dalībvalstīm varētu palīdzēt dokumenti, kuros ir informācija par pieprasījuma prognozēm, izmaksu prognozēm, finanšu prognozēm, kā arī dokumenti, kuri ir iesniegti investīciju komitejai un kuros ir izstrādāti daži investīciju scenāriji, vai dokumenti, kuri ir sagatavoti finanšu iestādēm.
- (56) Šajā saistībā ienesīguma līmeni var novērtēt, izmantojot metodes, kas ir standarta prakse attiecīgajā nozarē un kas var ietvert metodes, ar kurām novērtē projekta neto pašreizējo vērtību (NPV)³¹, iekšējo peļņas normu (IRR)³² vai vidējo izmantotā kapitāla atdevi (ROCE). Projekta rentabilitāte ir jāsalīdzina ar

³¹ Projekta neto pašreizējā vērtība (NPV) ir starpība starp pozitīvajām un negatīvajām naudas plūsmām visā investīciju darbības laikā, kas diskontēta līdz to pašreizējai vērtībai (parasti izmantojot kapitāla izmaksas).

³² Iekšējā peļņas norma (IRR) nav balstīta uz uzskaites ieņēmumiem konkrētajā gadā, taču tajā ņem vērā turpmākās naudas plūsmas, ko investors cer saņemt visā investīciju darbības laikā. To definē kā diskonta likmi, kurai naudas plūsmas NPV ir vienāda ar nulli.

parastajiem atdeves koeficientiem, pēc kuriem labuma guvējs ir vadījis citos līdzīgos investīciju projektos. Ja šīs normas nav pieejamas, projekta ienesīgums jāsalīdzina ar uzņēmuma kapitāla izmaksām kopumā vai ar peļņas normām, ko parasti novēro attiecīgajā nozarē.

- (57) Ja nav zināms konkrēts hipotētiskais scenārijs, var pieņemt, ka stimulējošā ietekme pastāv finansējuma deficīta gadījumā. Tas ir tad, kad investīciju izmaksas pārsniedz paredzamās investīciju darbības peļņas NPV, pamatojoties uz *ex ante* darījumdarbības plānu.
- (58) Ja atbalsts nemaina labuma guvēja rīcību, veicinot papildu investīcijas, tam nav pozitīvas iedarbības uz attiecīgo nozari. Tādējādi atbalsts netiks uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja būs pamats domāt, ka tās pašas investīcijas varētu veikt arī bez atbalsta.

3.1.3. *Attiecīgo Savienības tiesību aktu noteikumu un vispārīgo principu nepārkāpšana*

- (59) Ja valsts atbalsta pasākums, tā nosacījumi, ieskaitot pasākuma finansēšanas metodi, ja tā ir valsts atbalsta pasākuma neatņemama daļa, vai ar to finansētā darbība nozīmētu attiecīgo Savienības tiesību aktu pārkāpumu, šādu atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu³³.
- (60) Lai gan valsts atbalsta noteikumi kopumā ir piemērojami lauksaimniecības nozarei³⁴, šīs nozares specifikas dēļ to piemērošana tomēr ir pakārtota KLP pirmā pīlāra regulās izklāstītajiem noteikumiem. Citiem vārdiem sakot, īstenojot valsts atbalsta pasākumus, dalībvalstīm ir saistoši arī Regulā (ES) Nr. 1308/2013 izklāstītie noteikumi³⁵. Tāpēc Komisija neatļaus valsts atbalsta pasākumus, kas nav saderīgi ar noteikumiem, kuri reglamentē tirgu kopīgo organizāciju, vai kas traucētu kopīgās organizācijas pareizu darbību.
- (61) Konkrēti nosacījumi par lauksaimniecības produktu tirgu kopīgās organizācijas principu ievērošanu ir izklāstīti šo pamatnostādņu II daļas 1.1.1.1. iedaļā par atbalstu tādām investīcijām lauku saimniecībās, kas saistītas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu, 1.1.3. iedaļā par darbības sākšanas atbalstu ražotāju grupām un organizācijām un 1.2.2. iedaļā par atbalstu ražošanas jaudas slēgšanai.

3.2. *Otrais nosacījums. Atbalsts nerada pārmērīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem tā, ka tas ir pretrunā kopīgām interesēm*

- (62) Saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu atbalstu, kas palīdz attīstīt atsevišķus saimnieciskās darbības virzienus vai atsevišķas ekonomikas jomas, var atzīt par saderīgu, taču tikai tad, “ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm”.
- (63) Šajā sadaļā ir aprakstīts, kā Komisija izmanto savas tiesības brīvi veikt novērtējumu saskaņā ar (38). punkta b) apakšpunktā minētā saderības novērtējuma otro nosacījumu.

³³ Skatīt, piemēram, Tiesas 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā C-156/98 Vācija/Komisija, EU:C:2000:467, 78. punkts; Tiesas 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-333/07 *Société Régie Networks/Rhône-Alpes Bourgogne*, EU:C:2008:764, 94.–116. punkts; Tiesas 2020. gada 22. septembra spriedumu lietā C-594/18 P Austrija/Komisija, EU:C:2020:742, 44. punkts; Tiesas 2010. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-67/09 P *Nuova Agricast/Komisija*, EU:C:2010:607, 51. punkts.

³⁴ Sk. 6.–10. punktu.

³⁵ Eiropas Kopienų Tiesas spriedums lietā 177/78 *Pigs and Bacon Commission / McCarren*, EU:C:1979:164. lpp., 11. punkts.

- (64) Jebkurš atbalsta pasākums pēc savas būtības rada konkurences izkropļojumus un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm. Taču, lai noteiktu, vai atbalsta kropļojošā ietekme aprobežojas ar minimumu, Komisija pārbaudīs, vai atbalsts ir nepieciešams, piemērots, samērīgs un pārredzams.
- (65) Pēc tam Komisija novērtēs attiecīgā atbalsta kropļojošo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecības apstākļiem. Tad Komisija atbalsta pozitīvo ietekmi samēros ar tā negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Ja pozitīvā ietekme atsvērs negatīvo ietekmi, Komisija atbalstu atzīs par saderīgu.
- (66) Atbalsta atbilstība nosacījumiem, kas izklāstīti šīs nodaļas 3.2.1.–3.2.5. iedaļā, ir jāskata KLP īpašajā kontekstā.

3.2.1. *Valsts iejaukšanās nepieciešamība*

- (67) Lai novērtētu, vai valsts atbalsts ir nepieciešams paredzētā rezultāta sasniegšanai, vispirms ir jānosaka risināmā problēma. Valsts atbalstam jābūt vērstam uz tādu situāciju radīšanu, kurā atbalsts var panākt būtisku attīstību, ko tirgus nespēj nodrošināt, piemēram, tam jānovērš tirgus nepilnība, kas saistīta ar attiecīgo atbalstīto darbību vai investīcijām. Konkrētos apstākļos valsts atbalsts patiešām var labot tirgus nepilnības, tādējādi veicinot tirgu efektīvu darbību un uzlabojot konkurētspēju.
- (68) Šo pamatnostādņu piemērošanas nolūkā Komisija uzskata, ka bez valsts iejaukšanās tirgus nenodrošina vēlamu mērķu sasniegšanu, attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kas atbilst šo pamatnostādņu II daļā paredzētajiem konkrētajiem nosacījumiem. Tāpēc šāds atbalsts būtu jāuzskata par nepieciešamu.

3.2.2. *Atbalsta piemērotība*

- (69) Ierosinātajam atbalsta pasākumam jābūt tādām, lai to varētu izmantot kā politikas instrumentu attiecīgā politikas mērķa sasniegšanai. Atbalsta pasākumu neuzskatīs par saderīgu, ja tādu pašu pozitīvu devumu KLP un jo īpaši lauku attīstības mērķu sasniegšanā varētu panākt ar citiem mazāk izkropļojošiem politikas instrumentiem vai citiem mazāk izkropļojošiem atbalsta veidiem. Ir svarīgi paturēt prātā, ka darījumdarbības vidē ir iespējami citi minēto mērķu sasniegšanai piemērotāki instrumenti, piemēram, regulējums, tirgus instrumenti, infrastruktūras attīstīšana un uzlabošana.

Piemērotība, salīdzinot ar alternatīviem politikas instrumentiem

- (70) Komisija uzskata, ka atbalsts, kas piešķirts lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un atbilst šo pamatnostādņu II daļas attiecīgajās iedaļās paredzētajiem konkrētajiem nosacījumiem, ir piemērots politikas instruments.
- (71) Ja dalībvalsts nolemj īstenot lauku attīstības pasākumam līdzīgu atbalsta pasākumu, ko finansē tikai no valsts līdzekļiem, un ja tajā pašā laikā tas pats intervences pasākums ir paredzēts attiecīgajā KLP stratēģiskajā plānā, dalībvalstij būtu jāpierāda šāda valsts atbalsta instrumenta priekšrocības salīdzinājumā ar attiecīgo KLP stratēģiskā plāna intervences pasākumu.

Piemērotība, salīdzinot dažādus atbalsta instrumentus

- (72) Atbalstu var piešķirt dažādos veidos. Tomēr dalībvalstij būtu jānodrošina atbalsta piešķiršana tādā veidā, kas radītu vismazākos tirdzniecības un konkurences izkropļojumus.
- (73) Ja atbalsta pasākumu ir paredzēts piešķirt kādā no īpašiem veidiem, kas aprakstīti II daļā, šo pamatnostādņu vajadzībām šādu veidu uzskata par piemērotu atbalsta instrumentu.

- (74) Komisija uzskata, ka atbalsts, kas piešķirts attiecīgajos lauku attīstības intervences pasākumos paredzētajā formā, ko līdzfinansē ELFLA vai kas piešķirts kā papildu finansējums šādiem līdzfinansētiem lauku attīstības intervences pasākumiem, ir piemērots atbalsta instruments.
- (75) Attiecībā uz investīciju atbalstu, kas nav iekļauts KLP stratēģiskajā plānā vai kas ir papildu finansējums šādam lauku attīstības intervences pasākumam, ja atbalsts ir piešķirts veidos, kas sniedz tiešas finansiālas priekšrocības (piemēram, tiešas dotācijas, atbrīvojums no nodokļiem vai to samazinājums, atbrīvojums no sociālās apdrošināšanas iemaksām vai citiem obligātiem maksājumiem u. c.), dalībvalstij ir jāpierāda, kāpēc nav piemēroti citi, iespējami mazāk kropļojoši atbalsta veidi, piemēram, atmaksājams avanss vai atbalsta veidi, kuru pamatā ir parāda vai pašu kapitāla instrumenti (piemēram, aizdevumi ar zemām procentu likmēm vai procentu atlaides, valsts garantijas vai cita veida kapitāla nodrošinājums ar izdevīgiem nosacījumiem).
- (76) Attiecībā uz mežsaimniecības pasākumiem, kas minēti II daļas 2.8. iedaļā, dalībvalstīm ir jāpierāda, ka ekoloģiskie, aizsardzības un rekreatīvie mērķi, ko tās tiecas sasniegt, nav sasniedzami ar lauku attīstībai līdzīgiem mežsaimniecības pasākumiem, kas izklāstīti šo pamatnostādņu II daļas 2.1.–2.7. nodaļā.
- (77) Attiecībā uz vairākām atbalsta kategorijām, piemēram, atbalstu, kura mērķis ir segt izmaksas par tirgus izpēti, produktu koncepciju un izstrādi un pieteikumu sagatavošanu atzīšanai kvalitātes shēmu ietvaros, atbalstu zināšanu pārneses un informācijas pasākumiem, atbalstu konsultāciju pakalpojumiem, atbalstu lauksaimnieku aizvietošanas pakalpojumiem, atbalstu noieta veicināšanas pasākumiem, atbalstu, kura mērķis ir kompensēt dzīvnieku slimību, augu kaitēkļu un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai un dalībvalstij, profilakses un izskaušanas izmaksas, un atbalstu lopkopības nozarei, atbalsts galīgajiem labuma guvējiem ir jāpiešķir, izmantojot subsidētus pakalpojumus. Šādos gadījumos atbalstu izmaksā attiecīgā pakalpojuma sniedzējam vai pasākuma nodrošinātājam.
- (78) Novērtējot atbalsta pasākuma saderīgumu ar iekšējo tirgu, netiek skarti piemērojamie publiskā iepirkuma noteikumi, pārredzamības un atvērtības principi un nediskriminējoša attieksme pakalpojuma sniedzēja atlases procesā.

3.2.3. *Atbalsta samērīgums*

- (79) Atbalstu uzskata par samērīgu, ja atbalsta summa vienam labuma guvējam ir ierobežota līdz minimumam, kas nepieciešams atbalstāmās darbības veikšanai.

Atbalsta maksimālā intensitāte un atbalsta maksimālās summas

- (80) Lai atbalsts būtu samērīgs, Komisija principā uzskata, ka atbalsta summa nedrīkstētu pārsniegt attiecināmās izmaksas. Tas neskar noteikumus par vides vai citiem publiskiem stimuliem, kas ir skaidri paredzēti II daļas 1.2.2., 2.1.4. un 2.3. iedaļā.
- (81) Lai nodrošinātu paredzamību un vienlīdzīgus nosacījumus, Komisija atbalstam piemēro atbalsta maksimālo intensitāti. Ja atbalsta maksimālo intensitāti nevar noteikt, piemēram, gadījumā, kad piešķir darbības sākšanas atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem un mazo lauku saimniecību attīstībai, atbalsta maksimālās summas tiek noteiktas nominālā izteiksmē, lai nodrošinātu atbalsta samērīgumu.

- (82) Ja attiecināmās izmaksas ir pareizi aprēķinātas un ja ir ņemta vērā II daļā noteiktā atbalsta maksimālā intensitāte vai atbalsta maksimālās summas, samērīguma kritēriju uzskata par izpildītu.
- (83) Piešķirot atbalstu, piešķirējai iestādei jāaprēķina atbalsta maksimālā intensitāte un atbalsta summa. Attiecināmās izmaksas ir jāpamato ar dokumentāriem pierādījumiem, kam ir jābūt skaidriem, precīziem un aktuāliem. Lai aprēķinātu atbalsta intensitāti un attiecināmās izmaksas, ir jāizmanto lielumi, no kuriem nav atvilkti nodokļi vai citas maksas.
- (84) Par pievienotās vērtības nodokli (PVN) nevar pretendēt uz atbalstu, izņemot, ja tas nav atgūstams saskaņā ar valsts tiesību aktiem PVN jomā.
- (85) Ja atbalstu piešķir citā veidā, nevis kā dotāciju, atbalsta summa ir atbalsta dotācijas bruto ekvivalents.
- (86) Atbalstu, ko maksā vairākos daļu maksājumos, diskontē atbilstīgi tā vērtībai atbalsta piešķiršanas brīdī. Attiecināmās izmaksas diskontē atbilstīgi to vērtībai atbalsta piešķiršanas brīdī. Procentu likme, kas izmantojama diskontēšanai, ir diskonta likme, kas piemērojama atbalsta piešķiršanas dienā.
- (87) Atbalstu, kas izmaksājams nākotnē, arī atbalstu, kas izmaksājams vairākās daļās, diskontē atbilstoši tā vērtībai piešķiršanas brīdī.
- (88) Ja atbalstu piešķir nodokļu atvieglojumu veidā, atbalsta daļu diskontēšanu veic, pamatojoties uz diskonta likmēm, kas piemērojamas dažādos datumos, kad nodokļu atvieglojums stājas spēkā.
- (89) Dalībvalstis atbalsta summu pasākumiem vai darbību veidiem, kas minēti II daļas 1.1.4., 1.1.5., 1.1.6., 1.1.7., 1.1.8., 2.1.1., 2.1.2., 2.2. un 2.3. iedaļā, drīkst noteikt, pamatojoties uz standarta pieņēmumiem par papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka aprēķini un atbilstošais atbalsts:
- a) ietver tikai tādus elementus, kas ir verificējami,
 - b) pamatojas uz lielumiem, ko noteikuši attiecīgi eksperti,
 - c) skaidri norāda izmantoto lielumu avotus,
 - d) ir diferencēti, lai attiecīgā gadījumā ņemtu vērā reģionālos vai vietējos apstākļus un faktisko zemes izmantojumu,
 - e) neietver elementus, kas saistīti ar investīciju izmaksām.
- (90) Neskarot (89). punktu, atbalstu, izņemot II daļas 1.2. un 2.8.5. punktā noteikto, var piešķirt saskaņā ar šādām vienkāršotām izmaksu iespējām:
- (a) vienības izmaksas;
 - (b) vienreizēji maksājumi;
 - (c) vienotas likmes finansējums.

Atbalsta summa jānosaka vienā no šiem veidiem:

- (a) izmantojot taisnīgu, objektīvu un pārbaudāmu aprēķina metodi, kuras pamatā ir:
 - i) statistikas dati, cita objektīva informācija vai ekspertu slēdziens; vai
 - ii) verificēti individuālu labuma guvēju vēsturiskie dati; vai
 - iii) individuālu labuma guvēju parastā izmaksu uzskaites prakse;
- (b) saskaņā ar noteikumiem, ar kuriem piemēro atbilstošās vienības izmaksas, fiksētas summas maksājumus un vienotās likmes, kas Savienības politikas virzienos ir piemērojamas līdzīga veida darbībai.

- (91) Līdzfinansēto pasākumu gadījumā attiecināmo izmaksu summas var aprēķināt saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060³⁶ un Regulā (ES) [SPR] noteiktajām vienkāršotajām izmaksu iespējām.
- (92) Novērtējot atbalsta saderīgumu, Komisija ņems vērā jebkādu apdrošināšanu, kuru labuma guvējs ir izmantojis vai būtu varējis izmantot. Lai novērstu konkurences izkropļojumu risku, attiecībā uz atbalstu, kura mērķis ir kompensēt zaudējumus, ko nodarījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, atbalsts ar maksimālo atbalsta intensitāti būtu jāpiešķir tikai uzņēmumam, kas nevar noslēgt apdrošināšanas līgumu par šādu zaudējumu segšanu. Tamdēļ riska pārvaldības uzlabošanas nolūkā labuma guvēji ir jānodrošina noslēgt apdrošināšanas līgumus, kad vien tas iespējams.

Papildu nosacījumi attiecībā uz individuāli paziņojamu investīciju atbalstu un investīciju atbalstu lieliem uzņēmumiem saskaņā ar paziņotām shēmām

- (93) Paziņojamu individuālo investīciju atbalstu parasti uzskatīs par ierobežotu līdz minimumam, ja atbalsta summa atbilst investīciju īstenošanas neto papildu izmaksām attiecīgajā apgabalā, salīdzinot ar hipotētisko scenāriju, kurā atbalsts netiek sniegts³⁷, un atbalsta maksimālā intensitāte būs maksimālais ierobežojums. Līdzīgi attiecībā uz investīciju atbalstu, ko piešķir lieliem uzņēmumiem atbilstoši paziņotām shēmām, dalībvalstīm jānodrošina, ka atbalsta summa nepārsniedz minimumu, pamatojoties uz “neto papildu izmaksu pieeju”, kurā atbalsta maksimālā intensitāte uzskatāma par maksimālo ierobežojumu.
- (94) Atbalsta summa nedrīkstētu pārsniegt minimumu, kas vajadzīgs, lai projekts būtu pietiekami ienesīgs, piemēram, tā nedrīkstētu palielināt projekta iekšējo peļņas normu (*IRR*) virs parastajām peļņas normām, ko attiecīgais uzņēmums piemērojis citos līdzīgos investīciju projektos, vai — ja šīs normas nav pieejamas — palielināt projekta *IRR* virs uzņēmuma kopējām kapitāla izmaksām vai peļņas normām, ko parasti novēro attiecīgajā nozarē.
- (95) Attiecībā uz investīciju atbalstu, ko sniedz lieliem uzņēmumiem saskaņā ar paziņotām shēmām, dalībvalstij jānodrošina, ka atbalsta summa atbilst investīciju īstenošanas neto papildu izmaksām attiecīgajā apgabalā, salīdzinot ar hipotētisko scenāriju gadījumam, kad atbalsts netiek sniegts. Par maksimālo ierobežojumu jāizmanto (94). punktā izskaidrotā metode kopā ar atbalsta maksimālo intensitāti.
- (96) Attiecībā uz individuāli paziņojamu investīciju atbalstu Komisija, izmantojot (94). punktā izklāstīto metodi, pārbaudīs, vai atbalsta summa pārsniedz minimumu, kas nepieciešams, lai projekts būtu pietiekami ienesīgs. Aprēķinus, kurus izmanto stimulējošās ietekmes analīzē, var izmantot arī tam, lai novērtētu, vai atbalsts ir samērīgs. Dalībvalstij jāpierāda samērīgums, pamatojoties uz attiecīgu dokumentāciju, kas minēta (55). punktā.

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

³⁷ Salīdzinot hipotētiskos scenārijus, atbalsts jādiskontē ar to pašu koeficientu, kuru attiecīgo investīciju diskontēšanai izmanto hipotētiskajos scenārijos.

- (97) Iepriekš minētais (93).–(96). punkts neattiecas uz pašvaldībām, kas ir autonomas vietējās pašvaldības, kuru gada budžets ir mazāks par 10 miljoniem EUR un iedzīvotāju skaits mazāk par 5000, kā minēts (50). punktā.

Atbalsta kumulācija

- (98) Atbalstu var piešķirt līdztekus no dažādām shēmām vai kumulēt ar *ad hoc* atbalstu, ja valsts atbalsta kopsumma darbībai vai projektam nepārsniedz šajās pamatnostādnēs noteikto atbalsta maksimālo apjomu.
- (99) Atbalstu, kura attiecināmās izmaksas ir nosakāmas, var kumulēt ar jebkādu citu valsts atbalstu, ciktāl minētie atbalsta pasākumi attiecas uz dažādām nosakāmām attiecināmajām izmaksām. Atbalstu, kura attiecināmās izmaksas ir nosakāmas, var kumulēt ar jebkādu citu valsts atbalstu attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, kas daļēji vai pilnībā pārklājas, tikai tad, ja šādas kumulācijas rezultātā netiek pārsniegta lielākā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa, kas piemērojama šāda veida atbalstam saskaņā ar šīm pamatnostādnēm.
- (100) II daļas 1.1.2. iedaļā paredzētu atbalstu, kura attiecināmās izmaksas nav nosakāmas, var kumulēt ar jebkādu citu valsts atbalsta pasākumu, kura attiecināmās izmaksas ir nosakāmas. Atbalstu, kura attiecināmās izmaksas nav nosakāmas, var kumulēt ar citu valsts atbalstu, kura attiecināmās izmaksas nav nosakāmas, ja netiek pārsniegta lielākā attiecīgā kopējā finansiālā robežvērtība, kas katram konkrētajam gadījumam noteikta šajās pamatnostādnēs vai citās valsts atbalsta pamatnostādnēs, vai Komisijas pieņemtā grupu atbrīvojuma regulā vai lēmumā.
- (101) Valsts atbalstu lauksaimniecības nozarē nedrīkst kumulēt ar maksājumiem, kas minēti Regulas (ES) XXX [SPR] 131. un 132. pantā, attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja šādas kumulēšanas rezultātā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa pārsniegtu šajās pamatnostādnēs noteikto.
- (102) Ja Savienības finansējums, ko centralizēti pārvalda Savienības iestādes, aģentūras, kopuzņēmumi vai citas struktūras un kas nav dalībvalsts tiešā vai netiešā kontrolē, tiek kombinēts ar valsts atbalstu, tad, nosakot, vai ir ievērotas paziņošanas robežvērtības un atbalsta maksimālā intensitāte un maksimālie apjomi, ņems vērā tikai valsts atbalstu, ar nosacījumu, ka publiskā finansējuma kopsumma, kas piešķirta attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, nepārsniedz visizdevīgāko finansējuma likmi vai likmes, kas noteiktas piemērojamajos Savienības tiesību aktos.
- (103) Saskaņā ar šīm pamatnostādnēm atļautu atbalstu nedrīkst kumulēt ar jebkādu *de minimis* atbalstu attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja šādas kumulēšanas rezultātā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa pārsniegtu šajās pamatnostādnēs noteikto.
- (104) Atbalstu investīcijām, kuru mērķis ir atjaunot lauksaimnieciskās ražošanas potenciālu, kā minēts (149). punkta d) apakšpunktā, nedrīkst kumulēt ar atbalstu materiālo zaudējumu atlīdzināšanai, kas minēts 1.2.1.1., 1.2.1.2. un 1.2.1.3. iedaļā.
- (105) Atbalsts klimatam un videi labvēlīgai lauksaimniecības praksei saskaņā ar II daļas 1.1.4., 1.1.5. un 1.1.8. iedaļu nedrīkst izraisīt divkāršu finansējumu attiecībā uz līdzvērtīgu praksi, kas minēta Regulas (ES) XXX [SPR] 28. pantā. Arī (622). punktā paredzētajai pārskatīšanas klauzulai būtu jānodrošina, ka netiek pieļauts divkāršs finansējums.

- (106) Darbības sākšanas atbalsts ražotāju grupām un organizācijām lauksaimniecības nozarē, kas minēts II daļas 1.1.3. iedaļā, nav kumulējams ar atbilstošo atbalstu ražotāju grupu un organizāciju izveidei lauksaimniecības nozarē, kas minēts Regulas (ES) Nr. [SPR] 71. pantā. Darbības sākšanas atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem, darbības sākšanas atbalsts mazo saimniecību attīstībai un atbalsts lauksaimnieciskās darbības sākšanai, kas minēts 1.1.2. iedaļā, nav kumulējams ar atbilstošo atbalstu, kas minēts Regulas (EK) Nr. (ES) [SPR] 69. pantā, ja šādas kumulācijas dēļ atbalsta summa pārsniedz šajās pamatnostādņēs noteikto.

3.2.4. Pārredzamība

- (107) Dalībvalstīm Eiropas Komisijas Atbalsta pārredzamības modulī³⁸ vai visaptverošā valsts atbalsta tīmekļvietnē valsts vai reģionālā līmenī ir jānodrošina šādas informācijas publicēšana:
- (a) atbalsta shēmas un tās īstenošanas noteikumu pilns teksts vai individuālā atbalsta juridiskais pamats, vai saite uz šādu informāciju;
 - (b) atbalsta piešķirēja iestāde vai iestādes;
 - (c) katra labuma guvēja vārds vai nosaukums, katram labuma guvējam piešķirtā atbalsta veids un summa, piešķiršanas datums, uzņēmuma veids (MVU/liels uzņēmums), labuma guvēja atrašanās vietas reģions (*NUTS* II līmenī) un labuma guvēja darbības galvenā ekonomikas nozare (*NACE* grupas līmenī). No šīs prasības var atkāpties attiecībā uz individuāliem atbalsta piešķirumiem, kas nepārsniedz:
 - i) [10 000] EUR labuma guvējiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu,
 - ii) 100 000 EUR labuma guvējiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi, lauksaimniecības produktu tirdzniecību, mežsaimniecību vai veic darbības, kas neietilpst Līguma 42. panta darbības jomā.
- (108) Attiecībā uz shēmām nodokļu atvieglojumu veidā informāciju par individuālā atbalsta summu var norādīt šādos diapazonos (EUR miljonos): [0,01–0,1] tikai primārās lauksaimnieciskās ražošanas jomā; 0,1–0,5; 0,5–1; 1–2; 2–5; 5–10; 10–30; vairāk par 30.
- (109) Šāda informācija jāpublicē pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, jā saglabā vismaz desmit gadus, un tai bez ierobežojumiem jābūt pieejamai plašai sabiedrībai³⁹.
- (110) Lai nodrošinātu pārredzamību, dalībvalstīm jānodrošina ziņošana un pārskatīšana, kā prasīts III daļas 2. nodaļā.

3.2.5. Nepamatota negatīvā ietekme uz konkurenci un tirdzniecību

- (111) Atbalsts lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidiem var izraisīt produktu tirgus izkropļojumus. Lai atbalsts būtu saderīgs, atbalsta

³⁸ Valsts atbalsta pārredzamības datubāzes publiskās meklēšanas vietne:

<https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=en>.

³⁹ Šī informācija jāpublicē sešu mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas (vai — atbalsta nodokļu atvieglojumu gadījumā — viena gada laikā no nodokļu deklarācijas datuma). Nelikumīga atbalsta gadījumā dalībvalstīm būs jānodrošina, ka šī informācija tiek publicēta *ex post* vismaz sešu mēnešu laikā no Komisijas lēmuma datuma. Informācijai jābūt pieejamai tādā formātā, kas nodrošina iespēju datus meklēt, izgūt un viegli publicēt internetā, piemēram, CSV vai XML formātā.

- pasākumu negatīvajai ietekmei, kas izpaužas kā konkurences izkropļojumi, un ietekmei uz tirdzniecību starp dalībvalstīm jābūt ierobežotai līdz minimumam.
- (112) Komisija apzinās atbalsta ietekmēto(-s) tirgu(s), ņemot vērā dalībvalstu sniegto informāciju par attiecīgo(-iem) produktu tirgu(-iem), t. i., tirgu(-iem), kurus ietekmē izmaiņas atbalsta labuma guvēja rīcībā. Novērtējot atbalsta pasākuma negatīvo ietekmi, Komisija konkurences izkropļojumu analīzē galveno uzmanību pievēršis paredzamajai ietekmei, kāda atbalstam lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos būs uz konkurenci starp uzņēmumiem ietekmētajā(-os) produktu tirgū(-os)⁴⁰.
- (113) Pirmkārt, ja atbalsts ir pareizi orientēts, samērīgs un sedz tikai neto papildu izmaksas, atbalsta negatīvā ietekme ir mazināta un risks, ka atbalsts varētu pārmērīgi kropļot konkurenci, būs mazāks. Otrkārt, Komisija nosaka atbalsta maksimālo intensitāti vai atbalsta maksimālās summas. Mērķis ir nepieļaut valsts atbalsta izmantošanu projektos, kuros attiecība starp atbalsta summu un attiecināmajām izmaksām tiek uzskatīta par ļoti augstu un tādu, kura varētu būt īpaši kropļojoša. Parasti, jo lielāka ir pozitīvā ietekme, ko atbalstītais projekts varētu radīt, un jo lielāka ir iespējamā vajadzība pēc atbalsta, jo lielāka ir arī atbalsta intensitātes maksimālā robežvērtība.
- (114) Tomēr arī tad, ja atbalsts ir nepieciešams un samērīgs, labuma guvēju rīcība atbalsta rezultātā var mainīties, kropļojot konkurenci. Tas vairāk attiecas uz lauksaimniecības nozari, kura no citiem tirgiem atšķiras ar primārās lauksaimnieciskās ražošanas īpašo struktūru, kam ir raksturīgs liels skaits iesaistītu mazo uzņēmumu. Šādos tirgos konkurences izkropļojumu risks ir liels pat tad, ja tiek piešķirtas tikai nelielas atbalsta summas.
- (115) Atsevišķās situācijās negatīvā ietekme acīmredzami pārsniedz jebkādu pozitīvo ietekmi, un tas nozīmē, ka atbalstu nevar uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Konkrēti, saskaņā ar vispārējiem Līguma principiem valsts atbalstu nevar uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja atbalsta pasākums ir tiktāl diskriminējošs, ka to neattiecinot tā valsts atbalsta īpašības. Kā paskaidrots 3.1.3. iedaļā, Komisija līdz ar to neatzīs par saderīgu nevienu pasākumu, ja šāds pasākums vai tam piesaistītie nosacījumi nozīmē relevanto Savienības tiesību aktu pārkāpumu. Tas jo īpaši attiecas uz atbalsta pasākumiem, kuros atbalsta piešķiršana ir atkarīga no labuma guvēja pienākuma izmantot valsts produktus vai pakalpojumus, kā arī uz atbalsta pasākumiem, kas ierobežo labuma guvēja iespējas izmantot pētniecības, izstrādes un inovācijas rezultātus citās dalībvalstīs.
- (116) Komisija neatļaus piešķirt atbalstu, kas paredzēts ar eksportu uz trešām valstīm vai dalībvalstīm saistītām darbībām un kas būtu tieši saistīts ar eksportētajiem daudzumiem, atbalstu, kuru piešķir ar nosacījumu, ka importa preču vietā tiek izmantotas vietējās preces, vai atbalstu, kas paredzēts izplatīšanas tīkla izveidei un darbībai vai jebkādu citu ar eksportu saistītu izdevumu segšanai. Atbalsts, kuru piešķir, lai segtu izmaksas saistībā ar dalību tirdzniecības izstādēs vai saistībā ar pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem, kas vajadzīgi jauna vai

⁴⁰ Atbalsts var skart vairākus tirgus, jo atbalsta ietekme var skart ne tikai tirgu, kas atbilst atbalstītajam pasākumam, bet papildus var skart arī citus tirgus, kuri ir saistīti ar minēto tirgu vai nu tāpēc, ka tie ir iepriekšējā posma, nākamā posma vai papildu tirgi, vai arī tāpēc, ka labuma guvējs tajos jau darbojas vai darbosies drīzā nākotnē.

jau esoša produkta laišanai jaunā tirgū, parasti nav uzskatāms par eksporta atbalstu.

Investīciju atbalsta shēmas lauksaimniecības produktu pārstrādei un lauksaimniecības produktu tirdzniecībai un mežsaimniecības nozarē

- (117) Tā kā investīciju atbalstam uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību, un uzņēmumiem, kas darbojas citās nozarēs, piemēram, pārtikas pārstrādes nozarē, mēdz būt līdzīga kropļojoša ietekme uz konkurenci un tirdzniecību, vispārīgie konkurences politikas apsvērumi par ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību būtu jāpiemēro vienādi visām minētajām nozarēm. Tāpēc attiecībā uz investīciju atbalstu lauksaimniecības produktu pārstrādei, lauksaimniecības produktu tirdzniecībai un mežsaimniecības nozarē ir jāievēro (118).–(130). punktā aprakstītie nosacījumi.
- (118) Atbalsta shēmas nedrīkst radīt būtiskus konkurences un tirdzniecības izkropļojumus. Proti, pat tajos gadījumos, kad atsevišķa atbalsta radītos izkropļojumus var uzskatīt par nelieliem (ja visi nosacījumi par investīciju atbalstu ir ievēroti), kumulatīvi shēmas joprojām var radīt lielus izkropļojumus. Ja investīciju atbalsta shēma ir vērsta uz konkrētām nozarēm, šādu izkropļojumu risks ir vēl izteiktāks.
- (119) Tāpēc attiecīgajai dalībvalstij ir jāpierāda, ka jebkāda negatīva ietekme tiks ierobežota līdz minimumam, ņemot vērā, piemēram, attiecīgo projektu lielumu, atbalsta atsevišķās un kumulatīvās summas, paredzamos labuma guvējus, kā arī mērķnozaru specifiku. Lai Komisija varētu novērtēt iespējamo negatīvo ietekmi, dalībvalsts ir aicināta iesniegt jebkuru tās rīcībā esošu ietekmes novērtējumu, kā arī *ex post* novērtējumus, kas veikti līdzīgām shēmām.

Individuāli paziņojamais investīciju atbalsts lauksaimniecības produktu pārstrādei un lauksaimniecības produktu tirdzniecībai un mežsaimniecības nozarē

- (120) Izvērtējot individuāla investīciju atbalsta negatīvo ietekmi, Komisija īpaši ņem vērā negatīvo ietekmi, kas saistīta ar pārprodukcijas radīšanu tirgos, kuros vērojama lejupslīde, aizkavēšanu iziet no tirgus un būtisku ietekmi tirgū. Šī negatīvā ietekme ir aprakstīta turpmāk (121).–(130). punktā, un tā jāatsver ar atbalsta pozitīvo ietekmi.
- (121) Lai apzinātu un novērtētu iespējamās konkurences un tirdzniecības izkropļojumus, dalībvalstīm būtu jāsniedz pierādījumi, kas ļauj Komisijai noteikt attiecīgos produktu tirgus (tas ir, produktus, ko iespaido labuma guvēja rīcības maiņa) un apzināt skartos konkurentus un klientus/patērētājus. Attiecīgais produkts parasti ir produkts, uz kuru attiecas investīciju projekts⁴¹. Ja projekts attiecas uz starpproduktu un ievērojama produkcijas daļa netiek pārdota tirgū, attiecīgais produkts var būt lejupējais produkts. Konkrētais produktu tirgus aptver attiecīgo produktu un tā aizstājējus, kurus par tādiem uzskata vai nu patērētājs (ņemot vērā produkta iezīmes, cenu vai paredzēto pielietojumu), vai ražotājs (ņemot vērā ražošanas iekārtu elastību).
- (122) Lai novērtētu minētos iespējamās izkropļojumus, Komisija izmanto dažādus kritērijus, tādus kā attiecīgā produkta tirgus struktūra, tirgus attīstība (sarūkošs

⁴¹ Ja investīciju projekts paredz vairāku atšķirīgu produktu ražošanu, jānovērtē katrs no produktiem.

- vai augošs tirgus), labuma guvēju atlases process, šķēršļi, ar kuriem jāsaskaras, ienākot tirgū un aizejot no tā, un produktu diferenciacija.
- (123) Ja uzņēmums sistemātiski izmanto valsts atbalstu, tā varētu būt norāde, ka šis uzņēmums paša spēkiem nav spējīgs izturēt konkurenci vai ka tas saņem pārmērīgas priekšrocības salīdzinājumā ar konkurentiem.
- (124) Komisija izšķir divus galvenos iemeslus potenciālajai negatīvajai ietekmei uz produktu tirgiem:
- (a) gadījumi, kad atbalsts izraisa būtisku jaudas paplašināšanos, kas noved pie pārprodukcijas vai pasliktina esošo pārprodukcijas situāciju, jo īpaši tirgū, kura aktivitāte samazinās; un
 - (b) gadījumi, kad labuma guvējam ir ievērojama tirgus vara.
- (125) Izvērtējot, vai atbalsta rezultātā tiktu radītas vai uzturētas neefektīvas tirgus struktūras, Komisija ņems vērā papildu ražošanas jaudu, kuru radītu projekts, un to, vai tirgus ir neefektīvs.
- (126) Ja attiecīgais tirgus ir izaugsmes fāzē, parasti ir mazāks pamats bažīties, ka atbalsts varētu negatīvi ietekmēt dinamiskos stimulus vai radīt pārmērīgus šķēršļus ieiešanai tirgū vai iziešanai no tā.
- (127) Bažām ir lielāks pamats, ja tirgus ir lejupslīdes fāzē. Gadījumus, kad tirgus lejupslīde ilgtermiņa perspektīvā ir strukturāla (t. i., tirgus sarūk), Komisija nošķir no gadījumiem, kad tirgus lejupslīde ir relatīva (t. i., tirgus joprojām aug, bet izaugsme ir mazāka par izaugsmes atsaucies radītāju).
- (128) To, vai tirgus darbības rādītāji ir neapmierinoši, parasti mēra, salīdzinot ar EEZ IKP trijos gados pirms projekta sākšanas (standarta rādītājs). To var noteikt arī, balstoties uz prognozētajiem izaugsmes rādītājiem nākamajos trijos līdz piecos gados. Var ņemt vērā tādus rādītājus kā attiecīgā tirgus paredzamā izaugsme nākotnē, no tās izrietošais paredzamais jaudas izmantojuma līmenis un jaudas palielinājuma iespējamā ietekme uz konkurentiem cenu un peļņas normu ziņā.
- (129) Atsevišķos gadījumos produktu tirgus izaugsmes novērtējums EEZ līmenī var neaptvert visu attiecīgā atbalsta ietekmi, jo īpaši globāla ģeogrāfiskā tirgus gadījumā. Tādos gadījumos Komisija vērtēs atbalsta ietekmi uz attiecīgajām tirgus struktūrām, jo īpaši, vai atbalsta ietekmē EEZ darbojošies ražotāji varētu tikt izspiesti no tirgus.
- (130) Lai izvērtētu to, vai labuma guvējam ir ievērojama tirgus vara, Komisija ņems vērā labuma guvēja stāvokli tirgū noteiktā periodā pirms atbalsta saņemšanas un sagaidāmo stāvokli pēc investīciju pabeigšanas. Komisija ņems vērā labuma guvēja un tā konkurentu tirgus daļas, kā arī citus nozīmīgus faktorus. Piemēram, tirgus struktūru tā novērtēs, analizējot tirgus koncentrāciju, potenciālos šķēršļus ieiešanai tirgū⁴², pircēja varu⁴³ un paplašināšanās vai iziešanas šķēršļus.
- 3.2.6. Atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes izsvēršana (samēra pārbaude)**
- (131) Komisija novērtē, vai atbalsta pozitīvā ietekme atsver konstatēto negatīvo atbalsta ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Komisija var izdarīt secinājumus

⁴² Šķēršļi ieiešanai tirgū ietver juridiskos šķēršļus (jo īpaši intelektuālā īpašuma tiesības), apjomradītos un diversifikācijas radītos ietaupījumus un šķēršļus piekļuvē tīkliem un infrastruktūrai. Ja atbalsts attiecas uz tirgu, kurā labuma guvējs darbojas jau sen, iespējamie šķēršļi ieiešanai tirgū var pastiprināt labuma guvēja iespējamo būtisko ietekmi tirgū un tādējādi palielināt minētās ietekmes iespējamās negatīvās sekas.

⁴³ Ja tirgū ir spēcīgi pircēji, mazāk ticams, ka labuma guvējs varētu pacelt cenas šiem spēcīgajiem pircējiem.

par atbalsta pasākuma saderību ar iekšējo tirgu tikai tad, ja pozitīvā ietekme atsver negatīvo.

- (132) Gadījumos, kad ierosinātais atbalsta pasākums nespēj pienācīgi un samērīgi novērst konstatēto tirgus nepilnību, negatīvā kropļojošā ietekme uz konkurenci būs lielāka nekā pasākuma pozitīvā ietekme, tāpēc Komisija, visticamāk, secinās, ka ierosinātais atbalsta pasākums nav saderīgs ar iekšējo tirgu.
- (133) Principā, ņemot vērā atbalsta pozitīvo ietekmi uz nozares attīstību, Komisija uzskata, ka tādā gadījumā, ja atbalsts atbilst nosacījumiem un nepārsniedz attiecīgo atbalsta maksimālo intensitāti vai maksimālās summas, kas noteiktas II daļas piemērojamajās iedaļās, atbalsta negatīvā ietekme uz konkurenci un tirdzniecību ir samazināta līdz minimumam.
- (134) Neskarot citus šīs iedaļas punktus, Komisija uzskatīs, ka ir konstatēta pozitīva atbalsta ietekme, ja lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē piešķirtais atbalsts:
- (a) ir cieši saistīts ar KLP;
 - (b) atbilst vienam vai vairākiem Regulas XXX [SPR] 5. un 6. pantā minētajiem mērķiem;
 - (c) ir saderīgs ar lauksaimniecības produktu tirgu kopīgās organizācijas noteikumiem;
 - (d) attiecībā uz lauku attīstībai līdzīgiem pasākumiem, ko finansē tikai no valsts līdzekļiem, – iederas KLP stratēģiskajā plānā un tam atbilst, lai nodrošinātu saskaņotību ar lauku attīstības intervences pasākumiem, ko līdzfinansē ELFLA saskaņā ar KLP stratēģiskajiem plāniem.
- (135) Attiecībā uz valsts atbalstu, ko līdzfinansē saskaņā ar Regulu XXX [SPR] vai ko finansē Savienība, Komisija uzskatīs, ka saistītā pozitīvā ietekme ir konstatēta.
- (136) Ja tiek pierādīts, ka atbalstam ir pozitīva ietekme uz vidi un klimatu, Komisija uzskatīs, ka šāda atbalsta pozitīvā ietekme ir konstatēta. Līguma 11. pantā noteikts, ka “nosakot un īstenojot Savienības politiku un darbības, tajās jāparedz vides aizsardzības prasības, lai veicinātu noturīgu attīstību”. Savienības centienos sasniegt mērķi aizsargāt un uzlabot vidi, kas izklāstīts Līguma 11. pantā, ir ņemts vērā arī princips “maksā piesārņotājs”. Tāpēc valsts atbalsta paziņojumos īpaša uzmanība jāpievērš vides un klimata jautājumiem. Visos valsts atbalsta paziņojumos jāietver novērtējums par to, vai ir paredzams, ka atbalstītā darbība ietekmēs vidi un/vai klimatu. Gadījumos, kad šāda ietekme pastāv, valsts atbalsta paziņojumos būtu jāietver informācija, kas pierāda, ka atbalsta pasākuma rezultātā netiks pārkāpti piemērojamie Savienības tiesību akti. Piemēram, attiecībā uz atbalsta shēmu tādām investīcijām, kas paredzētas ražošanas apjoma palielināšanai un ir saistītas ar ierobežotu resursu intensīvāku izmantošanu vai piesārņojuma palielināšanos, būs jāpierāda, ka shēmas īstenošanas rezultātā netiks pārkāpti piemērojamie Savienības tiesību akti, to vidū tiesību akti vides aizsardzības jomā⁴⁴, un labi lauksaimniecības un vides apstākļi (LLVA) saskaņā ar Regulu XXX [SPR].

⁴⁴ Attiecībā uz Savienības tiesību aktiem vides jomā: Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (“Putnu direktīva”) (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp.). Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (“Dzīvotņu direktīva”) (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.); Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada

- (137) Turklāt Komisija vajadzības gadījumā var ņemt vērā arī to, vai atbalsts rada citas pozitīvas sekas. Ja šāda pozitīvā ietekme atbilst ietekmei, kas paredzēta Savienības politikā, piemēram, Eiropas zaļajā kursā⁴⁵, stratēģijā “No lauka līdz galdam”⁴⁶, stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām⁴⁷, paziņojumā par ilgtspējīgu oglekļa aprites ciklu atjaunošanu⁴⁸, Meža stratēģijā⁴⁹ un Biodaudzveidības stratēģijā⁵⁰, tad atbalsts, kas ir saskaņots ar minētajiem Savienības politikas dokumentiem, ir uzskatāms par tādu, kas sniedz šādu plašāku pozitīvo ietekmi.
- (138) Ja atbalsts saskaņā ar šīm pamatnostādnēm tiek piešķirts investīcijām, Komisija arī pievērsīs uzmanību Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852⁵¹ 3. pantam, kā arī principam “nenodari būtisku kaitējumu” vai citām salīdzināmām metodikām.

II DAĻA. ATBALSTA KATEGORIJAS

1. nodaļa. Atbalsts uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, pārstrādi un tirdzniecību

1.1. Lauku attīstības pasākumiem līdzīgi pasākumi

1.1.1. Investīciju atbalsts

- (139) Šo iedaļu piemēro tādām investīcijām lauku saimniecībās, kas ir saistītas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu, investīcijām, kas ir saistītas ar

lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (“Nitrātu direktīva”) (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (“Ūdens pamatdirektīva”) (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/118/EK (2006. gada 12. decembris) par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un pasliktināšanos (“Gruntsūdeņu direktīva”) (OV L 372, 27.12.2006., 19. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (2009. gada 21. oktobris), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai (“Pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas direktīva”) (OV L 309, 24.11.2009., 71. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (“Ietekmes uz vidi novērtējuma direktīva”) (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp.); attiecīgā gadījumā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp.) (“Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma direktīva”); Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”), OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.

⁴⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss” (COM(2019) 640 final).

⁴⁶ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Stratēģija “No lauka līdz galdam”. Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā”, (COM(2020)381 final).

⁴⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Pielāgošanās klimata pārmaiņām: ES stratēģija” (COM(2013) 216 final).

⁴⁸ Komisijas paziņojums par ilgtspējīgu oglekļa aprites ciklu atjaunošanu [...].

⁴⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Jauna ES Meža stratēģija 2030. gadam” (COM(2021) 572 final).

⁵⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu” (COM(2020) 380 final).

⁵¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

lauksaimniecības produktu pārstrādi un ar lauksaimniecības produktu tirdzniecību.

- (140) Atbalstu, kas minēts šīs daļas 1.1.1.1., 1.1.1.2., 1.1.1.3. un 1.1.1.4. iedaļā, nedrīkst piešķirt, pārkāpjot aizliegumu vai ierobežojumu, kas noteikts Regulā (ES) Nr. 1308/2013, pat ja šādi aizliegumi un ierobežojumi attiecas tikai uz Savienības atbalstu, kas paredzēts minētajā regulā.

1.1.1.1. Atbalsts investīcijām lauku saimniecībās, kas saistītas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu

- (141) Komisija atbalstu investīcijām lauku saimniecībās, kas saistītas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, vispārīgajam nosacījumam, kas attiecībā uz investīciju atbalstu noteikts 134. punktā, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (142) Šo iedaļu piemēro investīcijām materiālajos un nemateriālajos lauku saimniecību aktīvos, kas ir saistīti ar primāro lauksaimniecisko ražošanu. Investīcijas veic viens vai vairāki labuma guvēji, vai arī tās ir saistītas ar materiālajiem vai nemateriālajiem aktīviem, kurus izmanto viens vai vairāki labuma guvēji.
- (143) Šo iedaļu piemēro arī investīcijām materiālajos un nemateriālajos aktīvos, kas ir saistīti ar biodegvielu ražošanu vai enerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem saimniecībās un atbilst šādiem nosacījumiem:
- (a) ja lauku saimniecībās veic investīcijas biodegvielu ražošanā Direktīvas (ES) 2018/2001 nozīmē, atjaunojamus energoresursus izmantojošas ražošanas iekārtas ir atbalsttiesīgas tikai tad, ja to gada ražošanas jauda nav lielāka par to, kas atbilst gada vidējam transporta degvielas patēriņam lauku saimniecībā; saražoto biodegvielu nedrīkst pārdot tirgū;
 - (b) ja lauku saimniecībās veic investīcijas siltumenerģijas un/vai elektroenerģijas ražošanā no atjaunojamiem energoresursiem, atjaunojamus energoresursus izmantojošas ražošanas iekārtas ir atbalsttiesīgas tikai tad, ja mērķis ir nodrošināt tikai pašpatēriņam nepieciešamo enerģiju un ja to gada ražošanas jauda nav lielāka par to, kas ir līdzvērtīga apvienotajam siltumenerģijas un elektroenerģijas gada vidējam patēriņam lauku saimniecībā, ieskaitot patēriņu mājāsaimniecībā; elektroenerģiju ir atļauts pārdot elektroenerģiju tīklam, ja ir ievērots vidējais pašpatēriņa gada limits.
- (144) Ja vairākas lauku saimniecības veic investīcijas enerģijas ražošanā no atjaunojamiem energoresursiem ar mērķi apmierināt savas enerģijas patēriņa vajadzības vai biodegvielu ražošanai saimniecībās, gada vidējais patēriņš ir līdzvērtīgs visu labuma guvēju gada vidējam patēriņam.
- (145) Dalībvalstīm jāpieprasa, lai investīcijas atjaunojamo energoresursu infrastruktūrā, kura patērē vai ražo enerģiju, atbilstu energoefektivitātes minimālajiem standartiem, ja valsts līmenī pastāv šādi standarti.
- (146) Investīcijas iekārtās, kuru galvenais mērķis ir elektroenerģijas ražošana no biomasas, nav atbalsttiesīgas, ja vien netiek izmantota saražotās siltumenerģijas minimālā procentuālā daļa, kas jānosaka dalībvalstīm.
- (147) Dalībvalstīm attiecībā uz dažādiem iekārtu veidiem ir jānosaka maksimālo procentuālo daļu robežvērtības, ko piemēro labībai un citiem cieti saturošiem kultūraugiem, cukuru saturošiem kultūraugiem un eļļas kultūraugiem, no kuriem ražo bioenerģiju, arī biodegvielu. Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001

26. pantu atbalsts bioenerģijas projektiem drīkst attiekties tikai uz bioenerģiju, kas atbilst piemērojamajiem ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju mazināšanas kritērijiem, kuri noteikti Savienības tiesību aktos, tai skaitā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001 29. pantā.

- (148) Ja iekārtas ražošanas jauda pārsniedz labuma guvēja vai labuma guvēju gada vidējo patēriņu, kā minēts (143). un (144). punktā, dalībvalstīm ir jāievēro nosacījumi, kas izklāstīti 2022. gada Pamatnostādnēs par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai, ja vien šāds atbalsts nav atbrīvots no paziņošanas pienākuma.
- (149) Ar investīcijām jātiecas sasniegt vismaz vienu no šādiem mērķiem:
- (a) lauku saimniecības kopējo darbības rādītāju un ilgtspējas uzlabošana, jo īpaši samazinot ražošanas izmaksas vai uzlabojot un pārkārtojot ražošanu;
 - (b) dabiskās vides, higiēnas vai dzīvnieku labturības standartu uzlabošana;
 - (c) ar lauksaimniecības attīstību, pielāgošanu un modernizāciju saistītas infrastruktūras izveide un uzlabošana, arī piekļuves nodrošināšana lauku saimniecības zemei, zemes konsolidācija un uzlabošana, ilgtspējīga energoapgāde, energoefektivitāte, ūdensapgāde un ūdens resursu taupība;
 - (d) tāda lauksaimnieciskās ražošanas potenciāla atjaunošana, kuram kaitējumu nodarījušas dabas katastrofas, ārkārtēji notikumi vai dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības un augiem kaitīgie organismi, aizsargājamie dzīvnieki, un iepriekš minēto notikumu un faktoru radītā kaitējuma profilakse un riska mazināšana;
 - (e) ieguldījums klimata pārmaiņu mazināšanā un klimataadaptācijā, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī ilgtspējīgas enerģētikas attīstīšana;
 - (f) dabas resursu, piemēram, ūdens, augsnes un gaisa, ilgtspējīgas attīstības un efektīvas apsaimniekošanas veicināšana, arī mazinot atkarību no ķīmikālijām;
 - (g) ieguldījums bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanā un pavēršanā pretējā virzienā, ekosistēmu pakalpojumu uzlabošanā un biotopu un ainavu saglabāšanā.

Attiecināmās izmaksas

(150) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas:

- (a) izmaksas par nekustamā īpašuma celtniecību, iegādi, ieskaitot izpirkumnomu, vai labiekārtošanu, turklāt uz atbalstu par zemes iegādi var pretendēt tikai tad, ja tās izmaksas nepārsniedz 10 % no attiecīgās darbības kopējām attiecināmajām izmaksām; attiecībā uz darbībām, kas saistītas ar vides un augsnes ar lielu oglekļa saturu saglabāšanu, izņēmuma un pienācīgi pamatotos gadījumos var atļaut lielāku attiecināmo izmaksu procentuālo daļu;
- (b) izmaksas par tehnikas un aprīkojuma iegādi vai iegādi uz nomaksu, nepārsniedzot aktīvu tirgus vērtību;
- (c) vispārīgās izmaksas, kas saistītas ar a) un b) apakšpunktā minētajiem izdevumiem, piemēram, maksa par arhitektu, inženieru un konsultāciju pakalpojumiem, maksa saistībā ar konsultācijām par ilgtspēju vides un ekonomikas aspektā, arī priekšizpēti; priekšizpētes izmaksas būs attiecināmās izmaksas arī tad, ja, pamatojoties uz tās rezultātiem, a) un b) apakšpunktam atbilstīgi izdevumi neradīsies;

- (d) programmatūras, mākoņa un līdzīgu risinājumu iegādes, izstrādes vai lietošanas maksas, kā arī patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju iegāde;
 - (e) izdevumi par neienesīgām investīcijām, kas saistītas ar (149). punkta e)–g) apakšpunktā minētajiem mērķiem;
 - (f) attiecībā uz investīcijām, kuru mērķis ir atjaunot lauksaimnieciskās ražošanas potenciālu, kam kaitējumu nodarījušas dabas katastrofas, ārkārtēji notikumi vai dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības vai augiem kaitīgie organismi un aizsargājamie dzīvnieki, attiecināmās izmaksas var ietvert izmaksas, kas radušās, atjaunojot ražošanas potenciālu, tai skaitā kapitalizētus darbus, līdz tādām apmēram, kāds tas bija pirms minētajiem notikumiem;
 - (g) attiecībā uz investīcijām, kuru mērķis ir tāda kaitējuma profilakse, kuru nodarījušas dabas katastrofas, ārkārtēji notikumi vai dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības, augiem kaitīgie organismi un aizsargājamie dzīvnieki, attiecināmās izmaksas var ietvert izmaksas par īpašiem profilaktiskiem pasākumiem, kuru mērķis ir mazināt šādu iespējamo notikumu radītās sekas. Ja kaitējumu nodarījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi, ja kaitējumu var saistīt ar klimata pārmaiņām, labuma guvējam jācenšas iekļaut atjaunošanas pasākumos pasākumus, kuru mērķis ir veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, lai līdz minimumam samazinātu kaitējumu un zaudējumus, ko radītu līdzīgi notikumi nākotnē.
- (151) Atbalstu nedrīkst piešķirt par:
- (a) ražošanas tiesību un maksājumtiesību iegādi;
 - (b) viengadīgu augu iegādi stādīšanai;
 - (c) vaislas dzīvnieku iegādi;
 - (d) investīcijām, kuru mērķis ir nodrošināt atbilstību spēkā esošiem valsts vai Savienības standartiem;
 - (e) izmaksām, kas nav (150). punktā minētās izmaksas un ir saistītas ar izpirkumnomas līgumiem, piemēram, iznomātāja peļņa, procentu refinansēšanas izmaksas, pieskaitāmās izmaksas un apdrošināšanas izmaksas;
 - (f) apgrozāmo kapitālu.
- (152) Atkāpjoties no (151). punkta b) apakšpunkta, atbalstu var piešķirt viengadīgu augu iegādei un stādīšanai, ko veic, lai sasniegtu (149). punkta d) apakšpunktā minēto mērķi, un viengadīgu augu iegādei un stādīšanai, ko veic, lai saglabātu augu šķirnes, kurām draud ģenētiskā erozija, saskaņā ar (211). punktā minētajām saistībām.
- (153) Atkāpjoties no (151). punkta c) apakšpunkta, atbalstu var piešķirt dzīvnieku iegādei, ko veic, lai sasniegtu (149). punkta d) apakšpunktā minēto mērķi.
- (154) Atkāpjoties no (151). punkta c) apakšpunkta, atbalstu var piešķirt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 2016/1012⁵² 2. panta 24. punktā

⁵² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1012 (2016. gada 8. jūnijs) par zootehniskajiem un ģenealoģiskajiem nosacījumiem dzīvnieku audzēšanai, tīršķirnes vaislas dzīvnieku, krustojuma vaislas cūku un to reproduktīvo produktu tirdzniecībai Savienībā un ieviešanai tajā, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 652/2014,

noteikto apdraudēto šķirņu dzīvnieku iegādei saskaņā ar (208). punktā minētajām saistībām.

(155) Attiecībā uz apūdeņošanu jaunās un esošās apūdeņojamās platībās par attiecināmajām izmaksām tiks uzskatītas tikai tādu investīciju izmaksas, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

- (a) upes baseina apsaimniekošanas plāns saskaņā ar Direktīvas 2000/60/EK noteikumiem ir paziņots Komisijai attiecībā uz visu teritoriju, kurā jāveic investīcijas, kā arī attiecībā uz visām citām teritorijām, kuru vidi investīcijas varētu ietekmēt; pasākumi, kuri atbilstīgi minētās direktīvas 11. pantam jāveic saskaņā ar upes baseina apsaimniekošanas plānu un kuriem ir saikne ar lauksaimniecības nozari, ir jāprecizē attiecīgajā pasākumu programmā;
- (b) ir ieviesta vai kā daļa no investīcijām ir jāievieš ūdens patēriņa mērīšanas sistēma, kas dod iespēju mērīt ūdens izmantošanu atbilstīgo investīciju līmenī;
- (c) investīcijas esošās apūdeņošanas iekārtas vai apūdeņošanas infrastruktūras elementa uzlabošanā ir atbalsttiesīgas tikai tad, ja:
 - i) *ex ante* novērtējumā tas atzītas par tādām, kas dod iespēju potenciāli ietaupīt ūdeni saskaņā ar esošās iekārtas vai infrastruktūras tehniskajiem parametriem;
 - ii) ja investīcijas ietekmē pazemes vai virszemes ūdens objektus, kuriem attiecīgajā upes baseina apsaimniekošanas plānā noteiktais stāvoklis ar ūdens kvantitāti saistītu iemeslu dēļ ir sliktāks par labu, ir jāpanāk faktiskais ūdens izmantošanas samazinājums, veicinot laba šo ūdens objektu stāvokļa sasniegšanu, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK⁵³ 4. panta 1. punktā.

Dalībvalstīm ir jānosaka potenciālā ūdens ietaupījuma īpatsvars un ūdens patēriņa faktiskais samazinājums kā attiecināmības nosacījums, lai nodrošinātu, ka:

- i) potenciālā ūdens ietaupījuma īpatsvaram jābūt vismaz 5 %, ja esošās iekārtas vai infrastruktūras tehniskie parametri jau nodrošina augstu efektivitāti, un vismaz 25 %, ja pašreizējā efektivitāte (pirms investīcijām) ir zema un/vai investīcijas ir veiktas apgabalos, kur ūdens ietaupījums ir nepieciešams visvairāk, lai nodrošinātu laba ūdens stāvokļa sasniegšanu (ja tas vēl nav sasniegts) un izvairītos no ūdenstilpju stāvokļa pasliktināšanās;
- ii) faktiskā ūdens patēriņa samazinājuma īpatsvaram jābūt vismaz 50 %.

Šādam ūdens ietaupījumam jāatbilst vajadzības, kas noteiktas upju baseinu apsaimniekošanas plānos, kas izriet no Direktīvas 2000/60/EK;

- (d) atbalstu var piešķirt investīcijām pārgūta ūdens izmantošanā kā alternatīvā ūdensapgādes veidā tikai tad, ja šāda ūdens nodrošināšana un izmantošana atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2020/741⁵⁴;

Padomes Direktīvas 89/608/EEK un 90/425/EEK un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku audzēšanas jomā ("Dzīvnieku audzēšanas regula") (OV L 171, 29.6.2016., 66. lpp.).

⁵³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

⁵⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/741 (2020. gada 25. maijs) par ūdens atkalizmantošanas minimālajām prasībām (OV L 177, 5.6.2020., 32. lpp.).

- (e) investīcijas, kuru rezultātā rodas apūdeņotās platības neto pieaugums un kuras ietekmē konkrētu pazemes vai virszemes ūdens objektu, ir atbalsttiesīgas tikai tad, ja ir izpildīti šādi divi nosacījumi:
 - i) attiecīgajā upes baseina apsaimniekošanas plānā noteiktais ūdens objekta stāvoklis ar ūdens kvantitāti saistītu iemeslu dēļ nav sliktāks par labu, un
 - ii) vidiskā analīze liecina, ka investīcijas neradīs ievērojamu negatīvu ietekmi uz vidi. Šāda analīze par ietekmi uz vidi jāveic vai jāapstiprina kompetentajai iestādei, un tā var aptvert arī saimniecību grupas.
- (156) Investīcijas ūdenskrātuves izveidē vai paplašināšanā apūdeņošanas nolūkā ir attaisnotas tikai tad, ja tās nerada būtisku negatīvu ietekmi uz vidi.

Atbalsta intensitāte

- (157) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 65 % no attiecināmajām izmaksām.
- (158) (157). punktā minēto atbalsta intensitāti var palielināt līdz ne vairāk kā 80 % šādām investīcijām:
 - (a) investīcijām, kas saistītas ar vienu vai vairākiem īpašiem ar vidi un klimatu saistītiem mērķiem, kuri minēti (149). punkta e), f) un g) apakšpunktā, vai ar dzīvnieku labturību;
 - (b) jaunu lauksaimnieku investīcijām;
 - (c) investīcijām tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielajās salās.
- (159) (157). punktā minēto atbalsta intensitāti var palielināt līdz ne vairāk kā 85 % mazo saimniecību investīcijām.
- (160) (157). punktā minēto atbalsta intensitāti var palielināt līdz ne vairāk kā 100 % šādām investīcijām:
 - (a) neienesīgām investīcijām, kas saistītas ar vienu vai vairākiem konkrētajiem vides un klimata mērķiem, kuri minēti (149). punkta e), f) un g) apakšpunktā;
 - (b) investīcijām ražošanas potenciāla atjaunošanā, kā minēts (149). punkta d) apakšpunktā, un investīcijām, kas saistītas ar dabas katastrofu, ārkārtēju notikumu, dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu vai aizsargājamo dzīvnieku radītā kaitējuma novēršanu un riska mazināšanu.
- (161) Apūdeņošanas gadījumā atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt:
 - (a) 80 % no attiecināmajām izmaksām, ja investīcijas saimniecības apūdeņošanā veiktas saskaņā ar (155). panta c) punktu;
 - (b) 100 % no attiecināmajām izmaksām, ja investīcijas veiktas apūdeņošanai izmantojamā lauksaimniecības infrastruktūrā ārpus saimniecības;
 - (c) 65 % no attiecināmajām izmaksām, kad saimniecībā veiktas citas investīcijas apūdeņošanā.

1.1.1.2. Atbalsts investīcijām tāda kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai, kas atrodas lauku saimniecībā

- (162) Atbalstu investīcijām tāda kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai, kas atrodas lauku saimniecībā, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta d) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, (140). punktā izklāstītajiem vispārīgajiem nosacījumiem par investīciju atbalstu un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (163) Atbalsts jāpiešķir attiecībā uz kultūras un dabas mantojumu dabas ainavu un ēku veidā, ko dalībvalsts kompetentās publiskās iestādes ir oficiāli atzinušas par kultūras vai dabas mantojumu.

Attiecināmās izmaksas

- (164) Šādas izmaksas, kas paredzētas kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai, ir attiecināmās izmaksas:
- (a) izmaksas par investīcijām materiālajos aktīvos;
 - (b) kapitalizēti darbi.

Atbalsta intensitāte

- (165) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām. Atbalsts kapitālizētiem darbiem nedrīkst pārsniegt 10 000 EUR gadā.

1.1.1.3. Atbalsts investīcijām, kas saistītas ar lauku saimniecības ēku pārvietošanu

- (166) Atbalstu investīcijām, kas saistītas ar lauku saimniecības ēku pārvietošanu, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, (140). punktā paredzētajam vispārīgajam nosacījumam par investīciju atbalstu un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (167) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (168) Lauku saimniecības ēkas pārvietošana jāveic sabiedrības interesēs. Sabiedrības interesēm, uz kurām atsaucas, lai pamatotu atbalsta piešķiršanu saskaņā ar šo iedaļu, jābūt norādītām konkrētās dalībvalsts attiecīgajos noteikumos.

Attiecināmo izmaksu atbalsta intensitāte

- (169) Piemēro šādu atbalsta intensitāti:
- (a) ja lauku saimniecības ēkas pārvietošana sastāv no esošu objektu demontāžas, pārvietošanas un atkārtotas uzcelšanas, atbalsta intensitāte var sasniegt pat 100 % no faktiskajām izmaksām, kas radušās par šādām darbībām;
 - (b) ja papildus a) apakšpunktam pārvietošanas rezultātā šie objekti tiek modernizēti vai pieaug ražošanas jauda, ar objektu modernizēšanu vai ražošanas jaudas pieaugumu saistītajām izmaksām piemēro investīciju atbalsta intensitāti, kas minēta (157).– (160). punktā. Šā punkta piemērošanas vajadzībām esošas ēkas vai objektu vienkāršu aizstāšanu ar jaunu, mūsdienīgu ēku vai objektiem, neveicot pamatīgas izmaiņas ražošanā vai tehnoloģijā, neuzskata par saistītu ar modernizāciju;
 - (c) ja pārvietošana ir saistīta ar darbībām, ko veic lauku apdzīvoto vietu tuvumā, lai uzlabotu dzīves kvalitāti vai lauku apdzīvotās vietas vidiskos raksturlielumus, un attiecas uz maza mēroga infrastruktūru, atbalsta intensitāte var sasniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.1.1.4. Atbalsts investīcijām, kas saistītas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību

- (170) Atbalstu investīcijām, kas saistītas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, (140). punktā izklāstītajiem vispārīgajiem nosacījumiem par investīciju atbalstu un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (171) Lai stimulētu pāreju uz modernāku veidu biodegvielu ražošanu, kā tas paredzēts pamatnostādņēs par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai,

atbalstu saskaņā ar šo iedaļu nedrīkstētu piešķirt no pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem ražotai biodegvielai.

- (172) Šī iedaļa attiecas uz atbalstu investīcijām materiālos un nemateriālos aktīvos, kas ir saistīti ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību, kā minēts (32). punkta 48. apakšpunktā un (32). punkta 39. apakšpunktā.
- (173) Dalībvalstis var piešķirt atbalstu investīcijām, kas ir saistītas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un lauksaimniecības produktu tirdzniecību, ja atbalsts atbilst visiem nosacījumiem, kas izklāstīti vienā no šādiem dokumentiem:
- (a) Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014⁵⁵;
 - (b) Reģionālā valsts atbalsta pamatnostādnes;
 - (c) šī iedaļa.

Attiecināmās izmaksas

- (174) Par attiecināmajām izmaksām atbilstīgi (173). punkta c) apakšpunktam uzskatāmas tikai šādas izmaksas:
- a) izmaksas par nekustamā īpašuma celtniecību, iegādi, ieskaitot izpirkumnomu, vai labiekārtošanu, turklāt uz atbalstu par zemes iegādi var pretendēt tikai tad, ja tās izmaksas nepārsniedz 10 % no attiecīgās darbības kopējām attiecināmajām izmaksām;
 - b) izmaksas par tehnikas un aprīkojuma iegādi vai iegādi uz nomaksu, nepārsniedzot aktīva tirgus vērtību;
 - c) vispārīgās izmaksas, kas saistītas ar a) un b) apakšpunktā minētajiem izdevumiem, piemēram, maksa par arhitektu, inženieru un konsultāciju pakalpojumiem, maksa saistībā ar konsultācijām par ilgtspēju vides un ekonomikas aspektā, arī priekšizpēti; priekšizpētes izmaksas būs attiecināmās izmaksas arī tad, ja, pamatojoties uz tās rezultātiem, a) un b) apakšpunktam atbilstīgi izdevumi neradīsies;
 - d) programmatūras iegādes, izstrādes vai lietošanas maksas, mākoņa un līdzīgi risinājumi, kā arī patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju iegāde.
- (175) Šādas izmaksas nav attiecināmās izmaksas:
- (a) izmaksas, kas nav (174). punktā minētās izmaksas un ir saistītas ar izpirkumnomas līgumiem, piemēram, iznomātāja peļņa, procentu refinansēšanas izmaksas, pieskaitāmās izmaksas un apdrošināšanas izmaksas;
 - (b) apgrozāmais kapitāls;
 - (c) izmaksas, kas saistītas ar investīcijām, kuru mērķis ir panākt atbilstību spēkā esošiem valsts un Savienības standartiem.

Atbalsta intensitāte

- (176) Atbalsta maksimālā intensitāte nedrīkst pārsniegt 65 %.
- (177) Atbalsta intensitāti var palielināt līdz ne vairāk kā 80 % investīcijām tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielās salās.
- (178) Individuāls atbalsts, kas pārsniedz (34). punkta a) apakšpunktā minēto paziņošanas robežvērtību, jāpaziņo Komisijai saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu.

⁵⁵ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

1.1.2. Darbības sākšanas atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem un lauksaimnieciskām darbībām

- (179) Darbības sākšanas atbalstu Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (180) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (181) Saskaņā ar šo iedaļu atbalstu var piešķirt tikai:
 - (a) jaunu lauksaimnieku darbības sākšanai;
 - (b) lauksaimniecisko darbību sākšanai.
- (182) Darbības sākšanas atbalstu jauniem lauksaimniekiem piešķir jaunajiem lauksaimniekiem, kas atbilst definīcijai (32). punkta 65. apakšpunktā. Saskaņā ar šo iedaļu atbalstu piešķir tikai mikrouzņēmumiem un maziem uzņēmumiem.
- (183) Atbalstu drīkst piešķirt ar nosacījumu, ka attiecīgās dalībvalsts kompetentajai iestādei ir iesniegts darbības plāns.

Atbalsta summa

- (184) Atbalsta maksimālā summa nedrīkst pārsniegt 100 000 EUR.

1.1.3. Darbības sākšanas atbalsts ražotāju grupām un organizācijām lauksaimniecības nozarē

- (185) Komisijai ir labvēlīga nostāja pret darbības sākšanas atbalstu ražotāju grupām un ražotāju organizācijām, jo tas stimulē lauksaimnieku apvienošanos. Tāpēc darbības sākšanas atbalstu ražotāju grupām un ražotāju organizācijām tā uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja šāds atbalsts atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (186) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei⁵⁶.
- (187) Tiesības pretendēt uz atbalstu ir tikai tām ražotāju grupām vai organizācijām, kuras attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi.
- (188) Ražotāju grupas vai organizācijas nolīgumiem, lēmumiem un citām darbībām jāatbilst konkurences noteikumiem, ko piemēro, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 1308/2013 206.–210. pantu.
- (189) Ražotāju grupām vai organizācijām paredzēta darbības sākšanas atbalsta piešķiršanas alternatīva ir atbalsts, kas nepārsniedz tādu pašu kopsummu un ko var piešķirt tieši ražotājiem, lai kompensētu viņu ieguldījumu grupu vai organizāciju darbības izmaksu segšanā pirmajos piecos gados pēc grupas vai organizācijas izveidošanas.
- (190) Dalībvalstis var turpināt piešķirt darbības sākšanas atbalstu ražotāju grupām pat pēc tam, kad tās ir atzītas par ražotāju organizācijām saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 nosacījumiem.
- (191) Atbalsts jāpiešķir tikai tām ražotāju grupām un ražotāju organizācijām, kas atbilst MVU definīcijai⁵⁷. Valsts atbalstu tādu izmaksu segšanai, uz ko attiecas šī iedaļa, Komisija neatļaus piešķirt lieliem uzņēmumiem⁵⁸.

⁵⁶ Skatīt lauksaimniecības nozares definīciju 32. punkta 9. apakšpunktā.

⁵⁷ Skatīt MVU definīciju 32. punkta 56. apakšpunktā.

⁵⁸ Skatīt lielo uzņēmumu definīciju 32. punkta 37. apakšpunktā.

- (192) Uz atbalsta shēmām, kas atļautas saskaņā ar šo iedaļu, attieksies nosacījums, ka tās ir jākorrigē, lai ņemtu vērā visas izmaiņas regulās, kuras reglamentē lauksaimniecības tirgu kopīgo organizāciju.

Attiecināmās izmaksas

- (193) Attiecināmās izmaksas var ietvert maksu par piemērotu telpu īri, biroja aprīkojuma iegādi, administratīvā personāla izmaksas, pieskaitāmās izmaksas un juridiskās un administratīvās izmaksas, datortehnikas iegādi un programmatūras, mākoņa un līdzīgu risinājumu iegādi vai lietošanas maksu. Iegādājoties telpas, attiecināmās izmaksas nedrīkst pārsniegt nomas izmaksas atbilstīgi tirgus cenām.
- (194) Atbalstu nedrīkst piešķirt:
- (a) ražošanas organizācijām, subjektiem vai struktūrām, piemēram, uzņēmēj sabiedrībām vai kooperatīviem, kuru mērķis ir pārvaldīt vienu vai vairākas lauku saimniecības un kuri tāpēc faktiski ir individuālie ražotāji;
 - (b) lauksaimnieku apvienībām, kuras biedru saimniecībās veic tādus uzdevumus kā savstarpējā atbalsta, lauku saimniecību atbalsta un lauku saimniecību pārvaldības pakalpojumu sniegšana, taču nav iesaistītas piedāvājuma kopīgā pielāgošanā tirgum;
 - (c) ražotāju grupām, organizācijām vai apvienībām, kuru mērķi nav saderīgi ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 152. panta 3. punktu un 156. pantu.
- (195) Atbalsts jāizmaksā kā vienotas likmes atbalsts ikgadēju maksājumu veidā pirmajos piecos gados no dienas, kurā kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi ražotāju grupu vai organizāciju, pamatojoties uz tās darbījumdarbības plānu. Dalībvalstīm jāizmaksā pēdējā daļa tikai pēc tam, kad tās ir pārliecinājušās par darbījumdarbības plāna pareizu īstenošanu.
- (196) Atbalsts, ko ražotāju grupām vai organizācijām piešķir, lai segtu izdevumus, kas nav saistīti ar darbības sākšanas izmaksām, piemēram, investīcijām vai noieta veicināšanas pasākumiem, tiks vērtēts saskaņā ar noteikumiem, kas reglamentē šāda veida atbalstu.

Atbalsta intensitāte

- (197) Atbalstam jābūt ierobežotam līdz 10 % no grupas vai organizācijas gada pārdotās produkcijas apjoma, nepārsniedzot 100 000 EUR gadā. Atbalsts pakāpeniski jāsamazina.

1.1.4. Atbalsts agrovides un klimata saistībām

- (198) Atbalstu agrovides un klimata saistībām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (199) Šī iedaļa ir par atbalstu uzņēmumiem un uzņēmumu grupām, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu un kas brīvprātīgi uzņemas veikt darbības, kuras nozīmē vienas vai vairākas agrovides un klimata saistības.
- (200) Pasākuma mērķim jābūt saglabāt lauksaimniecības praksi, kas labvēlīgi ietekmē vidi un klimatu, kā arī veicināt vajadzīgās izmaiņas šādā lauksaimniecības praksē.
- (201) Šis atbalsts attieksies vienīgi uz brīvprātīgām saistībām, kas pārsniedz:
- (a) attiecīgās tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un/vai laba lauksaimniecības un vides stāvokļa (LLVS) standartus, kuri izklāstīti Regulas XXX [SPR] III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā;

- (b) attiecīgo prasību minimumu, kas noteikts attiecībā uz mēslošanas līdzekļu un augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu, kā arī citas attiecīgas obligātās prasības, kas noteiktas ar valsts un Savienības tiesību aktiem;
- (c) nosacījumus, kas paredzēti lauksaimniecības zemes uzturēšanai saskaņā ar Regulas XXX [SPR] 4. panta 1. punktu.

Visi šādi obligātie standarti un prasības jānosaka un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā.

- (202) Attiecībā uz saistībām, kas minētas (201). punkta b) apakšpunktā, ja valsts tiesību aktos ir noteiktas jaunas prasības, kas pārsniedz Savienības tiesību aktos noteiktās atbilstošās minimālās prasības, atbalstu var piešķirt saistībām, kas veicina atbilstību šīm prasībām, ne ilgāk kā 24 mēnešus no dienas, kad tās kļūst obligātas saimniecībai.
- (203) Dalībvalstīm jānodrošina, lai saskaņā ar šo iedaļu piešķirtais atbalsts būtu saderīgs ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar Regulas XXX [SPR] 28. pantu.
- (204) Dalībvalstīm jānodrošina, ka uzņēmumiem, kas veic darbības saskaņā ar šo pasākumu, ir pieejamas attiecīgās zināšanas un informācija, kas nepieciešama šādu darbību izpildei, un ka tiem, kam tā nepieciešama, tiek nodrošināta atbilstoša apmācība, kā arī piekļuve speciālajām zināšanām, lai palīdzētu lauksaimniekiem, kuri apņemas mainīt savas ražošanas sistēmas.
- (205) Saistības saskaņā ar šo pasākumu jāuzņemas uz laiku no pieciem līdz septiņiem gadiem. Tomēr, ja tas nepieciešams vēlamā vidisko ieguvumu sasniegšanai vai saglabāšanai, dalībvalstis konkrētiem saistību veidiem var noteikt ilgāku periodu, tai skaitā paredzot iespēju tās katru gadu pagarināt pēc sākotnējā perioda beigām⁵⁹. Ģenētisko resursu saglabāšanas, ilgtspējīgas izmantošanas un attīstības saistībām, jaunām saistībām tieši pēc sākotnējā periodā veiktajām saistībām vai citos pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis var noteikt īsāku laikposmu, kas ir vismaz viens gads.
- (206) Atbalstu agrovides un klimata saistībām citiem labuma guvējiem, kas nav uzņēmumi, kuri darbojas lauksaimniecības nozarē, var piešķirt saskaņā ar II daļas 3. iedaļu.
- (207) Agrovides un klimata pasākumam atbilstošajām saistībām ekstensificēt lopkopību jāatbilst vismaz šādiem nosacījumiem:
 - (a) visa saimniecības ganību platība jāapsaimnieko un jāuztur tā, lai nepieļautu ne pārmērīgu, ne nepietiekamu noganīšanu;
 - (b) lauksaimniecības dzīvnieku blīvums jānosaka, ņemot vērā visus saimniecībā turētos ganību dzīvniekus vai, ja ir saistības ierobežot barības vielu noplūdi, visus saimniecībā esošos dzīvniekus, kuru turēšana var ietekmēt konkrēto saistību izpildi.
- (208) Attiecībā uz agrovides un klimata pasākumam atbilstošajām saistībām audzēt vietējās šķirnes, kurām draud izzušana no izmantošanas lauksaimniecībā, vai saglabāt augu ģenētiskos resursus, kuriem draud ģenētiskā erozija, jāprasa:
 - (a) vai nu audzēt mājlopus, kas ģenētiski pielāgoti vienai vai vairākām tradicionālās audzēšanas sistēmām vai vidēm valstī un kas pieder pie vietējām šķirnēm, kurām draud izzušana no lauksaimniecības;

⁵⁹ Piemēram, ja apakšpasākuma mērķis ir mitrāju biotopu atjaunošana un uzturēšana, atbalstu varētu piešķirt uz vairāk nekā septiņiem gadiem, ņemot vērā to, cik sarežģīta ir šādu mērķu sasniegšana.

- (b) vai saglabāt to augu ģenētiskos resursus, kuri dabiskā ceļā pielāgojušies vietējiem un reģionālajiem apstākļiem un kuriem draud ģenētiskā erozija.
- (209) Atbalsttiesīgi ir šādu sugu lauksaimniecības dzīvnieki: liellopi; aitas; kazas; zirgu dzimtas dzīvnieki; cūkas un putni.
- (210) Vietējās šķirnes uzskatīs par tādām, kam draud izzušana no izmantošanas lauksaimniecībā, ja ir izpildīti šādi nosacījumi un ja minētie nosacījumi ir arī aprakstīti un iekļauti Komisijai iesniedzamajā paziņojumā:
 - (a) ir norādīts attiecīgo vaislas mātīšu skaits valsts līmenī;
 - (b) šo skaitu un uzskaitīto šķirņu apdraudētības stāvokli ir apliecinājusi pienācīgi atzīta attiecīga zinātniskā struktūra;
 - (c) pienācīgi atzīta attiecīga tehniskā struktūra reģistrē un regulāri atjaunina šķirnes ciltsgrāmatu;
 - (d) attiecīgajām struktūrām ir prasmes un zināšanas, kas nepieciešamas, lai varētu identificēt apdraudēto šķirņu dzīvniekus.
- (211) Augu ģenētiskos resursus uzskatīs par ģenētiskās erozijas apdraudētiem ar nosacījumu, ka Komisijai iesniedzamajā paziņojumā ir aprakstīti un iekļauti pietiekami ģenētiskās erozijas pierādījumi, kuri pamatoti ar zinātnisko pētījumu rezultātiem vai rādītājiem, kas liecina par tradicionālo/primitīvo vietējo šķirņu un to populācijas daudzveidības samazināšanos un attiecīgā gadījumā par izmaiņām dominējošajā lauksaimniecības praksē vietējā līmenī.
- (212) Atbalstu ģenētisko resursu saglabāšanai un to ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai lauksaimniecībā var piešķirt par darbībām, uz kurām neattiecas šīs iedaļas (199).–(211). punkta noteikumi.
- (213) Lai mudinātu lauksaimniekus ievērojami uzlabot vides kvalitāti lielākā mērogā un izmērāmā veidā, atbalsts saskaņā ar šo iedaļu var aptvert kolektīvas shēmas un rezultātnoteiktu maksājumu shēmas, piemēram, oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmas.

Attiecināmās izmaksas

- (214) Atbalsts — izņemot (212). punktā minēto atbalstu darbībām, kas paredzētas ģenētisko resursu saglabāšanai, — pilnībā vai daļēji kompensē no šīm saistībām izrietošās papildu izmaksas un negūtos ienākumus. Atbalsts jāpiešķir katru gadu.
- (215) Pienācīgi pamatotos gadījumos, piemēram, darbībām, kas saistītas ar vides saglabāšanu vai saistībām atteikties no apgabalu komerciālas izmantošanas, var piešķirt atbalstu kā vienreizēju maksājumu par vienu vienību, kurš aprēķināts, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem.
- (216) Vajadzības gadījumā atbalsts var segt arī darījuma izmaksas, kuras nepārsniedz 20 % no piemaksas, kas izmaksāta par agrovides un klimata saistībām. Ja saistības uzņemas uzņēmumu grupas, maksimālajam apmēram jābūt 30 %.
- (217) Tomēr, ja dalībvalsts vēlas kompensēt darījuma izmaksas, kas radušās, uzņemoties agrovides un klimata saistības, tai jāsniedz šādu izmaksu pārlicinoši pierādījumi, piemēram, jāuzrāda izmaksu salīdzinājums ar tiem uzņēmumiem, kuri šādas saistības nav uzņēmušies. Tāpēc Komisija neatļaus valsts atbalstu darījuma izmaksām, kas saistītas ar tādu saistību turpināšanu, kuru uzņemšanās notikusi jau iepriekš, ja vien dalībvalsts nepierāda, ka šādas izmaksas joprojām rodas vai ka ir radušās jaunas darījuma izmaksas.
- (218) Ja darījuma izmaksas aprēķina, pamatojoties uz vidējām izmaksām un/vai vidējām lauku saimniecībām, dalībvalstīm jāpierāda, ka nav izmaksāta pārmērīga kompensācija, jo īpaši lieliem uzņēmumiem. Lai aprēķinātu

kompensāciju, dalībvalstīm jāņem vērā tas, vai attiecīgās darbījuma izmaksas ir radušās vienam uzņēmumam vai par vienu hektāru.

- (219) Atbalstu saskaņā ar šo pasākumu nevar piešķirt par saistībām, kuras sedz šīs daļas 1.1.8. iedaļā noteiktais bioloģiskās lauksaimniecības pasākums. Atbalsts ģenētisko resursu saglabāšanai lauksaimniecībā sedz šādu darbību izmaksas:
- (a) [mērķorientētas darbības — darbības, kas veicina ģenētisko resursu *in situ* un *ex situ* saglabāšanu, raksturošanu, kolekcionēšanu un izmantošanu lauksaimniecībā, ieskaitot uz tīmekļa resursiem balstītu uzskaiti, kas aptver patlaban *in situ* saglabātus (arī *in situ*/lauku saimniecībā saglabātus) ģenētiskos resursus un *ex situ* kolekcijas un datubāzes;
 - (b) saskaņotas darbības — darbības, kas veicina informācijas apmaiņu starp dalībvalstu kompetentajām organizācijām par ģenētisko resursu saglabāšanu, raksturošanu, kolekcionēšanu un izmantošanu Savienības lauksaimniecībā;
 - (c) pavaddarbības — informēšanas, izplatīšanas un konsultāciju darbības, kurās iesaistītas nevalstiskās organizācijas un citas attiecīgas ieinteresētās personas, mācību kursi un tehnisku ziņojumu sagatavošana.]

Atbalsta intensitāte

- (220) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (221) Atbalsts ir jāizmaksā par vienu hektāru. Pienācīgi pamatotos gadījumos atbalstu var piešķirt kā fiksētas summas maksājumu.

1.1.5. Atbalsts dzīvnieku labturības saistībām

- (222) Atbalstu dzīvnieku labturības saistībām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (223) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu un kas brīvprātīgi uzņemas veikt darbības, kuras nozīmē vienas vai vairākas dzīvnieku labturības saistības.
- (224) Atbalsts sedz tikai tās saistības, kas pārsniedz attiecīgos obligātos standartus, kuri noteikti saskaņā ar Regulas ES XXX [SPR] III sadaļas I nodaļas 2. iedaļu, un citas attiecīgās obligātās prasības, kas paredzētas valsts un Savienības tiesību aktos.
- (225) Ja nav atbilstošu obligāto standartu vai prasību, saistībām ir jāpārsniedz valsts līmenī iedibinātā lauksaimniecības prakse.
- (226) Visi obligātie standarti, prasības un iedibinātā lauksaimniecības prakse ir jānosaka un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā.
- (227) Ja valsts tiesību aktos ir noteiktas jaunas prasības, kas pārsniedz Savienības tiesību aktos noteiktās atbilstošās/saistītās minimālās prasības, atbalstu par saistībām, kas veicina atbilstību šīm prasībām, var piešķirt ne ilgāk kā 24 mēnešus no dienas, kad tās kļūst obligātas saimniecībai.
- (228) Dalībvalstīm jānodrošina, lai saskaņā ar šo iedaļu piešķirtais atbalsts būtu saderīgs ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar Regulas XXX [SPR] 28. pantu.
- (229) Dzīvnieku labturības saistībām, par kurām ir tiesības saņemt atbalstu, jānodrošina augstāka līmeņa ražošanas metožu standarti kādā no šīm jomām:
- [a] ūdens, barība un dzīvnieku kopšana saskaņā ar audzējamo dzīvnieku dabiskajām vajadzībām;

- b) turēšanas apstākļi, piemēram, lielāka vienam dzīvniekam atvēlētā platība, grīdas segums, apstākļu uzlabošanas elementi, dabiskais apgaismojums;
 - c) iespējas atrasties ārpus telpām;
 - d) prakse, kas nepieļauj dzīvnieku kropļošanu un/vai kastrēšanu, vai — gadījumos, kad dzīvnieku kropļošana vai kastrēšana tiek uzskatīta par nepieciešamu, — paredz anestēzijas, pretsāpju un pretiekaisuma zāļu lietošanu vai imunokastrāciju.]
- (230) Dzīvnieku labturības saistības jāuzņemas uz laikposmu no viena līdz septiņiem gadiem. Ja tas nepieciešams konkrētu dzīvnieku labturības ieguvumu sasniegšanai vai saglabāšanai, dalībvalstis konkrētiem saistību veidiem var noteikt ilgāku periodu, tai skaitā paredzot iespēju tās katru gadu pagarināt pēc sākotnējā perioda beigām.
- (231) Līgumu var arī atjaunot automātiski, ja līgumā ir paredzēti attiecīgi noteikumi. Dalībvalstīm saskaņā ar attiecīgajiem valsts noteikumiem jāizveido dzīvnieku labturības saistību atjaunošanas mehānisms. Par šādu mehānismu jāpaziņo Komisijai, iekļaujot šo informāciju paziņojumā par valsts atbalstu saskaņā ar šo iedaļu. Saistību atjaunošanai vienmēr jānotiek saskaņā ar nosacījumiem, kurus Komisija apstiprinājusi atbalstam atbilstīgi šai iedaļai.
- (232) Dalībvalstīm jānodrošina, ka uzņēmumiem, kas veic darbības saskaņā ar šo pasākumu, ir pieejamas attiecīgās zināšanas un informācija, kas nepieciešama šādu darbību izpildei, un ka tiem, kam tā nepieciešama, tiek nodrošināta atbilstoša apmācība, kā arī piekļuve speciālajām zināšanām, lai palīdzētu lauksaimniekiem, kuri apņemas mainīt savas ražošanas sistēmas.

Attiecināmās izmaksas

- (233) Atbalsts jāpiešķir katru gadu, un uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu, tas pilnībā vai daļēji var kompensēt visas no šīm saistībām izrietošās papildu izmaksas un negūtos ienākumus. Pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis var piešķirt atbalstu kā vienreizēju maksājumu par vienu vienību, ko aprēķina, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem.
- (234) Vajadzības gadījumā tās var segt arī darījuma izmaksas, kuras nepārsniedz 20 % no piemaksas, kas izmaksāta par dzīvnieku labturības saistībām. Tomēr, ja dalībvalsts vēlas kompensēt darījuma izmaksas, kas radušās, uzņemoties dzīvnieku labturības saistības, tai jāsniedz šādu izmaksu pārliecinoši pierādījumi, piemēram, jāuzrāda izmaksu salīdzinājums ar tiem uzņēmumiem, kuri šādas dzīvnieku labturības saistības nav uzņēmušies. Tāpēc Komisija neatļaus valsts atbalstu darījuma izmaksām, kas saistītas ar tādu dzīvnieku labturības saistību turpināšanu, kuru uzņemšanās notikusi jau iepriekš, ja vien dalībvalsts nepierāda, ka šādas izmaksas joprojām rodas vai ka ir radušās jaunas darījuma izmaksas.
- (235) Ja darījuma izmaksas aprēķina, pamatojoties uz vidējām izmaksām un/vai vidējām lauku saimniecībām, dalībvalstīm jāpierāda, ka nav izmaksāta pārmērīga kompensācija, jo īpaši lieliem uzņēmumiem. Lai aprēķinātu kompensāciju, dalībvalstīm jāņem vērā tas, vai attiecīgās darījuma izmaksas ir radušās vienam uzņēmumam vai par vienu hektāru.

Atbalsta intensitāte

- (236) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

- (237) Atbalsts ir jāizmaksā par vienu vienību. Pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis var izmaksāt atbalstu kā fiksētas summas maksājumu.

1.1.6. Atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām

- (238) Atbalstu par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (239) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (240) Atbalstu labuma guvējiem, kas nav uzņēmumi, kas darbojas lauksaimniecības nozarē, var piešķirt saskaņā ar šīs daļas 3. nodaļu.

Attiecināmās izmaksas

- (241) Atbalsts aptver kompensāciju labuma guvējiem par papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem, kas attiecīgajās teritorijās izriet no nelabvēlīgiem faktoriem, kuri saistīti ar Direktīvu 92/43/EEK, 2009/147/EK un 2000/60/EK īstenošanu.
- (242) Vajadzības gadījumā atbalsts var kompensēt arī darījumu izmaksas, kuru vērtība nepārsniedz 20 % no izmaksām, kas minētas (241). punktā.
- (243) Ja darījuma izmaksas aprēķina, pamatojoties uz vidējām izmaksām un/vai vidējām lauku saimniecībām, dalībvalstīm jāpierāda, ka nav izmaksāta pārmērīga kompensācija, jo īpaši lieliem uzņēmumiem. Lai aprēķinātu kompensāciju, dalībvalstīm jāņem vērā tas, vai attiecīgās darījuma izmaksas ir radušās vienam uzņēmumam vai par vienu hektāru.
- (244) Atbalstu, kas saistīts ar Direktīvu 92/43/EEK un Direktīvu 2009/147/EK, var piešķirt tikai saistībā ar traucēkļiem, kas izriet no prasībām, kuras pārsniedz attiecīgos LLVS standartus, kas noteikti Regulas XXX [SPR] III sadaļas 1. nodaļas 2. iedaļā, kā arī nosacījumus, kas noteikti lauksaimniecības zemes uzturēšanai saskaņā ar Regulas XXX [SPR] 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- (245) Atbalstu, kas saistīts ar Direktīvu 2000/60/EEK, var piešķirt tikai saistībā ar traucēkļiem, kas izriet no prasībām, kuras pārsniedz:
- (a) attiecīgās tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības (izņemot pirmo tiesību aktos noteikto pārvaldības prasību, kas minēta Regulas XXX [SPR] III pielikumā) un LLVA standartus, kas noteikti Regulas XXX [SPR] III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā; kā arī
 - (b) nosacījumus, kas noteikti lauksaimniecības zemes uzturēšanai saskaņā ar Regulas XXX [SPR] 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- (246) Prasības, kas minētas (244). un (245). punktā, jānosaka un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā.
- (247) Atbalsttiesīgas ir šādas teritorijas:
- (a) *Natura 2000* lauksaimniecības teritorijas, kas noteiktas saskaņā ar Direktīvām 92/43/EEK un 2009/147/EK;
 - (b) citas norobežotas dabas aizsardzības teritorijas ar vides ierobežojumiem, kas attiecas uz lauksaimniecību, kuri kalpo kā līdzeklis Direktīvas 92/43/EEK 10. panta īstenošanai. Šīs teritorijas nedrīkst pārsniegt 5 % no noteiktajām *Natura 2000* teritorijām, kuras ir ietvertas attiecīgā KLP stratēģiskā plāna piemērošanas jomā;

- (c) lauksaimniecības platības, kas iekļautas upju baseinu apsaimniekošanas plānos saskaņā ar Direktīvu 2000/60/EK.

Atbalsta intensitāte

- (248) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
(249) Atbalsts ir jāizmaksā katru gadu par vienu hektāru.

1.1.7. Atbalsts apgabaliem, kuros ir dabas radīti vai citi platībatkarīgi ierobežojumi

- (250) Atbalstu, kas paredzēts kalnu apgabaliem un citiem apgabaliem, kuros ir dabas radīti vai citi specifiski ierobežojumi, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
(251) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
(252) Atbalstu var piešķirt uzņēmumiem, kuri ir aktīvie lauksaimnieki un apņemas veikt lauksaimniecisku darbību apgabalos, kas noteikti atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 1305/2013 32. pantam. Dalībvalstis var veikt precizēšanu saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Regulas (ES) Nr. 1305/2013 32. panta 3. punkta trešajā daļā.

Attiecināmās izmaksas

- (253) Atbalsts sedz kompensāciju par visām vai daļu no papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem, kas saistīti ar dabas radītiem vai citiem platībatkarīgiem ierobežojumiem lauksaimnieciskajai ražošanai attiecīgajā apgabalā. Dalībvalstīm jāparāda, ka attiecīgie ierobežojumi pastāv, un jāsniedz pierādījumi par to, ka izmaksājamās kompensācijas summa nepārsniedz saistībā ar minētajiem ierobežojumiem zaudētos ienākumus un radušās papildu izmaksas.
(254) Papildu izmaksas un negūtie ienākumi jāaprēķina, ņemot vērā dabas radītos vai citus platībatkarīgos ierobežojumus, salīdzinot ar apgabaliem, kuras neietekmē dabas radīti vai citi platībatkarīgi ierobežojumi.
(255) Atbalstu piešķir katru gadu par lauksaimniecības platības hektāru.

Atbalsta intensitāte

- (256) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.1.8. Atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai

- (257) Atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
(258) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
(259) Atbalstu var piešķirt uzņēmumiem vai uzņēmumu grupām, kas uzņemas brīvprātīgi pāriet uz bioloģiskās lauksaimniecības praksi un metodēm, kuras definētas Padomes Regulā (EK) Nr. 834/2007⁶⁰.
(260) Atbalstu piešķir tikai par saistībām, kuras pārsniedz turpmāk norādītos standartus un prasības, kas jānosaka un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā par valsts atbalstu:

⁶⁰ Padomes Regula (EK) Nr. 834/2007 (2007. gada 28. jūnijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un par Regulas (EEK) Nr. 2092/91 atcelšanu (OV L 189, 20.7.2007., 1. lpp.).

- (a) attiecīgās tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un/vai laba lauksaimniecības un vides stāvokļa (LLVS) standartus, kuri izklāstīti Regulas XXX [SPR] III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā;
 - (b) attiecīgo prasību minimumu, kas noteikts attiecībā uz mēslošanas līdzekļu un augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu un dzīvnieku labturību, un citas attiecīgās obligātās prasības, kas noteiktas ar valsts un Savienības tiesību aktiem;
 - (c) nosacījumus, kas noteikti lauksaimniecības zemes uzturēšanai saskaņā ar Regulas XXX [SPR] 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- (261) Par saistībām, kas minētas (260)b) apakšpunktā, ja valsts tiesību aktos ir noteiktas jaunas prasības, kas pārsniedz Savienības tiesību aktos noteiktās atbilstošās minimālās prasības, atbalstu var piešķirt par saistībām, kas veicina atbilstību šīm prasībām, ne ilgāk kā 24 mēnešus no dienas, kad tās kļūst obligātas saimniecībai.
- (262) Dalībvalstīm jānodrošina, lai atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar šo iedaļu, būtu saderīgs ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar Regulas XXX [SPR] 28. pantu.
- (263) Saistības ir jāīsteno sākotnējā periodā, kas ilgst piecus līdz septiņus gadus. Tomēr vēlamo vidisko ieguvumu sasniegšanai vai saglabāšanai dalībvalstis var noteikt ilgāku periodu, tai skaitā paredzot iespēju tās katru gadu pagarināt pēc sākotnējā perioda beigām. Ja atbalstu piešķir, lai pārietu uz bioloģisko lauksaimniecību, dalībvalstis var noteikt īsāku periodu, kas nav īsāks par vienu gadu. Attiecībā uz jaunām saistībām, kas attiecas uz saglabāšanu un seko uzreiz pēc sākotnējā periodā īstenotajām saistībām, dalībvalstis var noteikt īsāku periodu, kas nav īsāks par vienu gadu.
- (264) Dalībvalstīm jānodrošina, ka uzņēmumiem, kas veic darbības saskaņā ar šo pasākumu, ir pieejamas attiecīgās zināšanas un informācija, kas nepieciešama šādu darbību izpildei, un ka tiem, kam tā nepieciešama, tiek nodrošināta atbilstoša apmācība, kā arī piekļuve speciālajām zināšanām, lai palīdzētu lauksaimniekiem, kuri apņemas mainīt savas ražošanas sistēmas.

Attiecināmās izmaksas

- (265) Atbalsts pilnībā vai daļēji kompensē labuma guvējiem no šīm saistībām izrietošās papildu izmaksas un negūtos ienākumus. Atbalsts jāpiešķir katru gadu. Pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis var piešķirt atbalstu kā vienreizēju maksājumu par vienu vienību.
- (266) Vajadzības gadījumā atbalsts var kompensēt arī darījuma izmaksas, kuru vērtība nepārsniedz 20 % no piemaksas, kas izmaksāta par šīm saistībām. Ja saistības uzņemas uzņēmumu grupas, maksimālais apmērs ir 30 %. Šo atbalstu piešķir katru gadu.
- (267) Tomēr, ja dalībvalsts vēlas kompensēt darījuma izmaksas, kas radušās, uzņemoties bioloģiskās lauksaimniecības saistības, tai jāsniedz šādu izmaksu pārlicinoši pierādījumi, piemēram, jāuzrāda izmaksu salīdzinājums ar tiem uzņēmumiem, kuri šādas saistības nav uzņēmušies. Tāpēc Komisija neatļaus valsts atbalstu darījuma izmaksām, kas saistītas ar tādu bioloģiskās lauksaimniecības saistību izpildes turpināšanu, kuru uzņemšanās notikusi jau iepriekš, ja vien dalībvalsts nepierāda, ka šādas izmaksas joprojām rodas vai ka ir radušās jaunas darījuma izmaksas.
- (268) Ja darījuma izmaksas aprēķina, pamatojoties uz vidējām izmaksām vai vidējām lauku saimniecībām, vai abām, dalībvalstīm jāpierāda, ka nav izmaksāta

pārmērīga kompensācija, jo īpaši lieliem uzņēmumiem. Lai aprēķinātu kompensāciju, dalībvalstīm jāņem vērā tas, vai attiecīgās darbības izmaksas ir radušās vienam uzņēmumam vai par vienu hektāru.

- (269) Šajā iedaļā paredzēto atbalstu nedrīkst piešķirt par saistībām, kas ir ietvertas agrovides un klimata pasākumā, vai par izmaksām, uz ko attiecas iedaļa par atbalstu, kura mērķis ir veicināt lauksaimniecības produktu ražotāju dalību kvalitātes shēmās.
- (270) Atbalstu investīcijām bioloģisko produktu primārajā ražošanā, pārstrādē un tirdzniecībā piešķir, ja ir izpildīti noteikumi, kas izklāstīti 1.1.1.1. un 1.1.1.2. iedaļā par investīcijām paredzētu atbalstu.

Atbalsta intensitāte

- (271) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (272) Atbalsts ir jāizmaksā par vienu hektāru. Pienācīgi pamatotos gadījumos atbalstu var piešķirt kā fiksētas summas maksājumu.

1.1.9. Atbalsts lauksaimniecības produktu ražotāju dalībai kvalitātes shēmās

- (273) Atbalstu lauksaimniecības produktu ražotāju un to grupu dalībai kvalitātes shēmās Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (274) Šo iedaļu piemēro lauksaimniecības produktu ražotājiem.

Attiecināmās izmaksas

- (275) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas saistībā ar kvalitātes shēmām, kas minētas (277). punktā:
 - (a) izmaksas, kas izriet no jaunas dalības kvalitātes shēmās, proti, izmaksas, kas radušās, iesaistoties atbalstītajā kvalitātes shēmā, un gada iemaksa par dalību minētajā kvalitātes shēmā, vajadzības gadījumā arī izdevumi par pārbaudēm, kas nepieciešamas, lai pārliecinātos par atbilstību kvalitātes shēmas specifikācijām;
 - (b) izmaksas par obligātajiem kontroles pasākumiem, kas saistīti ar kvalitātes shēmām un ko saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem veikušas kompetentās iestādes vai kas tiek veikti to uzdevumā;
 - (c) izmaksas par tirgus izpēti, produktu koncepciju un izstrādi un pieteikumu sagatavošanu atzīšanai kvalitātes shēmu ietvaros.
- (276) (275). punkta a) un b) apakšpunktā minēto atbalstu nedrīkst piešķirt tādas kontroles izmaksu segšanai, ko veic paši labuma guvēji, vai — ja Savienības tiesību aktos ir paredzēts, ka kontroles izmaksas jāsedz lauksaimniecības produktu ražotājiem un to grupām, — ja nav norādīts faktiskais maksu apmērs.
- (277) Kvalitātes shēmām, kas minētas (275). punkta a) apakšpunktā, jābūt šādām:
 - (a) Savienības kvalitātes shēmas;
 - (b) lauksaimniecības produktu kvalitātes shēmas, arī lauku saimniecību sertifikācijas shēmas, ko dalībvalstis ir atzinušas par atbilstošām šādiem kritērijiem:
 - i) saskaņā ar šādām kvalitātes shēmām saražotā galaprodukta specifikai jāizriet no nepārprotamiem pienākumiem garantēt:
 - konkrētas produkta īpašības;
 - konkrētu saimniekošanas vai ražošanas metodi; vai

- galaprodukta kvalitāti, kas ievērojami pārsniedz sabiedrības, dzīvnieku vai augu veselības, dzīvnieku labturības vai vides aizsardzības standartus, kas piemērojami komerciālām precēm;
- ii) kvalitātes shēmai jābūt atvērtai visiem ražotājiem;
- iii) kvalitātes shēmā jābūt iekļautām saistošām galaprodukta specifikācijām, un atbilstība šīm specifikācijām jāpārbauda publiskām iestādēm vai neatkarīgai inspekcijas struktūrai;
- iv) kvalitātes shēmai jābūt pārredzamai un jānodrošina lauksaimniecības produktu pilnīga izsekojamība;
- (c) brīvprātīgas lauksaimniecības produktu sertifikācijas shēmas, ko attiecīgās dalībvalstis ir atzinušas par atbilstošām prasībām, kuras izklāstītas Komisijas paziņojumā “ES labākās prakses pamatnostādnes ar lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem saistītām brīvprātīgās sertifikācijas shēmām”⁶¹.
- (278) Pamatojoties uz objektīvi definētiem nosacījumiem, atbalstam jābūt pieejamam visiem atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem, kuri darbojas attiecīgajā apgabalā.
- (279) (275). punkta b) un c) apakšpunktā minētais atbalsts jāpiešķir kā subsidēti pakalpojumi, un tas jāizmaksā par kontroles pasākumiem atbildīgajai struktūrai, pētniecības veicējam vai konsultāciju sniedzējam.

Atbalsta intensitāte

- (280) Atbalsts, kas minēts (275). punkta a) apakšpunktā, ir jāpiešķir ne ilgāk kā septiņus gadus, tas ir jāizmaksā katru gadu, un tam jābūt ierobežotam līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (281) (275). punkta b) un c) apakšpunktā minētais atbalsts var sasniegt 100 % no faktiskajām izmaksām.

1.1.10. Atbalsts tehniskā atbalsta sniegšanai lauksaimniecības nozarē

- (282) Šī iedaļa attiecas uz atbalstu tehniskā atbalsta sniegšanai lauksaimniecības nozarē, izņemot atbalstu aizvietošanas pakalpojumiem lauku saimniecībā, ko var piešķirt tikai tiem uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (283) Tehnisko atbalstu var sniegt ražotāju grupas vai citas organizācijas neatkarīgi no to lieluma.
- (284) Pamatojoties uz objektīvi definētiem nosacījumiem, atbalstam jābūt pieejamam visiem, kam attiecīgajā apgabalā ir tiesības uz to pretendēt. Ja tehnisko atbalstu sniedz ražotāju grupas vai organizācijas, dalība šādās grupās vai organizācijās nedrīkst būt pakalpojuma pieejamības nosacījums. Ikviens tāds ieguldījums attiecīgo grupu vai organizāciju administratīvo izmaksu segšanā, kuru nesniedz grupas vai organizācijas biedrs, nedrīkst pārsniegt pakalpojuma sniegšanas izmaksas.

1.1.10.1. Atbalsts zināšanu apmaiņas un informācijas pasākumiem

- (285) Atbalstu zināšanu apmaiņas un informācijas pasākumiem Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, vispārīgajiem nosacījumiem par atbalstu tehniskā atbalsta

⁶¹ OV C 341, 16.12.2010., 5. lpp.

sniegšanai, kas minēti (282).–(284). punktā, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

- (286) Dalībvalstīm jānodrošina, ka darbības, kas tiek atbalstītas saskaņā ar šo iedaļu, atbilst Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (LZIS) aprakstam, kas sniegts KLP stratēģiskajos plānos.
- (287) Atbalsts attiecas uz profesionālo izglītību un prasmju apguvi, ieskaitot mācību kursus, darbseminārus un praktisko apmācību, demonstrējumu pasākumus un informācijas pasākumus.
- (288) Atbalstu var piešķirt arī īstermiņa pieredzes apmaiņai lauku saimniecību pārvaldības jomā un lauku saimniecību apmeklējumiem.

Attiecināmās izmaksas

(289) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas:

- (a) izmaksas, kas saistītas ar profesionālās izglītības, prasmju apguves darbību, demonstrējumu pasākumu vai informācijas pasākumu organizēšanu;
 - (b) dalībnieku ceļa, uzturēšanās un dienasnaudas izdevumi;
 - (c) aizvietošanas pakalpojumu izmaksas dalībnieku prombūtnes gadījumā;
 - (d) demonstrējumu projektu gadījumā par attiecināmām uzskata arī šādas izmaksas:
 - i) izmaksas par nekustamā īpašuma celtniecību, iegādi, ieskaitot izpirkumnomu, vai labiekārtošanu, turklāt uz atbalstu par zemes iegādi var pretendēt tikai tad, ja tās izmaksas nepārsniedz 10 % no attiecīgās darbības kopējām attiecināmajām izmaksām, attiecībā uz darbībām, kas saistītas ar vides un augsnes ar lielu oglekļa saturu saglabāšanu, izņēmuma un pienācīgi pamatotos gadījumos var atļaut lielāku attiecināmo izmaksu procentuālo daļu;
 - ii) izmaksas par tehnikas un aprīkojuma iegādi vai iegādi uz nomaksu, nepārsniedzot aktīvu tirgus vērtību;
 - iii) vispārīgās izmaksas, kas saistītas ar i) un ii) apakšpunktā minētajiem izdevumiem, piemēram, maksa par arhitektu, inženieru un konsultāciju pakalpojumiem, maksa saistībā ar konsultācijām par ilgtspēju vides un ekonomikas aspektā, arī priekšizpēti; priekšizpētes izmaksas būs attiecināmās izmaksas arī tad, ja, pamatojoties uz tās rezultātiem, i) un ii) apakšpunktam atbilstīgi izdevumi neradīsies;
 - iv) programmatūras, mākoņa un līdzīgu risinājumu iegādes, izstrādes vai lietošanas maksas, kā arī patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju iegādes izmaksas;
 - v) pienācīgi pamatotos gadījumos atbalstu maza mēroga demonstrējumu projektiem var piešķirt, lai kompensētu ar demonstrējumu projektu saistītās papildu izmaksas un negūtos ienākumus.
- (290) Izmaksas, kas minētas (289). punkta d) apakšpunkta i)–iv) punktā, ir attiecināmās izmaksas tādā apmērā un periodā, kādā tās radušās demonstrējumu projektā. Par attiecināmajām izmaksām ir uzskatāmas tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst demonstrējumu projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem.
- (291) Struktūrām, kas sniedz zināšanu apmaiņas un informācijas pakalpojumus, jābūt šā uzdevuma veikšanai piemērotām spējām, proti, atbilstoši kvalificētam un regulāri apmācītam personālam.
- (292) Atbalsts, kas minēts (289). punkta a) un c) apakšpunktā un d) apakšpunkta i)–iv) punktā, jāsniedz subsidētu pakalpojumu veidā. Atbalstu par aizvietošanas

pakalpojumu izmaksām, kas minētas (289) punkta c) apakšpunktā, var izmaksāt arī tieši aizvietošanas pakalpojumu sniedzējam. Atbalsts, kas minēts (289). punkta d) apakšpunkta v) punktā, jāizmaksā tieši labuma guvējam. Pamatnostādņu (289). punkta d) apakšpunkta i)–iv) punktā minēto atbalstu maza mēroga demonstrējumu projektiem var izmaksāt tieši labuma guvējiem.

Atbalsta intensitāte

- (293) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (294) Ja attiecināmās izmaksas ir tādas, kas minētas (289). punkta d) apakšpunktā, atbalsta maksimālā summa trīs fiskālo gadu laikā nedrīkst pārsniegt [100 000] EUR.

1.1.10.2. Atbalsts konsultāciju pakalpojumiem

- (295) Atbalstu konsultāciju pakalpojumu sniegšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, vispārīgajiem nosacījumiem par atbalstu tehniskā atbalsta sniegšanai un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (296) Dalībvalstīm jānodrošina, ka darbības, kas tiek atbalstītas saskaņā ar šo iedaļu, atbilst LZIS aprakstam KLP stratēģiskajos plānos.
- (297) Konsultācijām jābūt saistītām vismaz ar vienu konkrēto mērķi saskaņā ar Regulas XXX [SPR] 6. pantu un jāaptver vismaz viens no šādiem elementiem:
 - (a) pienākumi, kas izriet no likumā noteiktajām pārvaldības prasībām un LLVS standartiem, kas noteikti Regulas XXX [SPR] III sadaļas I nodaļas 2. iedaļā;
 - (b) attiecīgā gadījumā klimatam un videi labvēlīga lauksaimniecības prakse, kas noteikta Regulas (ES) XXX [SPR] 28. pantā, un lauksaimniecības zemes uzturēšana, kas noteikta Regulas XXX [SPR] 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā;
 - (c) prasības, ko dalībvalstis noteikušas, lai izpildītu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK, 92/43/EEK, 2009/147/EK, 2008/50/EK⁶², Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016//2284⁶³, Regulu (ES) 2016/2031, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/429⁶⁴, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1107/2009⁶⁵ 55. pantu un Direktīvu 2009/128/EK;
 - (d) lauksaimnieciskā prakse, kas novērš mikrobu rezistences veidošanos un ir minēta paziņojumā “Eiropas “Viena veselība” rīcības plāns pret

⁶² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/50/EK (2008. gada 21. maijs) par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp.).

⁶³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.).

⁶⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/429 (2016. gada 9. marts) par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un ar ko groza un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku veselības jomā (Dzīvnieku veselības tiesību akts) (OV L 84, 31.3.2016., 1. lpp.).

⁶⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.).

- antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences (AMR) apkarošanai”⁶⁶;
- (e) risku novēršana un pārvaldība;
 - (f) inovācijas atbalsts;
 - (g) digitālās tehnoloģijas lauksaimniecībā, kā minēts Regulas Nr. XXX [SPR] 102. panta b) apakšpunktā;
 - (h) barības vielu ilgtspējīga apsaimniekošana, kas ietver Regulas Nr. XXX [SPR] 13. panta 4. punktā minētā lauku saimniecības ilgtspējas rīka attiecībā uz barības vielām izmantošanu, vēlākais, no 2024. gada;
 - (i) nodarbinātības nosacījumi un darba devēja pienākumi, kā arī arodveselība un drošība un sociālā aprūpe lauksaimniecībā.
- (298) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā.
- (299) Struktūrām, kas atlasītas konsultāciju pakalpojumu sniegšanai, jābūt piemērotiem resursiem, proti, regulāri apmācītam un kvalificētam personālam, pieredzei konsultāciju sniegšanā un uzticamībai jomās, kurās tās sniedz konsultācijas.
- (300) Dalībvalstīm jānodrošina, ka konsultācijas ir objektīvas un ka konsultāciju pakalpojumu sniedzējiem nav interešu konflikta.
- (301) Pienācīgi pamatotos un piemērotos gadījumos konsultācijas daļēji var sniegt grupai, vienlaikus ņemot vērā konsultāciju pakalpojumu individuālo klientu apstākļus.

Atbalsta summa

- (302) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām ar nosacījumu, ka atbalsts trīs gados nepārsniedz šādas summas:
- (a) 25 000 EUR uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu,
 - (b) 200 000 EUR uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un to tirdzniecību.

1.1.10.3. Atbalsts aizvietošanas pakalpojumiem lauku saimniecībā

- (303) Atbalstu aizvietošanas pakalpojumiem lauku saimniecībā Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, vispārīgajiem nosacījumiem par atbalstu tehniskā atbalsta sniegšanai un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (304) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā.

Attiecināmās izmaksas

- (305) Atbalsts sedz faktiskās izmaksas, kas radušās saistībā ar lauksaimnieka, fiziskas personas, kas ir lauku mājsaimniecības loceklis, vai laukstrādnieka aizvietošanu slimības, arī bērna slimības, atvaļinājuma, maternitātes un bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, obligātā militārā dienesta pildīšanas laikā vai nāves gadījumā.
- (306) Kopējais aizvietošanas ilgums nedrīkstētu pārsniegt trīs mēnešus gadā vienam labuma guvējam, izņemot aizvietošanu maternitātes un bērna kopšanas atvaļinājuma laikā un aizvietošanu obligātā militārā dienesta pildīšanas laikā.

⁶⁶ Eiropas “Viena veselība” rīcības plāns pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences (AMR) apkarošanai (COM(2017) 339 final).

Maternitātes un bērna kopšanas atvaļinājuma laikā aizvietošanas ilgumam katrā no minētajiem gadījumiem nevajadzētu pārsniegt sešus mēnešus. Tomēr pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija var atļaut pagarināt minēto periodu par trīs un sešiem mēnešiem. Obligātā militārā dienesta pildīšanas laikā aizvietošanas ilgumam nevajadzētu pārsniegt dienesta pildīšanas ilgumu.

Atbalsta intensitāte

(307) Atbalsta intensitāte nepārsniedz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.1.11. Atbalsts sadarbībai lauksaimniecības nozarē

(308) Atbalstu sadarbībai lauksaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

(309) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta (32). punkta 9. apakšpunktā.

(310) Atbalstu var piešķirt vienīgi, lai veicinātu sadarbību, kas palīdz sasniegt vienu vai vairākus Regulas XXX [SPR] 6. pantā noteiktos mērķus.

(311) Atbalsts jāpiešķir, lai veicinātu sadarbības veidus, kas ietver vismaz divus subjektus, neatkarīgi no tā, vai tie darbojas lauksaimniecības nozarē, taču tas jāpiešķir ar nosacījumu, ka no šīs sadarbības iegūst tikai lauksaimniecības nozare, proti:

- (a) tādu sadarbību starp dažādiem uzņēmumiem lauksaimniecības nozarē, pārtikas aprītē (tikai tad, ja pārstrādes rezultātā rodas lauksaimniecības produkts) un starp citiem lauksaimniecības nozares dalībniekiem, kura palīdz sasniegt lauku attīstības politikas mērķus un prioritātes, arī sadarbību starp ražotāju grupām, kooperatīviem un starpnozaru organizācijām;
- (b) kopu un tīklu veidošanu;
- (c) saimniecības pēctecību, jo īpaši paaudžu nomaiņai lauku saimniecības līmenī (atbalstu var piešķirt tikai tiem lauksaimniekiem, kuri ir sasnieguši vai līdz darbības beigām būs sasnieguši pensionēšanās vecumu, ko attiecīgā dalībvalsts noteikusi saskaņā ar saviem tiesību aktiem).

(312) Atbalstu piešķirs sadarbībai, kas jo īpaši attiecas uz šādām darbībām:

- (a) izmēģinājuma projekti;
- (b) jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrāde lauksaimniecības un pārtikas nozarē, bet tikai tad, ja tas attiecas uz lauksaimniecības produktiem;
- (c) sadarbība starp mazajiem ekonomikas dalībniekiem lauksaimniecības nozarē kopīgu darba procesu organizēšanā un objektu un resursu koplietošanā;
- (d) horizontāla un vertikāla sadarbība starp piegādes ķēdes dalībniekiem ar mērķi izveidot un attīstīt īsas piegādes ķēdes un vietējos tirgus;
- (e) noieta veicināšanas pasākumi vietējā mērogā, kas saistīti ar īsu piegādes ķēžu un vietējo tirgu attīstību;
- (f) kopīga rīcība, ko īsteno, lai mazinātu klimata pārmaiņas vai tām pielāgotos;

- (g) kopīga pieeja vidiskajiem projektiem un pašreizējai praksei vides jomā, ieskaitot ūdens resursu efektīvu apsaimniekošanu, atjaunojamo energoresursu izmantošanu⁶⁷ un lauksaimniecības ainavu saglabāšanu;
 - (h) piegādes ķēdes dalībnieku horizontāla un vertikāla sadarbība tādas biomasas ilgtspējīgā nodrošināšanā, kas paredzēta izmantošanai pārtikas ražošanā, ja tiek ražoti lauksaimniecības produkti, un enerģijas ražošanai pašpatēriņam;
 - (i) tādu vietējās attīstības stratēģiju īstenošana, kuras īsteno publisku un privātu partneru grupas, kas nav Regulas (ES) 2021/1060 31. panta 2. punkta b) apakšpunktā definētās grupas, izņemot Regulas (ES) 2021/1060 32. pantā noteiktās stratēģijas.
- (313) Atbalstu var piešķirt tikai jaunām sadarbības formām, tai skaitā jau esošām, ja tiek uzsākta jauna darbība.
- (314) Pamatnostādņu (312). punkta d) un e) apakšpunktā minētais atbalsts īsu piegādes ķēžu izveidošanai un attīstīšanai jāpiešķir tikai tādām piegādes ķēdēm, kurās starp lauksaimnieku un patērētāju nav vairāk kā viens starpnieks.
- (315) Šajā iedaļā paredzētajam atbalstam ir jāatbilst Regulas (ES) Nr. 1308/2013 206.–210.a pantam.
- (316) Īstenojamajām darbībām, kas sastāv no investīcijām, jāatbilst attiecīgajiem noteikumiem un prasībām, kas norādītas attiecīgajā iedaļā par investīciju atbalstu.

Attiecināmās izmaksas

- (317) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas, ciktāl tās ir saistītas ar lauksaimnieciskām darbībām:
- (a) izmaksas par attiecīgā apgabala izpēti, priekšizpēti un darījumdarbības plāna izstrādi vai tādas vietējās attīstības stratēģijas izstrādi, kas nav Regulas (ES) 2021/1060 32. pantā minētā stratēģija;
 - (b) sadarbības kārtējās izmaksas, piemēram koordinatora atalgojums;
 - (c) īstenojamo darbību izmaksas;
 - (d) noieta veicināšanas pasākumu izmaksas.
- (318) Atbalstu drīkst piešķirt uz laikposmu, kas nepārsniedz septiņus gadus. Pienācīgi pamatotos gadījumos atbalstu var piešķirt uz ilgāku laikposmu attiecībā uz (312). punkta i) apakšpunktā minētajām darbībām un kolektīvām darbībām vides un klimata jomā, lai sasniegtu konkrētus ar vidi un klimatu saistītus mērķus, kas noteikti Regulas XXX [SPR] 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā.

Atbalsta intensitāte

- (319) Atbalsta intensitāte var sasniegt pat 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (320) Attiecībā uz (316). punkta c) apakšpunktā minētajām darbībām, kas sastāv no investīcijām, atbalsts nedrīkst pārsniegt investīciju atbalsta maksimālo intensitāti, kas norādīta iedaļā par investīciju atbalstu.

1.2. Riska un krīzes pārvaldība

- (321) Tā kā lauksaimnieciskā darbība kopumā ir īpaši pakļauta riskiem un krīzēm, valsts atbalsts var būt piemērots atbalsta līdzeklis attiecībā uz konkrētiem riska veidiem lauksaimniecības nozarē. Tomēr pastāv atšķirība starp uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu, un uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību un kuriem

⁶⁷ Tas attiecas uz sadarbību, kas saistīta ar enerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem vai biodegvielu ražošanu saimniecībās, ja ir ievēroti nosacījumi, kas izklāstīti II daļas 1.1.1.1. iedaļā.

parasti ir labākas iespējas ierobežot riskus. Tāpēc dažas šajā iedaļā minētās atbalsta kategorijas ir pieejamas vienīgi uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.

- (322) Piešķirot valsts atbalstu darbībām, ko ietekmē riski un krīzes, Komisija ņems vērā vajadzību nepieļaut pārmērīgus konkurences izkropļojumus, nosakot prasību par ražotāju minimālo devumu ar mērķi segt zaudējumus vai izmaksas par šādiem atbalsta pasākumiem vai citiem piemērotiem pasākumiem, kas jāveic, lai mazinātu konkurences izkropļojuma risku un nodrošinātu to, ka valsts atbalsts ir samērīgs ar nodarītajiem zaudējumiem. Lai līdz minimumam samazinātu kopējo piešķirtā atbalsta summu, Komisija novērtējumā ņems vērā to, ka labuma guvējam ir jāveic piemēroti profilaktiski pasākumi.

1.2.1. Atbalsts lauksaimnieciskajai ražošanai vai lauksaimnieciskās ražošanas līdzekļiem nodarītā kaitējuma kompensēšanai un kaitējuma profilaksei

1.2.1.1. Atbalsts dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarītā kaitējuma atlīdzināšanai

- (323) Atbalstu dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu nodarītā kaitējuma atlīdzināšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ja tas atbilst šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

- (324) Šo iedaļu piemēro lauksaimniecības nozarei, kā noteikts (32). punkta 2. apakšpunktā.

- (325) Komisija ir konsekventi paudusi viedokli, ka, tā kā Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktā iekļautie jēdzieni “dabas katastrofa” un “ārkārtējs notikums” ir izņēmumi no Līguma 107. panta 1. punktā minētā vispārīgā valsts atbalsta aizlieguma iekšējā tirgū, tie ir jāinterpretē šauri. To ir apstiprinājusi Eiropas Savienības Tiesa⁶⁸.

- (326) Līdz šim Komisija ir piekritusi, ka zemestrīces, lavīnas, zemes nogruvumi un plūdi var tikt uzskatīti par dabas katastrofām. Turklāt Komisija ņem vērā valsts atbalsta modernizācijas iniciatīvu, kas atļauj piešķirt grupu atbrīvojumu arī šādām dabas katastrofu kategorijām: viesuļvētras, orkāni, vulkāna izvirdumi un dabiskas izcelsmes savvaļas ugunsgrēki. Pie ārkārtējiem notikumiem, kurus iepriekš Komisija ir akceptējusi, pieder kari, iekšēji nemieri vai streiki un — ar dažām atrunām un atkarībā no apmēriem — lielas kodolavārijas vai rūpnieciskas avārijas un ugunsgrēki, kas nodara plašus zaudējumus⁶⁹. Komisija arī turpmāk priekšlikumus piešķirt valsts atbalstu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu novērtēs, katru gadījumu izskatot atsevišķi un ņemot vērā savu iepriekšējo praksi šajā jomā.

- (327) Atbalstam, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu, ir piemērojami šādi nosacījumi:

- (a) dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi, ka attiecīgais notikums raksturojams kā dabas katastrofa vai ārkārtējs notikums,
un

⁶⁸ 2004. gada 11. novembra spriedums, Spānija/Komisija, C-73/03, EU:C:2004:711, 37. punkts; 2006. gada 23. februāra spriedums, *Giuseppe Atzeni* un citi, C-346/03 un C-529/03, 79. punkts.

⁶⁹ Komisija neatzina, ka ugunsgrēks vienā pārstrādes rūpnīcā, kas bija noslēgusi parastu apdrošināšanu, būtu uzskatāms par ārkārtēju notikumu. Parasti Komisija neatzīst, ka dzīvnieku slimības uzliesmojums vai augiem kaitīgo organismu invāzija ir uzskatāma par dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu. Tomēr vienā gadījumā Komisija ir atzinusi par ārkārtēju notikumu ļoti plašu pilnīgi jaunas dzīvnieku slimības uzliesmojumu.

- (b) pastāv tieša cēloņsakarība starp dabas katastrofu vai ārkārtējo notikumu un zaudējumiem, kuri radušies attiecīgajam uzņēmumam.
- (328) Vajadzības gadījumā dalībvalstis var iepriekš noteikt kritērijus, uz kuru pamata var uzskatīt, ka (327). punkta a) apakšpunktā minētā oficiālā atzīšana ir saņemta.
- (329) Atbalsts jāizmaksā tieši attiecīgajam uzņēmumam vai ražotāju grupai, vai organizācijai, kuras biedrs ir minētais uzņēmums. Ja atbalstu izmaksā ražotāju grupai un organizācijai, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt summu, uz kādu ir tiesīgs pretendēt minētais uzņēmums.
- (330) Atbalsta shēma jāizveido trīs gadu laikā no attiecīgā notikuma dienas, un atbalsts ir jāizmaksā četru gadu laikā no minētās dienas. Attiecībā uz specifisku dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu Komisija atļaus piešķirt atsevišķi paziņotu atbalstu, kas ir atkāpe no šā noteikuma, gadījumos, ko pienācīgi pamato, piemēram, notikuma raksturs un/vai apmēri vai kaitējuma vēlāk radītās sekas, kurām var būt ilgstoša iedarbība.
- (331) Lai sekmētu raitu krīzes pārvaldību, Komisija apstiprinās *ex ante* atbalsta pamatshēmas, kuru nolūks ir kompensēt kaitējumu, ko nodarījušas zemestrīces, lavīnas, zemes nogruvumi un plūdi, kā arī viesuļvētras, orkāni, vulkāna izvirdumi un dabiskas izcelsmes savvaļas ugunsgrēki, ja ir skaidri definēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem var piešķirt atbalstu šādos gadījumos⁷⁰. *Ex ante* shēmu gadījumā dalībvalstīm jāizpilda (626). punktā noteiktais ziņošanas pienākums.
- (332) Atbalsts, kas piešķirts, lai kompensētu kaitējumu, ko nodarījušas cita veida dabas katastrofas, kuras nav minētas (326). punktā, un kaitējumu, ko nodarījuši ārkārtēji notikumi, jāpaziņo Komisijai individuāli.

Attiecināmās izmaksas

- (333) Attiecināmās izmaksas ir tāda summa, ko radījis dabas katastrofas vai ārkārtēja notikuma nodarītais tiešais kaitējums, kuru novērtējusi publiska iestāde, atbalsta piešķirējiestādes atzīts neatkarīgs eksperts vai apdrošināšanas sabiedrība.
- (334) Kaitējums var ietvert:
 - (a) materiālu kaitējumu aktīviem, piemēram, ēkām, aprīkojumam, tehnikai, krājumiem un ražošanas līdzekļiem;
 - (b) ienākumu zaudējumu, ko izraisījusi pilnīga vai daļēja lauksaimniecības produkcijas un lauksaimnieciskās ražošanas līdzekļu iznīcināšana.
- (335) Kaitējums jāaprēķina katram labuma guvējam atsevišķi.
- (336) Materiālais kaitējums jāaprēķina, pamatojoties uz attiecīgā aktīva remonta izmaksām vai saimniecisko vērtību pirms dabas katastrofas vai ārkārtējā notikuma. Tas nedrīkst pārsniegt remonta izmaksas vai patiesās tirgus vērtības samazinājumu, ko izraisījusi dabas katastrofa vai ārkārtējs notikums, proti, atšķirību starp aktīva vērtību tieši pirms dabas katastrofas vai ārkārtēja notikuma un uzreiz pēc tās/tā.
- (337) Ienākumu zaudējums jāaprēķina šādi:
 - (a) rezultātu, kurš iegūts, lauksaimniecības produktu daudzumu, kas saražots dabas katastrofas vai ārkārtēja notikuma gadā vai katrā nākamajā gadā, kad pilnībā vai daļēji iznīcināti ražošanas līdzekļi, reizinot ar attiecīgā gada vidējo pārdošanas cenu, atņemot

⁷⁰ Komisijas lēmumi par valsts atbalstu lietās Nr. 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

no

- (b) rezultāta, kurš iegūts, gada vidējo lauksaimniecības produktu daudzumu, kas saražots trīs gadu periodā pirms dabas katastrofas vai ārkārtēja notikuma, vai iepriekšējos trīs gados saražoto vidējo daudzumu, kas noteikts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu periodu pirms dabas katastrofas vai ārkārtēja notikuma un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju, reizinot ar vidējo pārdošanas cenu.
- (338) Minētā summa var tikt palielināta, pieskaitot citas izmaksas, kas labuma guvējam radušās dabas katastrofas vai ārkārtēja notikuma dēļ, un minētā summa jāsamazina, no tās atvelkot visas izmaksas, kuras nav radušās dabas katastrofas vai ārkārtēja notikuma dēļ un kuras labuma guvējam radušās citu iemeslu dēļ.
- (339) Lai aprēķinātu labuma guvēja lauksaimniecības produkcijas gada apjomu, var izmantot rādītājus, ar nosacījumu, ka izmantotā aprēķina metode ļauj noteikt katram labuma guvējam atsevišķi nodarītos reālos zaudējumus attiecīgajā gadā.
- (340) Komisija akceptēs citas kaitējuma aprēķināšanas metodes, ja būs pārliecināta, ka tās ir reprezentatīvas, nav balstītas uz pārmērīgi augstām ražām un nevienam labuma guvējam neparedz pārmērīgu kompensāciju. Kaitējuma apmēru var aprēķināt, ņemot vērā katra produkta veida konkrētās īpašības un izmantojot kādu šādiem rādītājiem:
 - (a) bioloģiskus rādītājus (zaudētās biomasas daudzums) vai līdzvērtīgus ražas zuduma rādītājus, kas noteikti lauku saimniecības, vietējā, reģionālā vai valsts līmenī,
 - (b) laikapstākļu rādītājus (arī nokrišņu daudzumu un temperatūru), kas noteikti vietējā, reģionālā vai valsts līmenī.

Atbalsta intensitāte

- (341) Atbalsts un visi citi maksājumi, kas saņemti kaitējuma kompensēšanai, arī maksājumi saskaņā ar apdrošināšanas līgumiem, nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.2.1.2. Atbalsts tāda kaitējuma kompensēšanai, ko radījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi

- (342) Atbalstu tāda kaitējuma kompensēšanai, ko radījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šajās pamatnostādņēs paredzētajiem kopīgajiem novērtējuma principiem un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (343) Šo iedaļu piemēro atbalstam, ko piešķir tāda kaitējuma kompensēšanai, kuru radījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, kas definēti (32). punkta 33. apakšpunktā. Šo iedaļu piemēro tikai tiem uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (344) Atbalstam, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu, ir piemērojami abi šādi nosacījumi:
 - (a) attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi, ka attiecīgais notikums raksturojams kā dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi,
 - (b) pastāv tieša cēloņsakarība starp dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem un kaitējumu, kas radies attiecīgajam uzņēmumam.

- (345) Vajadzības gadījumā dalībvalstis var iepriekš noteikt kritērijus, uz kuru pamata var uzskatīt, ka (344). punkta a) apakšpunktā minētā oficiālā atzīšana ir saņemta.
- (346) *Ex ante* shēmu gadījumā dalībvalstīm jāizpilda (626). punktā noteiktais ziņošanas pienākums.
- (347) Atbalsts jāizmaksā tieši attiecīgajam uzņēmumam vai ražotāju grupai, vai organizācijai, kuras biedrs ir minētais uzņēmums. Ja atbalstu izmaksā ražotāju grupai vai organizācijai, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt summu, uz kādu ir tiesīgs pretendēt minētais uzņēmums.
- (348) Atbalsta shēmas jāizveido trīs gadu laikā pēc dienas, kad iestājušies dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi. Atbalsts jāizmaksā četru gadu laikā pēc minētās dienas.

Attiecināmās izmaksas

- (349) Attiecināmās izmaksas ir dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarītais tiešais kaitējums, ko novērtējusi publiska iestāde, atbalsta piešķirējiestādes atzīts neatkarīgs eksperts vai apdrošināšanas sabiedrība.
- (350) Šis kaitējums ietver:
 - (a) materiālu kaitējumu aktīviem, piemēram, lauku saimniecības ēkām, aprīkojumam, tehnikai, krājumiem un ražošanas līdzekļiem;
 - (b) ienākumu zaudējumu, kuru izraisījusi pilnīga vai daļēja lauksaimniecības produkcijas un lauksaimnieciskās ražošanas līdzekļu iznīcināšana.
- (351) Kaitējums, kas radies dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu dēļ, jāaprēķina katram labuma guvējam atsevišķi.
- (352) Materiāls kaitējums aktīviem, ko radījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, jāaprēķina, pamatojoties uz attiecīgā aktīva remonta izmaksām vai saimniecisko vērtību pirms dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem. Tas nedrīkst pārsniegt remonta izmaksas vai patiesās tirgus vērtības samazinājumu, ko izraisījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, proti, atšķirību starp aktīva vērtību tieši pirms dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem un uzreiz pēc tiem.
- (353) Ja (350). punkta b) apakšpunktā minēto labuma guvēja ienākumu zaudējumu aprēķina attiecībā uz kultūraugu vai ganāmpulku, vērā jāņem tikai tas materiālais kaitējums, kas saistīts ar minēto kultūraugu vai ganāmpulku.
- (354) Ienākumu zaudējums jāaprēķina attiecībā uz ikgadējo saimniecības produkcijas apjomu vai kultūraugu/ganāmpulku, un to dara šādi:
 - (a) rezultātu, kurš iegūts, lauksaimniecības produktu daudzumu, kas saražots gadā, kurā iestājušies dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, vai katrā nākamajā gadā, kad pilnībā vai daļēji iznīcināti ražošanas līdzekļi, reizinot ar attiecīgā gada vidējo pārdošanas cenu, atņemot no
 - (b) rezultāta, kas iegūts, gada vidējo lauksaimniecības produktu daudzumu, kurš saražots trīs gadu periodā pirms dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem, vai iepriekšējos trīs gados saražoto vidējo daudzumu, kas noteikts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu periodu pirms dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju, reizinot ar vidējo pārdošanas cenu.

- (355) Minētā summa var tikt palielināta, pieskaitot citas izmaksas, kas labuma guvējam radušās dabas katastrofai pielīdzināmu nelabvēlīgu klimatisko apstākļu dēļ. Minētā summa jāsamazina, no tās atvelkot visas izmaksas, kas nav saistītas ar dabas katastrofai pielīdzināmiem nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem un kas labuma guvējam radušās citu iemeslu dēļ.
- (356) Lai aprēķinātu labuma guvēja lauksaimniecības produkcijas gada apjomu, var izmantot rādītājus, ar nosacījumu, ka izmantotā aprēķina metode ļauj noteikt katram labuma guvējam atsevišķi nodarītos reālos zaudējumus attiecīgajā gadā.
- (357) Komisija akceptēs citas kaitējuma aprēķināšanas metodes, ja būs pārliecināta, ka tās ir reprezentatīvas, nav balstītas uz pārmērīgi augstām ražām un nevienam labuma guvējam neparedz pārmērīgu kompensāciju. Kaitējuma apmēru var aprēķināt, ņemot vērā katra produkta veida konkrētās īpašības un izmantojot kādu šādiem rādītājiem:
 - (a) bioloģiskus rādītājus (zaudētās biomasas daudzums) vai līdzvērtīgus ražas zuduma rādītājus, kas noteikti lauku saimniecības, vietējā, reģionālā vai valsts līmenī,
 - (b) laikapstākļu rādītājus (arī nokrišņu daudzumu un temperatūru), kas noteikti vietējā, reģionālā vai valsts līmenī.

Atbalsta intensitāte

- (358) Atbalsts un visi citi maksājumi, kas saņemti kaitējuma kompensēšanai, arī maksājumi saskaņā ar citiem valsts vai Savienības pasākumiem vai apdrošināšanas līgumiem par kaitējumu, par kuru tiek piešķirts atbalsts, nedrīkst pārsniegt 80 % no attiecināmajām izmaksām. Apgabalos, kuros ir dabas radīti vai citi platībatkarīgi ierobežojumi, atbalsta intensitāti var palielināt līdz 90 %.
- (359) Atbalsta summa, kas piešķirta saskaņā ar šo iedaļu, jāsamazina par 50 %, ja to piešķir labuma guvējiem, kuri nav noslēguši apdrošināšanas līgumu vai kuri nav veikuši finansiālus ieguldījumus dalībvalsts akreditētos kopfondos, kas sedz vismaz 50 % no to vidējās gada produkcijas vai ar produkciju saistītajiem ienākumiem un statistiski visbiežākos ar klimatu saistītos apdrošinātos riskus attiecīgajā dalībvalstī vai reģionā. Minētais samazinājums netiks piemērots tikai tad, ja dalībvalsts var pārliecinoši pierādīt, ka, neraugoties uz visām pieliktajām pūlēm, kaitējuma nodarīšanas laikā attiecīgajā dalībvalstī vai reģionā statistiski visbiežāko ar klimatu saistīto risku apdrošināšana par pieņemamu maksu nebija pieejama.

1.2.1.3. Atbalsts tādu izmaksu segšanai, kas saistītas ar dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij, invāzijas profilaksi, kontroli un izskaušanu, kā arī atbalsts dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij, radītā kaitējuma kompensēšanai

- (360) Atbalstu tādu izmaksu segšanai, kas saistītas ar dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij, invāzijas profilaksi, kontroli un izskaušanu, kā arī atbalstu dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij, radītā kaitējuma kompensēšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta

3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (361) Šo iedaļu piemēro atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (362) Atbalstu var izmaksāt tikai tad, ja ir izpildīti visi šādi nosacījumi:
- (a) saistībā ar dzīvnieku slimībām, augiem kaitīgiem organismiem un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, un invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij, invāziju, ja attiecībā uz tām pastāv Savienības vai valsts noteikumi neatkarīgi no tā, vai tie paredzēti normatīvajos vai administratīvajos aktos;
 - (b) kā daļu no turpmāk minētā:
 - i) Savienības, valsts vai reģionāla līmeņa publiskas programmas attiecīgās dzīvnieku slimības vai augiem kaitīgo organismu profilaksei, kontrolei vai izskaušanai;
 - ii) ārkārtas pasākumi, ko noteikusi kompetenta publiskā iestāde;
 - iii) pasākumi augiem kaitīgo organismu izskaušanai vai to izplatības ierobežošanai, kurus īsteno saskaņā ar Regulas (ES) 2016/2031 28. panta 1. un 2. punktu;
 - iv) pasākumi, ko īsteno saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1143/2014, lai izskaustu vai ierobežotu invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai vai dalībvalstij.
- (363) Programmās un pasākumos, kas minēti (362). punkta b) apakšpunktā, jāietver attiecīgo profilakses, kontroles un izskaušanas pasākumu apraksts.
- (364) Atbalsts nedrīkst attiekties uz pasākumiem, attiecībā uz kuriem Savienības tiesību aktos ir paredzēts, ka šādu pasākumu izmaksas ir jāsedz labuma guvējiem, ja vien šādu atbalsta pasākumu izmaksas pilnībā nekompensē labuma guvēju veikti obligātie maksājumi.
- (365) Atbalsts jāizmaksā tieši attiecīgajam uzņēmumam vai ražotāju grupai, vai organizācijai, kuras biedrs ir minētais uzņēmums. Ja atbalstu izmaksā ražotāju grupai vai organizācijai, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt summu, uz kādu ir tiesīgs pretendēt minētais uzņēmums.
- (366) Gadījumos, kad konstatē, ka slimība vai augiem kaitīgo organismu, vai invazīvas svešzemju sugas, kas rada bažas Savienībai vai dalībvalstij, invāzija ir labuma guvēja tīšas vai nolaidīgas rīcības rezultāts, individuālo atbalstu piešķirt nedrīkst.
- (367) Attiecībā uz dzīvnieku slimībām atbalstu var piešķirt par slimībām, kas minētas dzīvnieku slimību sarakstā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/429⁷¹ 5. panta 1. punktā, zoonožu sarakstā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/690⁷² III pielikumā un dzīvnieku slimību sarakstā Pasaules

⁷¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/429 (2016. gada 9. marts) par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un ar ko groza un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku veselības jomā (Dzīvnieku veselības tiesību akts (OV L 84, 31.3.2016., 1. punkts), kas grozīta ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2018/1629, ar ko groza slimību sarakstu, kas dots II pielikumā Regulai (ES) 2016/429 (OV L 272, 31.10.2018., 11. lpp.).

⁷² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/690 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido iekšējā tirgus, uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējas, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas un Eiropas statistikas programmu (vienotā tirgus programma) un atceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 un (ES) Nr. 652/2014 (OV L 153, 3.5.2021., 1.–47. lpp.).

Dzīvnieku veselības organizācijas izveidotajā Sauszemes dzīvnieku veselības kodeksā.

- (368) Atbalstu var piešķirt arī attiecībā uz jaunām slimībām, kas atbilst Regulas (ES) 2016/429 6. panta 2. punktā noteiktajiem kritērijiem, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:
- (a) dzīvnieku slimība ir izraisījusi zaudējumus lauksaimniekam, kuri ir vismaz 30 % no lauksaimnieka gada vidējās produkcijas vai ienākumiem iepriekšējo triju gadu laikposmā vai no trīs gadu vidējās vērtības iepriekšējo piecu gadu laikposmā, no kura izslēgti augstākā un zemākā rādītāja gadi,
 - (b) labuma guvēji ir noslēguši apdrošināšanas līgumu vai veikuši finansiālus ieguldījumus dalībvalsts akreditētos kopfondos, kas sedz vismaz 50 % no to vidējās gada produkcijas vai ar produkciju saistītajiem ienākumiem un statistiski visbiežāko dzīvnieku slimību attiecīgajā dalībvalstī vai reģionā, par ko ir noslēgts apdrošināšanas līgums.
- (369) Atbalsta shēmas jāievieš trīs gadu laikā pēc dzīvnieku slimību, augiem kaitīgo organismu vai invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai vai dalībvalstij, radīto izmaksu vai kaitējuma rašanās dienas. Atbalsts jāizmaksā četru gadu laikā pēc minētās dienas. Šie nosacījumi neattiecas uz (371). punktā minētajām izmaksām.
- (370) *Ex ante* shēmu gadījumā dalībvalstīm jāizpilda (626). punktā noteiktais ziņošanas pienākums.

Attiecināmās izmaksas

- (371) Profilaktisko pasākumu gadījumā atbalsts var segt attiecināmās izmaksas par:
- (a) bioloģiskās drošības pasākumiem, arī tādu invazīvu svešzemju sugu profilaksi, kas rada bažas Savienībai un dalībvalstij;
 - (b) veselības pārbaudēm;
 - (c) analīzēm, arī *in vitro* diagnostiku;
 - (d) testiem un citiem skrīninga pasākumiem, arī *TSE* un *BSE* testiem;
 - (e) vakcīnu, zāļu, dzīvnieku ārstniecības vielu un augu aizsardzības līdzekļu iegādi, uzglabāšanu, ievadīšanu un izplatīšanu;
 - (f) dzīvnieku nokaušanu vai izbrāķēšanu vai dzīvnieku produktu un augu iznīcināšanu profilakses nolūkos, kā arī saimniecības un aprīkojuma tīrīšanu un dezinficēšanu.
- (372) Kontroles un izskaušanas pasākumu gadījumā atbalsts var segt attiecināmās izmaksas par:
- (a) dzīvnieku slimību gadījumā veiktiem testiem un citiem skrīninga pasākumiem, arī *TSE* un *BSE* testiem;
 - (b) vakcīnu, zāļu, dzīvnieku ārstniecības vielu un augu aizsardzības līdzekļu iegādi, uzglabāšanu, ievadīšanu un izplatīšanu;
 - (c) dzīvnieku nokaušanu vai izbrāķēšanu un iznīcināšanu un ar tiem saistītu produktu vai augu iznīcināšanu, arī tad, ja tie mirst vai tiek iznīcināti vakcinācijas vai citu tādu pasākumu rezultātā, kuri veikti saskaņā ar kompetento publisko iestāžu rīkojumu, un saimniecības un aprīkojuma tīrīšanu un dezinficēšanu;
 - (d) augu aizsardzības līdzekļu iegādi, uzglabāšanu, ievadīšanu un izplatīšanu, lai cīnītos pret invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai, vai invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas dalībvalstij;

- (e) slazdu vai cita aprīkojuma iegādi, glabāšanu un izplatīšanu, lai cīnītos pret invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai, vai invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas dalībvalstij.
- (373) Atbalsts, kas saistīts ar 374. un 375. punktā norādītajām attiecināmajām izmaksām, jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā un jāizmaksā profilakses, kontroles un izskaušanas pasākumu nodrošinātājam, izņemot attiecināmās izmaksas, kuras minētas (371). punkta d) apakšpunktā un (372). punkta b) apakšpunktā, un attiecināmās izmaksas, kuras minētas (371). punkta e) apakšpunktā un (372). punkta c) apakšpunktā attiecībā uz augiem kaitīgajiem organismiem, kā arī saistībā ar saimniecības un aprīkojuma tīrīšanu un dezinficēšanu.
- (374) Ja atbalsta mērķis ir atlīdzināt kaitējumu, ko radījušas dzīvnieku slimības, augiem kaitīgie organismi vai invazīvas svešzemju sugas, kas rada bažas Savienībai, vai invazīvas svešzemju sugas, kas rada bažas dalībvalstij, kompensācija jāaprēķina tikai par:
 - (a) tirgus vērtību dzīvniekiem, kas nokauti vai izbrāķēti, vai miruši, vai ar tiem saistītiem produktiem, vai augiem, kas iznīcināti:
 - i) saistībā ar dzīvnieku slimību, augiem kaitīgu organismu vai invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, vai invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij;
 - ii) (362). punkta b) apakšpunktā minētas publiskas programmas vai pasākuma ietvaros;
 - (b) ienākumu zaudējumiem, ko rada karantīnas noteikumu ievērošana un ganāmpulka vai stādījumu atjaunošanas grūtības, un obligātais augsekas veidošanas pienākums, kas jāveic (362). punkta b) apakšpunktā minētās publiskas programmas vai pasākuma ietvaros.
- (375) Šī summa jāsamazina par:
 - (a) visām izmaksām, kuras nav tieši radušās saistībā ar dzīvnieku slimību, augiem kaitīgu organismu vai invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, vai invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij, un kuras pretējā gadījumā būtu radušās labuma guvējam;
 - (b) visiem ieņēmumiem, kuri gūti, pārdodot produktus, kas saistīti ar nokautiem vai izbrāķētiem dzīvniekiem un augiem, kuri pēc kompetento iestāžu rīkojuma ir iznīcināti profilakses vai izskaušanas nolūkos.
- (376) (374). punkta a) apakšpunktā minētā tirgus vērtība jānosaka, pamatojoties uz dzīvnieku, produktu un augu vērtību tieši pirms radās vai tika apstiprinātas aizdomas par dzīvnieku slimību, augiem kaitīgu organismu vai invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, vai invazīvu svešzemju sugu.
- (377) (374). punktā minētais atbalsts nedrīkst pārsniegt izmaksas un zaudējumu, ko radījušas dzīvnieku slimības, augiem kaitīgi organismi un invazīvas svešzemju sugas, kas rada bažas Savienībai, vai invazīvas svešzemju sugas, kas rada bažas dalībvalstij, attiecībā uz kurām kompetentā iestāde:
 - (a) ir oficiāli atzinusi uzliesmojumu — dzīvnieku slimības gadījumā — vai
 - (b) ir oficiāli atzinusi klātbūtni — augiem kaitīgo organismu vai invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, vai invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas dalībvalstij, gadījumā.
- (378) Izņēmuma un pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija var akceptēt izmaksas, kas radušās, veicot citus vajadzīgos pasākumus, kuri nav minēti šajā iedaļā.

Atbalsta intensitāte

- (379) Atbalsts un visi citi labuma guvēja saņemtie maksājumi, ieskaitot maksājumus saskaņā ar citiem valsts vai Savienības pasākumiem, apdrošināšanas polisēm vai kopfondiem par tām pašām attiecināmajām izmaksām, nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.2.1.4. Atbalsts par kritušajiem dzīvniekiem

- (380) Atbalstu par kritušajiem dzīvniekiem Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (381) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.

Attiecināmo izmaksu atbalsta intensitāte

- (382) Turpmāk uzskaitītajām attiecināmajām izmaksām piemēro šādu atbalsta intensitāti:
- (a) atbalsts līdz 100 % no kritušo dzīvnieku aizvākšanas izmaksām un 75 % no kritušo dzīvnieku iznīcināšanas izmaksām; atbalstu izmaksām, kas rodas par tādas apdrošināšanas prēmijām, kura sedz kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas izmaksas, var piešķirt saskaņā ar II daļas 1.2.1.6. iedaļas noteikumiem;
 - (b) atbalsts līdz 100 % no kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas izmaksām, ja atbalsts tiek finansēts no maksām vai obligātajām iemaksām, kas paredzētas šādu kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas finansēšanai, ar noteikumu, ka šādas maksas vai iemaksas attiecas tikai uz gaļas nozari un tiek tieši piemērotas šai nozarei;
 - (c) atbalsts 100 % apmērā no kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas izmaksām, ja ir noteikts pienākums veikt attiecīgo kritušo dzīvnieku TSE testus, vai gadījumā, kad noticis (367). punktā minētais dzīvnieku slimības uzliesmojums.
- (383) Atbalsts jāpiešķir ar nosacījumu, ka pastāv konsekventa uzraudzības programma, kas nodrošina visu kritušo dzīvnieku drošu likvidēšanu attiecīgajā dalībvalstī.
- (384) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā, izņemot tad, ja lopkopis, kurš ir atbalsta labuma guvējs, vienlaikus ir pakalpojuma sniedzējs.
- (385) Lai atvieglotu atbalsta administrēšanu, to var izmaksāt ekonomikas dalībniekiem vai struktūrām, kas atbilst visiem šādiem nosacījumiem:
- (a) darbojas lejupējā tirgū attiecībā pret uzņēmumiem, kas darbojas lopkopības nozarē,
 - (b) sniedz pakalpojumus, kas saistīti ar kritušo dzīvnieku aizvākšanu un iznīcināšanu.
- (386) Attiecībā uz kritušajiem dzīvniekiem un kautuvju atkritumiem Komisija saglabās savu politiku neatļaut atbalstu par kritušajiem dzīvniekiem tiem ekonomikas dalībniekiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību, un atbalstu kautuvju atkritumu likvidācijas izmaksu segšanai. Valsts atbalstu investīcijām, kas veiktas saistībā ar kautuvju atkritumu iznīcināšanu, pārbaudīs saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem par investīciju atbalstu.

1.2.1.5. Atbalsts aizsargājamo dzīvnieku nodarītā kaitējuma kompensēšanai

- (387) Par aizvien lielāku problēmu kļūst kaitējums, ko aprīkojumam, infrastruktūrai, dzīvniekiem un augiem nodara aizsargājamie dzīvnieki. Savienības dabas aizsardzības politikas panākumi daļēji ir atkarīgi no tā, cik efektīvi tiks risinātas konfliktsituācijas starp aizsargājamiem dzīvniekiem un lauksaimniekiem. Tāpēc saskaņā ar proporcionalitātes principu atbalstu aizsargājamo dzīvnieku nodarītā kaitējuma kompensēšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (388) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (389) Lai mazinātu konkurences izkropļojumu risku un radītu stimulu riska samazināšanai, labuma guvējam jānodrošina minimālais ieguldījums. Šis pretieguldījums jāveic kā profilaktiskie pasākumi (piemēram, žogi, kur tas iespējams, vai ganu suņi), kas ir samērīgi ar aizsargājamo dzīvnieku nodarītā kaitējuma risku attiecīgajā apgabalā. Ja lietderīgus profilaktiskus pasākumus veikt nav iespējams, attiecīgajai dalībvalstij jāpierāda, ka šādus profilaktiskus pasākumus veikt nav iespējams, un tikai tad atbalsts tiks uzskatīts par saderīgu.
- (390) Dalībvalstij ir jānosaka tieša cēloņsakarība starp nodarīto kaitējumu un aizsargājamo dzīvnieku uzvedību.
- (391) Atbalsts jāizmaksā tieši attiecīgajam uzņēmumam vai ražotāju grupai, vai organizācijai, kuras biedrs ir minētais uzņēmums. Ja atbalstu izmaksā ražotāju grupai un organizācijai, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt summu, uz kādu ir tiesīgs pretendēt minētais uzņēmums.
- (392) Atbalsta shēma jāizveido trīs gadu laikā pēc attiecīgās kaitējuma cēloniskā notikuma dienas. Atbalsts jāizmaksā četru gadu laikā pēc minētās dienas.

Attiecināmās izmaksas

- (393) Attiecināmās izmaksas ir tāda kaitējuma izmaksas, kurš ir kaitējuma cēloniskā notikuma tiešas sekas, ko novērtējusi publiska iestāde, atbalsta piešķirējiestādes atzīts neatkarīgs eksperts vai apdrošināšanas sabiedrība.
- (394) Kaitējums var ietvert:
- (a) kaitējumu saistībā ar nogalinātajiem dzīvniekiem vai iznīcinātajiem augiem; attiecināmās izmaksas nosaka, pamatojoties uz aizsargājamo dzīvnieku nogalināto dzīvnieku vai iznīcināto augu tirgus vērtību;
 - (b) netiešās izmaksas — veterinārās izmaksas, kas rodas par ievainotu dzīvnieku ārstēšanu, un darbaspēka izmaksas, kas saistītas ar pazudušu dzīvnieku meklēšanu, ienākumu zaudējums ar aizsargājamo dzīvnieku uzbrukumiem saistītas mazākas ražības dēļ;
 - (c) materiālu kaitējumu šādiem aktīviem: saimniecības aprīkojums, tehnika, lauku saimniecības ēkas un krājumi; materiālais kaitējums jāaprēķina, pamatojoties uz attiecīgā aktīva remonta izmaksām vai saimniecisko vērtību pirms kaitējuma cēloniskā notikuma; tas nedrīkst pārsniegt remonta izmaksas vai patiesās tirgus vērtības samazinājumu, ko izraisījis kaitējuma cēloniskais notikums, proti, atšķirību starp aktīva vērtību tieši pirms minētā notikuma un uzreiz pēc tā.
- (395) Atbalsta summa ir jāsamazina par visām izmaksām, kuras nav radušās kaitējumu izraisījušā notikuma dēļ, un kuras citādi būtu radušās labuma guvējam, un par

visiem ieņēmumiem, kas gūti, pārdodot produktus, kuri ir saistīti ar aizsargājamo dzīvnieku nogalinātajiem dzīvniekiem vai iznīcinātajiem augiem.

(396) Kaitējums jāaprēķina katram labuma guvējam atsevišķi.

(397) Ienākumu zaudējumu aprēķina attiecībā uz ikgadējo saimniecības produkcijas apjomu vai ganāmpulku/kultūraugu apjomu, un to dara šādi:

- (a) rezultātu, kas iegūts, saražoto lauksaimniecības produktu daudzumu gadā, kad noticis kaitējuma cēloniskais notikums, reizinot ar vidējo pārdošanas cenu minētajā gadā, atņemot no
- (b) rezultāta, kas iegūts, gada vidējo lauksaimniecības produktu daudzumu, kurš saražots triju gadu periodā pirms kaitējuma cēloniskā notikuma, vai trijos gados saražoto vidējo daudzumu, kas noteikts, pamatojoties uz piecu gadu periodu pirms kaitējuma cēloniskā notikuma un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju, reizinot ar vidējo pārdošanas cenu.

(398) Par investīcijām, kas saistītas ar profilaktiskiem pasākumiem pret aizsargājamo dzīvnieku nodarītu kaitējumu, var saņemt atbalstu saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti II daļas 1.1.1.1. iedaļā par atbalstu investīcijām lauku saimniecībās.

Atbalsta intensitāte

(399) Kompensāciju var piešķirt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

(400) Kompensācijai par netiešajām izmaksām, kas minētas XXX. punktā, jābūt samērīgai ar tiešajām izmaksām, kas minētas XXX. punktā, un tā nedrīkst pārsniegt 80 % no kopējām netiešajām attiecināmajām izmaksām.

(401) Atbalsts un visi citi maksājumi, kas saņemti kaitējuma kompensēšanai, arī maksājumi saskaņā ar citiem valsts vai Savienības pasākumiem vai apdrošināšanas līgumiem par kaitējumu, par kuru ir piešķirts atbalsts, nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.2.1.6. Atbalsts apdrošināšanas prēmiju maksāšanai

(402) Daudzos gadījumos apdrošināšana ir visnoderīgākais labas riska un krīzes pārvaldības līdzeklis. Tāpēc, ņemot vērā bieži vien nelielās lauksaimnieku finansēšanas iespējas, Komisija pozitīvi vērtē valsts atbalstu apdrošināšanas prēmiju maksāšanai, ja apdrošināšana attiecas uz primāro lauksaimniecisko ražošanu.

(403) Atbalstu apdrošināšanas prēmiju maksāšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

(404) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.

(405) Atbalsts nedrīkst radīt šķēršļus apdrošināšanas pakalpojumu iekšējā tirgus darbībai. Konkrēti, atbalstu nedrīkst attiecināt tikai uz apdrošināšanu, ko nodrošina viena apdrošināšanas sabiedrība vai sabiedrību grupa, vai tam piemērot nosacījumu, ka apdrošināšanas līgums jāslēdz ar attiecīgajā dalībvalstī iedibinātu sabiedrību.

(406) Pārāpdrošināšanas shēmas tiks izskatītas katrā gadījumā atsevišķi.

Attiecināmās izmaksas

(407) Attiecināmās izmaksas ir izmaksas par apdrošināšanas prēmijām, kuras maksā par apdrošināšanu tāda kaitējuma atlīdzināšanai, ko radījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības, augiem kaitīgie organismi un invazīvas svešzemju

sugas, kas rada bažas Savienībai un dalībvalstij, kritušo dzīvnieku aizvākšana un iznīcināšana un aizsargājamo dzīvnieku radīts kaitējums, kā minēts 1.2.1.1., 1.2.1.2., 1.2.1.3., 1.2.1.4. un 1.2.1.5. iedaļā, kā arī citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, un/vai par vides incidentu nodarīto kaitējumu.

- (408) Ar apdrošināšanu var kompensēt tikai izmaksas, kas rodas, atlīdzinot (407). punktā minēto kaitējumu, un nedrīkst būt prasību vai norāžu par turpmākās produkcijas veidu vai daudzumu.
- (409) Attiecībā uz atbalstu apdrošināšanas prēmijām, ko maksā par apdrošināšanu pret vides incidentu radītiem zaudējumiem, vides incidenta gadījumam ir jābūt attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes oficiāli atzītam.
- (410) Vajadzības gadījumā dalībvalstis var iepriekš noteikt kritērijus, uz kuru pamata var uzskatīt, ka minētā oficiālā atzīšana ir saņemta.
- (411) Lai aprēķinātu labuma guvēja lauksaimniecības produkcijas gada apjomu un zaudējumu apmēru, var izmantot (339). un (340). punktā minētos rādītājus.

Atbalsta intensitāte

- (412) Bruto atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 70 % no apdrošināšanas prēmijas izmaksām. Attiecībā uz atbalstu kritušo dzīvnieku aizvākšanai un iznīcināšanai atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no apdrošināšanas prēmijas izmaksām attiecībā uz apdrošināšanas prēmijām par kritušo dzīvnieku aizvākšanu un 75 % no apdrošināšanas prēmijas izmaksām attiecībā uz apdrošināšanas prēmijām par šādu kritušo dzīvnieku iznīcināšanu.
- (413) Dalībvalstis var ierobežot apdrošināšanas prēmijas summu, par kuru var pretendēt uz atbalstu, nosakot attiecīgu maksimālo apjomu.

1.2.1.7. Atbalsts finansiāliem ieguldījumiem kopfondos

- (414) Atbalstu finansiāliem ieguldījumiem kopfondos, kuru mērķis ir izmaksāt lauksaimniekiem kompensāciju par kaitējumu, ko radījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības, augiem kaitīgie organismi un invazīvas svešzemju sugas, kas rada bažas Savienībai un dalībvalstij, kā noteikts 1.2.1.2. un 1.2.1.3. iedaļā, par vides incidentu radītu kaitējumu, kritušo dzīvnieku aizvākšanu un iznīcināšanu, kā noteikts 1.2.1.4. iedaļā, un kaitējumu, ko radījuši aizsargājami dzīvnieki, kā noteikts 1.2.1.5. iedaļā, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (415) Šo iedaļu piemēro uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (416) Attiecīgajam kopfondam:
 - (a) jābūt kompetentās iestādes akreditētam saskaņā ar valsts tiesību aktiem;
 - (a) jābūt pārredzamai politikai attiecībā uz iemaksām tajā un izmaksām no tā;
 - (b) jābūt skaidriem noteikumiem, kuri nosaka atbildību par jebkuru radušos parādu.
- (417) Dalībvalstīm jāpieņem noteikumi par kopfondu izveidošanu un pārvaldību, jo īpaši par kompensācijas maksājumu piešķiršanu, kā arī par minēto noteikumu ievērošanas administrēšanu un uzraudzību. Dalībvalstīm jānodrošina, ka fondu noteikumos ir paredzētas sankcijas gadījumiem, kad uzņēmums ir rīkojies nolaidīgi.

Attiecināmās izmaksas

- (418) Attiecināmās izmaksas ir izmaksas par finansiāliem ieguldījumiem kopfondos, kuru mērķis ir izmaksāt lauksaimniekiem kompensāciju par kaitējumu, ko radījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības, augiem kaitīgie organismi un invazīvas svešzemju sugas, kas rada bažas Savienībai un dalībvalstij, kā noteikts 1.2.1.2. un 1.2.1.3. iedaļā, par vides incidentu, kritušo dzīvnieku aizvākšanas un iznīcināšanas radītu kaitējumu, kā noteikts 1.2.1.4. iedaļā, un par aizsargājamu dzīvnieku radītu kaitējumu, kā noteikts 1.2.1.5. iedaļā. Finansiālie ieguldījumi var attiekties tikai uz summām, kuras kopfonds kā finansiālu kompensāciju izmaksājis uzņēmumiem, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu.
- (419) Attiecībā uz atbalstu finansiāliem ieguldījumiem kopfondos, kuru mērķis ir izmaksāt kompensāciju par vides incidentu radītu kaitējumu, vides incidenta gadījumam ir jābūt attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes oficiāli atzītam.
- (420) Vajadzības gadījumā dalībvalstis var iepriekš noteikt kritērijus, uz kuru pamata var uzskatīt, ka minētā oficiālā atzīšana ir saņemta.
- (421) Lai aprēķinātu labuma guvēja lauksaimniecības produkcijas gada apjomu un zaudējumu apmēru, var izmantot (339). un (340). punktā minētos rādītājus.

Atbalsta intensitāte

- (422) Atbalsts nedrīkst pārsniegt 70 % no attiecināmajām izmaksām.
- (423) Dalībvalstis var ierobežot izmaksas, par kurām ir tiesības saņemt atbalstu, un šajā nolūkā piemērot:
 - (a) maksimālo apjomu katram kopfondam;
 - (a) maksimālo apjomu vienam fonda biedram/saistītajam uzņēmumam.

1.2.2. Atbalsts ražošanas jaudas slēgšanai

- (424) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta (32). punkta 9. apakšpunktā.

1.2.2.1. Jaudas slēgšana dzīvnieku, augu vai cilvēku veselības, sanitāru, ētisku, vidisku vai klimatisku apsvērumu dēļ

- (425) Atbalstu jaudas slēgšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (426) Jauda tiek slēgta dzīvnieku, augu vai cilvēku veselības, sanitāru, ētisku vai vidisku apsvērumu dēļ, piemēram, ganāmpulka blīvuma samazināšanas vajadzībām.
- (427) Labuma guvējam ir jāsniedz minimāls (pietiekams) ieguldījums, kas ir galīgs un neatsaucams lēmums demontēt vai neatgriezeniski slēgt attiecīgo ražošanas jaudu. Minētais lēmums nozīmē, ka attiecīgais uzņēmums pilnībā vai, ja tas ir pienācīgi pamatots, daļēji slēdz ražošanas jaudu. No labuma guvēja jāsaņem juridiski saistošs apliecinājums par to, ka attiecīgās ražošanas jaudas slēgšana ir galīga un neatgriezeniska un ka labuma guvējs tādu pašu darbību nesāks citur. Minētajām saistībām jābūt saistošām arī jebkuram turpmākam attiecīgās zemes vai objekta pircējam.
- (428) Tiesības pretendēt uz atbalstu ir tikai tiem uzņēmumiem, kas ir faktiski ražojuši, un tikai par tām ražošanas jaudām, kas ir faktiski nepārtraukti izmantotas pēdējos piecus gadus pirms jaudas slēgšanas. Ja ražošanas jauda jau ir galīgi

- slēgta vai tās slēgšana šķiet nenovēršama, labuma guvēja minimālais (pietiekamais) ieguldījums nav sniegts un atbalstu piešķirt nedrīkst.
- (429) Komisija patur tiesības atbalsta apstiprinājumam pievienot papildu nosacījumus.
- (430) Tiesības pretendēt uz atbalstu ir tikai tiem uzņēmumiem, kas ievēro Savienības standartus. Uzņēmumi, kas Savienības standartus neievēro un kam tik un tā būtu jāizbeidz ražošana, ir izslēgti no atbalsta saņemšanas.
- (431) Lai novērstu eroziju un citu negatīvu ietekmi uz vidi, atklāta lauksaimniecības zeme, kurā tiek pārtraukta ražošana, principā divu gadu laikā ir jāapmežo vai jāpārveido par dabas teritoriju tā, lai nodrošinātu, ka negatīva ietekme uz vidi netiek pieļauta. Lai novērstu negatīvas klimata sekas, lauksaimniecības zemi, kas pārveidota par mitrāju vai kūdrāju, nedrīkst apmežot neatbilstošā veidā. Alternatīva iespēja ir atklātu lauksaimniecības zemi sākt atkal izmantot pēc 20 gadiem pēc jaudas faktiskās slēgšanas. Līdz tam laikam šādā lauksaimniecības zemē jāuztur labi lauksaimniecības un vides apstākļi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 VI sadaļas I nodaļu un attiecīgajiem īstenošanas noteikumiem. Iekārtas, kuras ietilpst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/75/ES⁷³ darbības jomā, jāslēdz saskaņā ar minētās direktīvas 11. un 22. pantu.
- (432) Saskaņā ar atbalsta shēmu piešķirtam atbalstam jābūt pieejamam visiem atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem.

Attiecināmās izmaksas

- (433) Atbalsts kompensē aktīvu vērtības zudumu, ko aprēķina pēc aktīvu pašreizējās pārdošanas vērtības.
- (434) Ja jaudu slēdz vides vai klimata apsvērumu dēļ, papildus kompensācijai par aktīvu vērtības zudumu var piešķirt stimulējošu maksājumu, kas nedrīkst pārsniegt 20 % no aktīvu vērtības.
- (435) Kompensāciju var piešķirt arī par ražošanas jaudas likvidēšanas izmaksām.
- (436) Atbalstu var izmaksāt arī tādēļ, lai kompensētu obligātās sociālās izmaksas, kas izriet no slēgšanas lēmuma īstenošanas.
- (437) Atbalsts apmežošanai un zemes pārveidošanai par dabas teritorijām jāpiešķir saskaņā ar šīs daļas 2.1.1. un 2.1.2. iedaļas noteikumiem un saskaņā ar šīs daļas 1.1.1.1. iedaļas noteikumiem par neienesīgām investīcijām.

Atbalsta intensitāte

- (438) Atbalsta maksimālā intensitāte ir šāda:
- (a) līdz 100 % attiecībā uz kompensāciju par aktīvu vērtības zudumu, ražošanas jaudas likvidēšanas izmaksu kompensāciju un obligātajām sociālajām izmaksām, kas izriet no slēgšanas lēmuma īstenošanas;
- (b) līdz 120 % attiecībā uz kompensāciju par aktīvu vērtības zudumu, ja jaudu slēdz vides apsvērumu dēļ.

1.2.2.2. Jaudas slēgšana citu iemeslu dēļ

- (439) Atbalstu jaudas slēgšanai citu, 1.2.2.1. iedaļā neminētu iemeslu dēļ Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (440) Slēgšanai jābūt saistītai ar nozares pārstrukturēšanu, dažādošanu vai priekšlaicīgu pensionēšanos.

⁷³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

- (441) Ir jāizpilda (425).–(429). punkta nosacījumi.
- (442) Nedrīkst piešķirt atbalstu, kas varētu traucēt lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas mehānismu darbību. Atbalsta shēmas, kas attiecas uz nozarēm, kurām noteikti ražošanas ierobežojumi vai kvotas, izvērtē katrā gadījumā atsevišķi.
- (443) Atbalstam jābūt daļai no programmas, kurai ir noteikti mērķi un konkrēti termiņi un kura ir vērsta uz nozares pārstrukturēšanu, dažādošanu vai priekšlaicīgu pensionēšanos.
- (444) Lai nodrošinātu ātru ietekmi uz tirgu, tādu atbalsta shēmu ilgums, kuru mērķis ir jaudas slēgšana, ir jāierobežo, atvēlot laiku līdz sešiem mēnešiem dalības pieteikumu pieņemšanai un vēl divpadsmit mēnešus faktiskajai slēgšanai. Komisija neakceptēs atbalsta shēmas, kuru ilgums pārsniedz trīs gadus, jo pieredze liecina, ka šādas shēmas var aizkavēt vajadzīgās izmaiņas.
- (445) Atbalsta shēmai ar vienādiem nosacījumiem jābūt pieejamai visiem attiecīgās nozares ekonomikas dalībniekiem. Lai panāktu maksimālo ietekmi, attiecībā uz uzaicinājumiem izteikt ieinteresētību dalībvalstij jāizmanto pārredzama un atklāta sistēma, kurā publiski aicināti piedalīties visi potenciāli ieinteresētie uzņēmumi; tajā pašā laikā atbalsta shēmas organizēšana jāpārvalda tā, lai netiktu prasītas vai veicinātas konkurenci ierobežojošas vienošanās vai saskaņotas darbības starp attiecīgajiem uzņēmumiem.

Attiecināmās izmaksas un atbalsta intensitāte

- (446) Piemēro šīs daļas 1.2.2.1. iedaļā paredzētos noteikumus par attiecināmajām izmaksām un atbalsta intensitāti, izņemot (432). punktā minētās izmaksas.

1.3. Citi atbalsta veidi lauksaimniecības nozarē

1.3.1. Atbalsts lopkopības nozarei

- (447) Komisijai ir labvēlīga nostāja pret atbalstu, kas veicina lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskās kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu Savienībā. Tāpēc atbalstu lopkopības nozarei Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (448) Šo iedaļu piemēro MVU, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecisko ražošanu. Valsts atbalstu tādu izmaksu segšanai, uz ko attiecas šī iedaļa, Komisija neatļaus piešķirt lieliem uzņēmumiem.
- (449) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā, un tajā nedrīkstētu ietvert tiešus maksājumus labuma guvējiem.

Attiecināmās izmaksas

- (450) Atbalsts sedz izmaksas par ciltsgrāmatu izveidošanu un uzturēšanu, kā arī testiem, ko veic trešās personas vai kas tiek veikti trešo personu vārdā, lai noteiktu lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko kvalitāti vai produktivitāti, izņemot kontroles, ko veic lauksaimniecības dzīvnieku īpašnieks, un piena kvalitātes regulāras kontroles.
- (451) Attiecināmās izmaksas ietver:
 - (a) šādas administratīvās izmaksas par (448). punktā minēto ciltsgrāmatu izveidošanu un uzturēšanu:
 - i) izmaksas par dzīvnieku datu — piemēram, dzīvnieka izcelsme, dzimšanas datums, apsēklošanas datums, nāves datums un tās cēloņi —

- vākšanu un administrēšanu, ekspertu vērtējumu, ciltsgrāmatu izveidošanai un uzturēšanai nepieciešamo datu novērtēšanu, atjaunināšanu un apstrādi;
- ii) izmaksas par administratīvajiem darbiem, kas saistīti ar attiecīgo dzīvnieku datu reģistrēšanu ciltsgrāmatās;
- iii) izmaksas par ciltsgrāmatās reģistrēto datu pārvaldībai vajadzīgās programmatūras atjaunināšanu;
- iv) izmaksas, kas saistītas ar informācijas par ciltsgrāmatām un ciltsgrāmatu datu publiskošanu tiešsaistē;
- v) citas saistītas administratīvās izmaksas;
- (b) šādas izmaksas par (448). punktā minētajiem testiem lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskās kvalitātes vai produktivitātes noteikšanai:
 - i) testu vai kontroles izmaksas;
 - ii) izmaksas, kas saistītas ar šādos testos vai kontrolēs iegūto datu vākšanu un novērtēšanu ar mērķi uzlabot dzīvnieku veselību un vides aizsardzību;
 - iii) izmaksas, kas saistītas ar šādos testos vai kontrolēs iegūto datu vākšanu un novērtēšanu ar mērķi izvērtēt dzīvnieku ģenētisko kvalitāti, lai ieviestu uzlabotas audzēšanas metodes un saglabātu ģenētisko daudzveidību; vai
 - iv) citas saistītas administratīvās izmaksas.

Atbalsta intensitāte

- (452) Atbalsts var aptvert līdz 100 % no XXX. punktā minēto ciltsgrāmatu izveidošanas un uzturēšanas administratīvo izmaksu finansējuma.
- (453) Atbalsts var aptvert līdz 70 % no izmaksām par testiem, ko veic trešās personas vai kas tiek veikti trešo personu vārdā, lai noteiktu ganāmpulka ģenētisko kvalitāti vai produktivitāti, kā minēts XXX. punktā.

1.3.2. Atbalsts lauksaimniecības produktu noieta veicināšanas pasākumiem

- (454) Atbalstu lauksaimniecības produktu noieta veicināšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (455) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta XX. punktā. Atbalstu konkursu, gadatirgu vai izstāžu organizēšanai, kas minēts (463). punkta a) apakšpunktā, piešķir tikai MVU.
- (456) Noieta veicināšanas pasākuma mērķim jābūt vai nu informēt sabiedrību par lauksaimniecības produktu īpašībām, piemēram, organizējot konkursus, piedaloties gadatirgos un sabiedrisko attiecību pasākumos, populārzinātniski izklāstot zinātnes atziņas vai publicējot faktu materiālu, vai ar noieta veicināšanas kampaņām mudināt ekonomikas dalībniekus vai patērētājus iegādāties attiecīgo lauksaimniecības produktu. Noieta veicināšanas pasākumi var tikt īstenoti iekšējā tirgū un trešās valstīs.
- (457) Noieta veicināšanas pasākumi:
 - (a) var būt vērsti uz produktiem, ko aptver (277). punktā minētās kvalitātes shēmas;
 - vai
 - b) var būt vispārīgi un tādi, kas dod labumu visiem attiecīgā produkta ražotājiem.

- (458) Noieta veicināšanas pasākumiem jāatbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1169/2011⁷⁴ un, ja vajadzīgs, īpašiem marķēšanas noteikumiem.
- (459) Dalībvalstīm ir jāiesūta Komisijai reprezentatīvi reklāmas materiālu paraugi, kad tās paziņo uz noieta veicināšanas pasākumu vērstu atbalstu vai atbalsta shēmu. Ja paziņojuma iesniegšanas brīdī dalībvalstīm minētie materiāli nav pieejami, tām jāuzņemas saistības iesniegt paraugus vēlāk, bet katrā ziņā pirms noieta veicināšanas pasākuma sākšanas.
- (460) Noieta veicināšanas pasākums, kurā pārsniegta (34). punkta b) apakšpunktā minētā paziņošanas robežvērtība, jāpaziņo atsevišķi.
- (461) Noieta veicināšanas pasākumus var nodrošināt ražotāju grupas vai citas organizācijas neatkarīgi no to lieluma. Ja noieta veicināšanas pasākumu veic ražotāju grupas vai citas organizācijas, piedalīšanās nedrīkst būt atkarīga no dalības minētajās grupās vai organizācijās, un jebkurš ieguldījums grupas vai organizācijas administratīvo maksu segšanā nedrīkst pārsniegt noieta veicināšanas pasākuma nodrošināšanas izmaksas.
- (462) Atbalsta summa jāpiešķir vienā no šiem veidiem:
 - (a) subsidētu pakalpojumu veidā;
 - (b) kā kompensācija par faktiskajām izmaksām, kas radušās labuma guvējam.
- (463) Atkāpjoties no (460). punkta, atbalsts noieta veicināšanas kampaņām jāpiešķir tikai subsidētu pakalpojumu veidā.
- (464) Atbalstu par simboliskām balvām, kas minētas (463). punkta a) apakšpunkta v) punktā, noieta veicināšanas pasākumu nodrošinātājam var izmaksāt tikai tad, ja balva ir faktiski piešķirta un tiek uzrādīts pierādījums par balvas piešķiršanu.

Attiecināmās izmaksas

- (465) Izmaksas, par kurām var pretendēt uz atbalstu lauksaimniecības produktu noieta veicināšanai, ir šādas:
 - (a) attiecībā uz konkursu, gadatirgu un izstāžu organizēšanu un dalību šādos pasākumos — ar nosacījumu, ka, pamatojoties uz objektīvi definētiem nosacījumiem, atbalsts ir pieejams visiem, kam attiecīgajā apgabalā ir tiesības uz to pretendēt:
 - i) dalības maksas;
 - ii) ceļa izdevumi un tādu produktu transportēšanas izmaksas, kas pieteikti konkursos, gadatirgos un izstādēs;
 - iii) izmaksas par publikācijām un tīmekļa vietnēm, kurās paziņo par notikumu;
 - iv) telpu un stendu īre un to uzstādīšanas un demontāžas izmaksas;
 - v) simboliskas balvas, kuru vērtība nepārsniedz 1000 EUR par balvu vienam uzvarētājam;
 - (b) izmaksas par tādām publikācijām drukātajos un elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos un tīmekļietnēs un reklāmas klipiem elektroniskajos plašsaziņas

⁷⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu (OV L 304, 22.11.2011., 18. lpp.).

līdzekļos, radio vai televīzijā, kuru mērķis ir sniegt faktu materiālu par ražotājiem, kuri nāk no konkrēta reģiona vai ražo konkrētu lauksaimniecības produktu, ar nosacījumu, ka informācija ir neitrāla un visiem attiecīgajiem ražotājiem ir vienādas iespējas tikt pieminētiem publikācijā;

- (c) izmaksas par zinātnisku zināšanu un faktu materiāla izplatīšanu attiecībā uz:
 - i) kvalitātes shēmām, kuras minētas (277). punktā un kuras ir atvērtas citu dalībvalstu un trešo valstu lauksaimniecības produktiem;
 - ii) ģenēriskiem lauksaimniecības produktiem, to uzturvērtības priekšrocībām un ierosinājumiem to lietošanai;
- (d) izmaksas par plašsaziņas līdzekļos vai mazumtirdzniecības vietās organizētām noieta veicināšanas kampaņām, kas vērstas uz patērētājiem, kā arī izmaksas par visiem reklāmas materiāliem, kurus izplata tieši patērētājiem.

Atsauce uz konkrētu uzņēmumu, preču zīmi vai izcelsmi

(466) Noieta veicināšanas pasākumos, kas minēti (463). punkta c) apakšpunktā, un noieta veicināšanas kampaņās, kas minētas (463). punkta d) apakšpunktā, un jo īpaši ģenēriska rakstura noieta veicināšanas pasākumos, kas dod labumu visiem attiecīgā produkta veida ražotājiem, kā minēts 460. punkta b) apakšpunktā, nedrīkst minēt nevienu konkrētu uzņēmumu, preču zīmi vai izcelsmi. Noieta veicināšanas kampaņas, kas minētas (463). punkta d) apakšpunktā, nedrīkst būt veltītas viena vai vairāku konkrētu uzņēmumu produktiem. Komisija par saderīgu neatzīs tādu valsts atbalstu noieta veicināšanas pasākumiem, kas apdraud produktu tirdzniecību vai nomelno produktus no citām dalībvalstīm.

(467) Tomēr tiem noieta veicināšanas pasākumiem un kampaņām, kas minēti attiecīgi (463). punkta c) un d) apakšpunktā un kuru priekšmets ir tieši tie produkti, uz kuriem attiecas 460. punkta a) apakšpunktā minētās kvalitātes shēmas, 469. punkta pirmajā teikumā minēto izcelsmes norādīšanas ierobežojumu nepiemēro, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- (a) ja noieta veicināšanas pasākuma priekšmets ir tieši Savienībā atzīti nosaukumi, kas minēti Regulas 1151/2012 II sadaļā, tajā drīkst atsaukties uz produktu izcelsmi ar nosacījumu, ka atsauce atbilst tieši tai, kas ir reģistrēta Savienībā;
- (b) ja noieta veicināšanas pasākuma priekšmets ir produkti, uz kuriem attiecas tādas kvalitātes shēmas, kas minētas Regulā 1151/2012 un nav Savienībā atzītu nosaukumu produktu shēmas, kuras minētas Regulas 1151/2012 II sadaļā, produktu izcelsmi drīkst minēt ar nosacījumu, ka tai vēstījumā ir pakārtota nozīme. Lai noteiktu, vai atsaucei uz izcelsmi ir pakārtota nozīme, Komisija ņems vērā kopējo teksta apjomu, simbola, arī attēlu, lielumu un kopējo noformējumu, kas saistīts ar izcelsmi, salīdzinājumā ar tekstu vai simbolu, kas norāda uz galveno pārdošanas saukli, t. i., to reklāmas daļu, kas nav vērsta tieši uz produkta izcelsmi. Atsauce uz izcelsmi nedrīkst būt diskriminējoša, ne arī tāda, kuras mērķis ir veicināt attiecīgā lauksaimniecības produkta patēriņu tikai tā izcelsmes dēļ; tai ir jābūt tādai, kurā ir ievēroti Savienības tiesību aktu vispārīgie principi, un tā nedrīkst ierobežot lauksaimniecības produktu brīvu apriti, pārkāpjot Līguma 34. pantu.

Atbalsta intensitāte

- (468) Atbalsta intensitāte saistībā ar (463). punkta a)–c) apakšpunktā minētajām attiecināmajām izmaksām var sasniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (469) Attiecībā uz noieta veicināšanas kampaņām, kas vērstas tieši uz produktiem, uz kuriem attiecas kvalitātes shēmas, un kas minētas (463). punkta d) apakšpunktā sasaistē ar (455). punkta [iepriekš 460. punkts] a) apakšpunktu, atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 50 % no kampaņas attiecināmajām izmaksām vai 80 % — attiecībā uz veicināšanas kampaņām trešās valstīs. Ja nozare sedz vismaz 50 % no izmaksām, neatkarīgi no tās ieguldījuma veida, piemēram, piemērojot īpašus nodokļus, atbalsta intensitāte var sasniegt 100 %⁷⁵.
- (470) Attiecībā uz ģenēriska rakstura noieta veicināšanas kampaņām, kas minētas (463). punkta d) apakšpunktā sasaistē ar (455). punktu, atbalsta intensitāte var sasniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

1.3.3. Atbalsts tālākajiem reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām

- (471) Atbalstu tālākajiem reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (472) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta (32). punkta 9. apakšpunktā.
- (473) Attiecībā uz tālākajiem reģioniem — saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 228/2013 23. panta 4. punktu Līguma 107., 108. un 109. pantu nepiemēro šādam atbalstam, ko dalībvalstis piešķirušas saskaņā ar minēto regulu:
 - (a) vietējās lauksaimnieciskās ražošanas atbalsta pasākumi saskaņā ar minētās regulas IV nodaļu;
 - (b) atbalsts, ko Francija piešķir cukura nozarei saskaņā ar minētās regulas 23. panta 3. punktu;
 - (c) atbalsts augu veselības programmām saskaņā ar minētās regulas 24. pantu;
 - (d) atbalsts, ko Spānija piešķir tabakas ražošanai Kanāriju salās saskaņā ar minētās regulas 28. pantu.
- (474) Izņemot šos gadījumus, valsts atbalsta noteikumus piemēro pasākumiem, kas attiecas uz tālākajiem reģioniem, neskarot Regulas (ES) Nr. 228/2013 23. panta 1. punktā paredzēto noteikumu.
- (475) Attiecībā uz Egejas jūras nelielajām salām — saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 229/2013 17. panta 3. punktu Līguma 107., 108. un 109. pantu nepiemēro maksājumiem, kurus Grieķija veic saskaņā ar minēto regulu, piemērojot minētās regulas III un IV nodaļu.
- (476) Izņemot šos gadījumus, valsts atbalsta noteikumus piemēro pasākumiem attiecībā uz Egejas jūras nelielajām salām, neskarot Regulas (ES) Nr. 229/2013 17. panta 1. punktā paredzēto noteikumu.

Attiecināmās izmaksas

- (477) Par tālākajos reģionos un Egejas jūras nelielajās salās ražotu lauksaimniecības produktu papildu transporta izmaksām var pretendēt uz kompensāciju, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:

⁷⁵

Lieta T-139/09, Francija/Komisija, 7. punkts.

- (a) labuma guvēji ražošanas darbību veic tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielajās salās;
 - (b) atbalstu ir iespējams objektīvi kvantitatīvi noteikt iepriekš, pamatojoties uz fiksētu summu, summu par tonnu/kilometru vai citu attiecīgu vienību;
 - (c) papildu transporta izmaksas ir aprēķinātas, pamatojoties uz produktu pārvadāšanu attiecīgās dalībvalsts robežās, izmantojot transportlīdzekli, kas labuma guvējam rada viszemākās izmaksas, ņemot vērā ārējās izmaksas vides jomā;
 - (d) tālāko reģionu gadījumā attiecināmās papildu transporta izmaksas var ietvert izmaksas saistībā ar lauksaimniecības produktu transportēšanu no to ražošanas vietas uz turpmākās pārstrādes vietām tālākajos apgabalos.
- (478) Izskatot priekšlikumus par valsts atbalsta piešķiršanu attiecībā uz citām izmaksām, kas nav papildu transporta izmaksas, kuri vērsti uz tālāko reģionu un Egejas jūras nelielo salu vajadzību apmierināšanu, Komisija izvērtēs katru gadījumu atsevišķi, pamatojoties uz kopīgajiem novērtējuma principiem un īpašām tiesību normām, kuras piemērojamas minētajiem reģioniem, un vajadzības gadījumā ņemot vērā attiecīgo pasākumu saderību ar attiecīgo reģionu KLP stratēģiskajiem plāniem un to ietekmi uz konkurenci gan attiecīgajos reģionos, gan citās Savienības daļās.

1.3.4. Atbalsts lauksaimniecības zemes konsolidācijai

- (479) Atbalstu lauksaimniecības zemes konsolidācijai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

- (480) Attiecināmās izmaksas ir zemes konsolidācijas juridiskās, administratīvās un uzmērīšanas izmaksas.

Atbalsta intensitāte

- (481) Atbalsta intensitāte var būt līdz 100 % no faktiskajām izmaksām.

1.3.5. Atbalsts pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības nozarē

- (482) Atbalstu pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (483) Šo iedaļu piemēro visai lauksaimniecības nozarei, kas definēta (32). punkta 9. apakšpunktā.
- (484) Atbalstītajam projektam jābūt visu to uzņēmumu interesēs, kuri darbojas konkrētajā lauksaimniecības nozarē vai apakšnozarē.
- (485) Pirms atbalstītā projekta sākšanas datuma internetā jāpublicē šāda informācija:
- (a) atbalstītā projekta sākšanas datums;
 - (b) atbalstāmā projekta mērķi;
 - (c) atbalstītā projekta gaidāmo rezultātu aptuvenais publicēšanas datums;
 - (d) atbalstītā projekta gaidāmo rezultātu publicēšanas vieta internetā;
 - (e) norāde par to, ka visiem uzņēmumiem, kuri darbojas lauksaimniecības nozarē vai konkrētajā apakšnozarē, rezultāti ir pieejami bez maksas.
- (486) Atbalstītā projekta rezultātiem jābūt pieejamiem internetā no atbalstītā projekta beigu datuma vai dienas, kad jebkāda informācija par minētajiem rezultātiem ir sniegta kādas konkrētas organizācijas biedriem, — atkarībā no tā, kurš datums ir

pirmais. Rezultātiem jābūt pieejamiem internetā vismaz piecus gadus, skaitot no atbalstītā projekta beigu datuma.

- (487) Atbalsts jāpiešķir tieši pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācijai. Pasākums nedrīkst ietvert tādu atbalstu, kas uzņēmumiem, kuri darbojas lauksaimniecības nozarē, tiek sniegts, pamatojoties uz lauksaimniecības produktu cenu.

Attiecināmās izmaksas

- (488) Attiecināmās izmaksas ietver:

- (a) personāla izmaksas, kas saistītas ar pētniekiem, tehniskajiem un citiem palīgdarbiniekiem, ciktāl tie nodarbināti attiecīgajā projektā;
- (b) instrumentu un aprīkojuma izmaksas tādā apmērā un periodā, kādā tos izmanto projektā. Ja šo instrumentu un aprīkojuma lietošanas laiks projektā neaptver visu amortizācijas periodu, par attiecināmajām izmaksām ir uzskatāmas tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem;
- (c) ēku un zemes izmaksas, ciktāl un cik ilgi tās izmanto projektā. Attiecībā uz ēkām par attiecināmajām izmaksām ir uzskatāmas tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem. Attiecībā uz zemi par attiecināmajām izmaksām ir uzskatāmas komerciālās nodošanas izmaksas vai faktiski veikto kapitālinvestīciju izmaksas;
- (d) izmaksas par līgumpētījumiem, zināšanām un patentiem, kas iegādāti vai kuru licences saņemtas no ārējiem avotiem godīgas konkurences apstākļos, un izmaksas par konsultantu pakalpojumiem un līdzvērtīgiem pakalpojumiem, kas izmantoti vienīgi projekta mērķiem;
- (e) citas pieskaitāmās izmaksas un darbības izmaksas, ieskaitot materiālu, piederumu un līdzīgu preču izmaksas, kas tieši radušās projekta rezultātā.

Atbalsta intensitāte

- (489) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (490) Atbalstu pētniecībai un izstrādei lauksaimniecības nozarē, kurš neatbilst (480).–(487). punktā minētajiem nosacījumiem, novērtēs saskaņā ar Nostādnēm par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai⁷⁶.

2. nodaļa. Atbalsts mežsaimniecības nozarei

- (491) Mežsaimniecības nozare neietilpst Līguma 42. panta un I pielikuma darbības jomā. Līguma 107., 108. un 109. pantu piemēro atbalstam, ko dalībvalstis piešķir mežsaimniecības nozarei. Neraugoties uz to, ka neapstrādāta, sasmalcināta, granulēta vai malta dabiskā korķa un korķa atkritumu (KN pozīcija 4501) un ēdamo kastaņu (*Castanea spp.*, KN kods 08024100) ražošana ietilpst Līguma I pielikuma darbības jomā, šī nodaļa var attiekties uz atbalstu, kas paredzēts ar šiem kokiem saistītajiem mežsaimniecības pasākumiem.
- (492) Saskaņā ar SPR regulas 5. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 6. panta 1. punkta d)–f) un h) apakšpunktu atbalsts ilgtspējīgai un klimatam labvēlīgai zemes izmantošanai attiecas arī uz meža platības paplašināšanu un ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu. Šīs nodaļas mērķis ir nodrošināt saskaņotību ar SPR regulu, tās deleģētajiem un īstenošanas aktiem un ar vispārīgajiem valsts atbalsta

⁷⁶

OV C 198, 27.6.2014., 1. lpp.

principiem. Šie principi ietekmē šajā nodaļā paredzētās attiecināmās izmaksas un atbalsta intensitāti.

- (493) Šīs nodaļas noteikumi neskar iespēju piešķirt valsts atbalstu mežsaimniecības nozarei saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kas ir vai nu kopīgi visām nozarēm, vai tirdzniecībai un rūpniecībai, kā noteikts (32). punktā. Atbalsts investīcijām enerģijas taupīšanā un atjaunojamajos energoresursos ir izslēgts no šīs nodaļas darbības jomas, jo šādam atbalstam jābūt atbilstīgam 2022. gada Pamatnostādnēm par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai, ja vien tas nav atbrīvots no paziņošanas pienākuma. Šīs pamatnostādnes nepiemēro ar mežu saistītām nozarēm.
- (494) Šī nodaļa attiecas uz atbalstu mežsaimniecības nozarei, kas minēts (21). punkta (b) apakšpunktā.
- (495) Saskaņā ar šo nodaļu Komisija valsts atbalstu mežsaimniecības nozarei, ko finansē vienīgi no valsts līdzekļiem, atzīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja atbalsts atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, un īpašajām prasībām, kas norādītas 2.1.–2.9. iedaļā.
- (496) Tomēr, ja atbalstu mežsaimniecības nozarei līdzfinansē ELFLA, Komisija atzīs šādu valsts atbalstu par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šādiem nosacījumiem:
- (a) atbalsts ir paredzēts KLP stratēģiskajos plānos, kuri ir sagatavoti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX [SPR], kā ELFLA līdzfinansēts atbalsts vai kā valsts papildu finansējums šādam atbalstam;
 - (b) atbalsts nav piešķirts apgrozāmajiem līdzekļiem, izņemot atbalstu, kas piešķirts kā finanšu instrumenti;
 - (c) atbalsts nav piešķirts kā darbības atbalsts, ja vien attiecīgajos Savienības tiesību aktos nav skaidri paredzēti izņēmumi;
 - (b) atbalsts nav piešķirts grūtībās nonākušiem uzņēmumiem (32). punkta 15. apakšpunkta nozīmē;
 - (d) atbalsts atbilst (491). punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

2.1. *Investīcijas meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā*

- (497) Atbalstu investīcijām meža platības paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (498) Šo iedaļu piemēro atbalstam apmežošanai un kokaugiem klātas zemes izveidei, agromežsaimniecības sistēmu ierīkošanai, reģenerācijai vai renovācijai, profilaksei un atjaunošanai pēc postījumiem, ko mežam nodarījuši meža ugunsgrēki, dabas katastrofas, nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, katastrofāli notikumi, ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi un kaitīgo organismu invāzijas un slimību uzliesmojumi, investīcijām, kas uzlabo meža ekosistēmu izturētspēju un vidisko vērtību, kā arī klimata pārmaiņu mazināšanas potenciālu, un investīcijām jaunās mežsaimniecības tehnoloģijās un meža produktu pārstrādē, mobilizēšanā un tirdzniecībā.
- (499) Attiecināmas nav šādas izmaksas:
- (a) apgrozāmie līdzekļi;
 - (b) maksājumtiesību iegāde;

- (c) zemes iegāde par summu, kas pārsniedz 10 % no kopējiem attiecīgās darbības attiecināmajiem izdevumiem, izņemot zemes iegādi vides saglabāšanas un ar oglekli bagātas augsnes saglabāšanas vajadzībām, kam var piemērot likmi, kas lielāka par 10 %;
- (d) parāda procenti, izņemot attiecībā uz dotācijām, kas piešķirtas kā procentu likmes subsīdijas vai garantijas maksas subsīdijas;

investīcijas apmežošanā, kas nav saistītas ar klimatisko un vidisko mērķu sasniegšanu saskaņā ar ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas principiem, kuri izstrādāti Eiropas mēroga Pamatnostādnēs par apmežošanu un meža atjaunošanu⁷⁷.

2.1.1. Atbalsts apmežošanai un kokaugiem klātas zemes izveidei

- (500) Atbalstu apmežošanai un kokaugiem klātas zemes izveidei Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

- (501) Atbalsts sedz izmaksas par meža un kokaugiem klātas zemes izveidi lauksaimniecības zemē un lauksaimniecībā neizmantojamā zemē. Turklāt atbalsts, ko piešķir kā gada piemaksu par hektāru, var segt izmaksas par lauksaimniecībā negūtajiem ienākumiem un uzturēšanas izmaksas, arī agrotehniskās kopšanas un jaunaudžu kopšanas izmaksas. Apmežošanas un kokaugiem klātas platības izveides aprīkojuma izmaksas var atbalstīt tikai saskaņā ar 2.1.5. iedaļu. Izveides izmaksās var iekļaut pirmajā gadā bojā gājušo koku aizstāšanas izmaksas. Uzturēšanas izmaksās var iekļaut pirmajos gados pēc stādīšanas bojā gājušo koku aizstāšanas izmaksas, ja bojā gājušo koku skaits ir neliels. Izmaksas par bojā gājušo koku aizstāšanu lielā apmēra var atbalstīt tikai saskaņā ar 2.1.3. iedaļu.
- (502) Atbalstu nedrīkst piešķirt tam, lai stādītu kokus audzēšanai īscirtmeta atvasājos, Ziemassvētku eglītes vai ātraudzīgus kokus enerģijas ražošanai. Stādītās sugas ir jāpielāgo apgabalā valdošajiem vides un klimatiskajiem apstākļiem, un tām jābūt atbilstīgām vides prasību minimumam, kas noteikts (501). punktā.
- (503) Apmežošanas un kokaugiem klātas zemes izveidošanai piemēro šādas obligātās vidiskās prasības:
 - (a) izvēloties stādāmās sugas, platības un izmantojamās metodes, nedrīkst pieļaut jutīgu biotopu, piemēram, kūdrāju un mitrāju, nepiemērotu apmežošanu un negatīvu ietekmi uz platībām ar augstu ekoloģisko vērtību, arī uz apgabaliem ar augstas dabas vērtības lauksaimniecību. Teritorijās, kas atbilstīgi Direktīvai 92/43/EEK un Direktīvai 2009/147/EK ir noteiktas kā *Natura 2000* teritorijas, jābūt atļautai tikai tādai apmežošanai, kas ir saderīga ar attiecīgo teritoriju apsaimniekošanas mērķiem un ir saskaņota ar dalībvalsts iestādi, kura atbild par *Natura 2000* īstenošanu;
 - (b) izvēloties koku sugas, šķirnes, ekotipus un proveniencas, jāņem vērā vajadzība panākt izturētspēju pret klimata pārmaiņām un dabas katastrofām un augsnes un hidroloģiskie apstākļi attiecīgajā apgabalā, kā arī sugu invazīvais raksturs vietējos apstākļos, kā to noteikušas dalībvalstis. Jānosaka pienākums labuma guvējam aizsargāt un kopt mežu vismaz tikmēr, kamēr

⁷⁷ <https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/Pan-EuropeanAfforestationReforestationGuidelines.pdf>

tiek maksāta piemaksa par lauksaimniecībā negūtajiem ienākumiem un uzturēšanu. Tas attiecīgā gadījumā ietver kopšanu, retināšanu vai noganīšanu, lai nodrošinātu meža turpmāko attīstību, konkurējošās zālaugu veģetācijas regulēšanu un ugunsbīstama pameža materiāla uzkrāšanās novēršanu. Attiecībā uz ātraudzīgām sugām dalībvalstīm jānosaka minimālais un maksimālais laiks līdz koku gāšanai. Minimālajam laikam jābūt vismaz astoņiem gadiem, bet maksimālais laiks nedrīkst pārsniegt 20 gadus;

- (c) gadījumos, kad sarežģītu augsnes, vidisko vai klimatisko apstākļu, arī vides degradācijas, dēļ nav sagaidāms, ka, stādot daudzgadīgus kokaugus, tiks izveidots meža segums, kā noteikts saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem, attiecīgā dalībvalsts var atļaut labuma guvējam izveidot citu kokaugu veģetācijas segumu. Labuma guvējam jānodrošina tāda paša līmeņa kopšana un aizsardzība, kāda ir piemērojama mežiem;
 - (d) ja apmežošanas darbību rezultātā tiek izveidoti meži, kuru platība pārsniedz konkrētu robežvērtību, kas jānosaka dalībvalstīm, šādai darbībai jāietver vai nu:
 - i) tādu ekoloģiski pielāgotu sugu un/vai pret klimata pārmaiņām noturīgu sugu stādīšana attiecīgajā biogeogrāfiskajā apgabalā, par kurām ietekmes novērtējumā nav konstatēts, ka tās apdraud bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu pakalpojumus vai rada negatīvu ietekmi uz cilvēka veselību,
 - ii) tāda koku sugu mistrojuma stādīšana, kurā ietilpst vai nu vismaz 10 % lapu koku (aizņemtās platības ziņā), vai arī vismaz trīs koku sugas vai šķirnes, no kurām vismazāk pārstāvētā aizņem vismaz 10 % no platības.
- (504) Komisijai iesniedzamajā paziņojumā jāiekļauj detalizēts apraksts, kas pierāda (501). punkta nosacījumu ievērošanu, un pamatojums, ja piemērota atkāpe.

Atbalsta intensitāte

- (505) Var atļaut atbalstu līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.1.2. Atbalsts agromežsaimniecības sistēmu ierīkošanai, reģenerācijai vai renovācijai

- (506) Atbalstu agromežsaimniecības sistēmu ierīkošanai, reģenerācijai vai renovācijai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (507) Atbalstu var piešķirt, lai izveidotu zemes izmantojuma sistēmas, kurās koki tiek audzēti lauksaimniecības platībās, kā definēts šo pamatnostādņu (32). punkta (10). apakšpunktā.

Attiecināmās izmaksas

- (508) Atbalsts sedz ierīkošanas, reģenerācijas vai renovācijas izmaksas, un drīkst piešķirt gada piemaksu par hektāru, lai segtu uzturēšanas izmaksas.
- (509) Dalībvalstīm jānosaka agromežsaimniecības sistēmas struktūra un sastāvs, ņemot vērā vietējos augsnes, klimatiskos un vidiskos apstākļus, mežsaimniecībā izmantojamās sugas un vajadzību nodrošināt zemes ilgtspējīgu izmantošanu lauksaimniecībā.

Atbalsta intensitāte

- (510) Atbalsta summa var būt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.1.3. Atbalsts profilaksei un atjaunošanai pēc bojājumiem, ko mežam nodarījuši meža ugunsgrēki, dabas katastrofas, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi, katastrofāli

notikumi un ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi, un investīcijas mežu veselības uzturēšanā

- (511) Atbalstu profilaksei un atjaunošanai pēc postījumiem, ko mežam nodarījuši meža ugunsgrēki, dabas katastrofas, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi, katastrofāli notikumi un ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi, un investīcijas mežu veselības uzturēšanā Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu vai — attiecīgā gadījumā — ar 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

- (512) Atbalsts var segt tādu investīciju izmaksas, kas saistītas ar profilakses un atjaunošanas pasākumiem, piemēram:
- (a) aizsardzības infrastruktūras izveidi; attiecībā uz ugunsdrošības joslām atbalsts var ietvert arī finansējumu, kas palīdz segt uzturēšanas izmaksas; atbalstu nedrīkst piešķirt ar lauksaimniecību saistītām darbībām platībās, uz kurām attiecas agrovides un klimata saistības;
 - (b) vietējiem, neliela mēroga ugunsgrēku vai citu dabas radītu apdraudējumu profilakses pasākumiem, arī izmaksas, kas saistītas ar ganību dzīvnieku izmantošanu, piemēram, izmaksas par dzīvnieku angāriem, dzirdināšanu, žogiem un transportu;
 - (c) meža ugunsgrēku, kaitīgo organismu un slimību monitoringa iekārtu un sakaru aprīkojuma ierīkošanu un uzlabošanu;
 - (d) tāda meža potenciāla atjaunošanu, kuram postījumus nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi, katastrofāli notikumi un ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi. Ja kaitējumu nodarījuši dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku slimības vai augiem kaitīgie organismi, ja kaitējumu var saistīt ar klimata pārmaiņām, labuma guvējam jācenšas iekļaut atjaunošanas pasākumos pasākumus, kuru mērķis ir veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, lai līdz minimumam samazinātu kaitējumu un zaudējumus, ko radītu līdzīgi notikumi nākotnē;
 - (e) izmaksas par investīcijām, kas saistītas ar mežu veselības uzturēšanu.
- (513) Ja tiek atjaunots (510). punkta (d) apakšpunktā minētais meža potenciāls, atbalsts jāpiešķir ar nosacījumu, ka dalībvalsts kompetentās publiskās iestādes ir oficiāli atzinušas, ka ir noticis vismaz viens no minētajā punktā minētajiem notikumiem.
- (514) Ja piešķir atbalstu profilaksei, kuras mērķis ir novērst augiem kaitīgo organismu radītus postījumus mežā, tad augiem kaitīgo organismu parādīšanās riskam jābūt pamatotam ar zinātniskiem pierādījumiem un zinātnisku sabiedrisko organizāciju apliecinātam. Attiecīgā gadījumā paziņojumā jāiekļauj saraksts ar tiem kaitīgajiem organismiem, kas var izraisīt augiem kaitīgo organismu invāziju.
- (515) Atbalsttiesīgajām darbībām jābūt saderīgām ar dalībvalstu izstrādāto meža aizsardzības plānu.

- (516) Tikai meža teritorijas, kas iekļautas attiecīgās dalībvalsts izstrādātajā meža aizsardzības plānā, ir tiesīgas saņemt atbalstu ugunsgrēku novēršanai.
- (517) Atbalstu nedrīkst piešķirt tāda ienākumu zaudējuma kompensēšanai, ko radījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, dabas katastrofai pielīdzināmi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, citi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, augiem kaitīgie organismi, katastrofāli notikumi un ar klimata pārmaiņām saistīti notikumi.

Atbalsta intensitāte

- (518) Atbalstu var piešķirt līdz 100 % apmērā no attiecināmajām izmaksām.
- (519) Atbalsts, kas piešķirts par attiecināmajām izmaksām, kas minētas (510). punkta (d) apakšpunktā, un visi citi maksājumi, ko saņēmis labuma guvējs, ieskaitot maksājumus saskaņā ar citiem valsts vai Savienības pasākumiem vai apdrošināšanas polisēm par tām pašām attiecināmajām izmaksām, nepārsniedz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.1.4. Atbalsts investīcijām meža ekosistēmu izturētspējas un vidiskās vērtības uzlabošanai

- (520) Atbalstu investīcijām meža ekosistēmu izturētspējas un vidiskās vērtības uzlabošanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

- (521) Investīciju mērķis ir izpildīt saistības vides jomā, lai sniegtu ekosistēmas pakalpojumus, paaugstinātu meža un kokaugiem klātas platības estētisko vērtību attiecīgajā teritorijā vai uzlabotu ekosistēmu potenciālu mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām, neizslēdzot ekonomiskos ieguvumus ilgtermiņā.

Atbalsta intensitāte

- (522) Atbalstu var piešķirt līdz 100 % apmērā no attiecināmajām izmaksām.

2.1.5. Atbalsts investīcijām mežsaimniecības tehnoloģijās un meža produktu pārstrādē, mobilizēšanā un tirdzniecībā

- (523) Atbalstu investīcijām, kuras uzlabo mežsaimniecības potenciālu vai ir saistītas ar pārstrādi, mobilizēšanu un tirdzniecību, kas rada meža produktu pievienoto vērtību, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

- (524) Atbalstu var piešķirt attiecībā uz investīcijām, kuras uzlabo mežsaimniecības potenciālu vai ir saistītas ar pārstrādi, mobilizēšanu un tirdzniecību, kas rada meža produktu pievienoto vērtību.
- (525) Investīcijas, kas saistītas ar mežu ekonomiskās vērtības paaugstināšanu, jāpamato ar paredzamajiem mežu stāvokļa uzlabojumiem vienā vai vairākos tiesiskajos valdījumos, un tās var ietvert investīcijas augsnei un resursiem labvēlīgā mežizstrādes tehnikā un praksē.
- (526) Investīcijām, kas saistītas ar koksnes kā izejvielas vai enerģijas avota izmantošanu, jāattiecas tikai uz visām darba operācijām pirms rūpnieciskās pārstrādes.

Atbalsta intensitāte

- (527) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 65 % no attiecināmajām izmaksām. To var palielināt līdz ne vairāk kā 80 % investīcijām tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielajās salās.

2.1.6. Atbalsts investīcijām infrastruktūrā, kas saistītas ar mežsaimniecības attīstību, modernizāciju vai pielāgošanos

- (528) Atbalstu investīcijām infrastruktūrā, kas saistītas ar mežsaimniecības attīstību, modernizāciju vai pielāgošanos, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

- (529) Atbalsts sedz investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos infrastruktūrā, kas saistīta ar mežu attīstību, modernizāciju vai pielāgošanu, ieskaitot piekļuvi meža zemei, zemes konsolidāciju un uzlabošanu, ilgtspējīgu energoapgādi, energoefektivitāti, energoapgādi un ūdensapgādi, kā arī ganāmpulka izmantošanu iekārtu vietā.

Atbalsta intensitāte

- (530) Neienesīgām investīcijām, investīcijām, kas paredzētas tikai mežu vidiskās vērtības uzlabošanai un investīcijām meža ceļos, kas ir publiski pieejami bez maksas un ko izmanto daudzfunkcionālajos meža aspektos, atbalsta intensitāte nepārsniedz 100 % no attiecināmajām izmaksām. Atbalsta intensitāte ir ierobežota līdz 80 % investīcijām tālākajos reģionos vai Egejas jūras nelielajās salās un līdz 65 % no attiecināmajām izmaksām visos citos gadījumos.

2.2. Atbalsts par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām meža teritorijās

- (531) Atbalstu, kas saistīts ar platībatkarīgiem traucēkļiem, kuri radušies tādu prasību dēļ, kas izriet no Direktīvas 92/43/EEK, 2009/147/EK vai 2000/60/EK īstenošanas, lai veicinātu viena vai vairāku [SPR] 6. pantā [XXX] noteikto konkrēto mērķu sasniegšanu, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

Atbalsta labuma guvēji

- (532) Atbalstu var piešķirt meža īpašniekiem, meža apsaimniekotājiem un to apvienībām.

Attiecināmās izmaksas

- (533) Atbalsts saskaņā ar šo pasākumu jāpiešķir katru gadu un par hektāru meža, lai kompensētu labuma guvējiem visas vai daļu no papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem, kas radušies attiecīgajās teritorijās platībatkarīgu traucēkļu dēļ, arī visas darījumu izmaksas.

- (534) Atbalsttiesīgas var būt šādas teritorijas:

- (a) *Natura* 2000 meža teritorijas, kas noteiktas saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK un 2009/147/EK;
- (b) citas norobežotas dabas aizsardzības teritorijas, kuru vidiskie ierobežojumi, kas palīdz īstenot Direktīvas 92/43/EEK 10. pantu, attiecas uz mežiem, bet ar noteikumu, ka šādas platības neaizņem vairāk kā 5 % no *Natura* 2000

teritorijām, kuras ietilpst katra KLP stratēģiskā plāna teritoriālajā darbības jomā.

Atbalsta intensitāte

(535) (531). punktā minētās papildu izmaksas un negūtos ienākumus aprēķina, pamatojoties uz ierobežojumiem, kas izriet no Direktīvas 92/43/EEK, 2009/147/EK un 2000/60/EK.

(536) Atbalsta intensitāte nepārsniedz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.3. Atbalsts meža vides un klimata pakalpojumiem un meža saglabāšanai

(537) Atbalstu meža vides un klimata pakalpojumiem un citām apsaimniekošanas saistībām Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

(538) Atbalsts sedz brīvprātīgas apsaimniekošanas saistības, kas tiek uzskatītas par labvēlīgām, lai sasniegtu vienu vai vairākus [SPR] 6. pantā [XXX] noteiktos īpašos ar vidi un klimatu saistītos mērķus, kas pārsniedz attiecīgās obligātās prasības, kuras noteiktas valsts tiesību aktos mežsaimniecības jomā vai citos attiecīgajos valsts vai Savienības tiesību aktos. Šīs attiecīgās obligātās prasības jānosaka un jāapraksta Komisijai iesniedzamajā paziņojumā par valsts atbalstu.

(539) Saistības jāuzņemas uz piecu līdz septiņu gadu ilgu laikposmu. Tomēr, ja tas ir vajadzīgs un pienācīgi pamatots, dalībvalstis konkrētiem saistību veidiem var noteikt ilgāku periodu. Pienācīgi pamatotos gadījumos, piemēram, attiecībā uz meža ģenētiskajiem resursiem, dalībvalstis paziņojumā par valsts atbalstu var noteikt īsāku periodu, kas ir vismaz viens gads. Attiecināmi ir arī apsaimniekošanas intervences pasākumi, kas meža dzīves ciklā ir vajadzīgi tikai vienu vai dažas reizes.

Attiecināmās izmaksas un atbalsta sniegšanas kārtība

(540) Attiecināmās izmaksas var aprēķināt vai nu:

- (a) kā kompensāciju labuma guvējam par visām uzņemto saistību izraisītajām papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem vai to daļu. Vajadzības gadījumā tas var segt arī darījuma izmaksas, kuras nepārsniedz 20 % no atbalsta piemaksas, kas izmaksāta par meža vides un klimata saistībām. Lai mudinātu labuma guvējus būtiski uzlabot vides kvalitāti lielākā mērogā un izmērāmā veidā, atbalsts var aptvert kolektīvas shēmas un rezultātnoteiktu maksājumu shēmas, piemēram, oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmas. Papildus kompensācijai var tikt piešķirts stimulējošs maksājums, kas nedrīkst pārsniegt 20 % no kompensācijas;
- (b) pamatojoties uz to meža vides un klimata pakalpojumu vērtību, par kuriem tirgū netiek maksāta atlīdzība, arī kolektīvām shēmām un rezultātnoteiktu maksājumu shēmām, piemēram, oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmām.

(541) Pienācīgi pamatotos gadījumos, piemēram, darbībām, kas saistītas ar vides saglabāšanu, var piešķirt atbalstu saistībām atteikties no koku un mežu komerciālas izmantošanas; to izmaksā kā vienreizēju maksājumu par vienu vienību un aprēķina, pamatojoties uz radītajām papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem.

(542) Atbalstu meža ģenētisko resursu saglabāšanai un uzlabošanai var piešķirt par darbībām, uz kurām neattiecas (535).–(539). punkts.

- (543) Darbībās, kas paredzētas ģenētisko resursu saglabāšanai mežsaimniecībā, jāietver
- (a) mērķorientētas darbības — darbības, kuras veicina ģenētisko resursu saglabāšanu *ex situ* un *in situ*, raksturošanu, kolekcionēšanu un izmantošanu mežsaimniecībā, ieskaitot uz tīmekļa resursiem balstītu uzskaiti, kas aptver patlaban *in situ* (arī meža tiesiskajā valdījumā) saglabātus ģenētiskos resursus un *ex situ* kolekcijas un datubāzes;
 - (b) saskaņotas darbības — darbības, kas veicina informācijas apmaiņu starp dalībvalstu kompetentajām organizācijām par ģenētisko resursu saglabāšanu, raksturošanu, kolekcionēšanu un izmantošanu Savienības mežsaimniecībā;
 - (c) pavaddarbības — informēšanas, izplatīšanas un konsultāciju darbības, kurās iesaistītas nevalstiskās organizācijas un citas attiecīgas ieinteresētās personas, mācību kursi un tehnisku ziņojumu sagatavošana.

Atbalsta intensitāte

- (544) Atbalsta maksimālā intensitāte ir šāda:
- (a) līdz 120 % no attiecināmajām izmaksām par pakalpojumiem, kas saistīti ar bioloģisko daudzveidību, klimatu, ūdeni vai augsni, kolektīvajām shēmām un rezultātnoteiktu maksājumu shēmām, piemēram, oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmām;
 - (b) līdz meža vides un klimata pakalpojumu vērtībai, par kuriem tirgū netiek maksāta atlīdzība, gadījumā, ja shēmas aprēķina attiecināmās izmaksas, pamatojoties uz)540(. punkta)b(apakšpunktu;
 - (c) līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām par meža ģenētisko resursu saglabāšanu un veicināšanu un visos citos gadījumos.

2.4. Atbalsts zināšanu apmaiņas un informācijas pasākumiem mežsaimniecības nozarē

- (545) Atbalstu zināšanu apmaiņas un informācijas pasākumiem mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (546) Dalībvalstīm jānodrošina, ka darbības, kas atbalstītas saskaņā ar šo iedaļu, atbilst LZIS aprakstam KLP stratēģiskajā plānā.
- (547) Atbalsts saskaņā ar šo iedaļu var segt izmaksas par jebkuru attiecīgu darbību, kas veicina jauninājumus, apmācību un konsultācijas, plānu, pētījumu izstrādi un atjaunināšanu, kā arī zināšanu un informācijas apmaiņu un izplatīšanu ar mērķi veicināt viena vai vairāku SPR regulas 6. pantā [XXX] noteikto konkrēto mērķu sasniegšanu. Dalībvalstīm jānodrošina, ka sniegtās konsultācijas ir objektīvas un konsultantiem nav interešu konflikta.
- (548) Atbalsts var aptvert īstermiņa pieredzes apmaiņu meža apsaimniekošanas jomā un meža apmeklējumus. Šādām programmām un apmeklējumiem jo īpaši jābūt vēršotiem uz ilgtspējīgas mežsaimniecības metodēm vai tehnoloģijām, jaunu darījumdarbības iespēju un jaunu tehnoloģiju izstrādi un meža izturētspējas uzlabošanu.

Atbalsta intensitāte

- (549) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.5. *Atbalsts konsultāciju pakalpojumiem mežsaimniecības nozarē*

- (550) Atbalstu konsultāciju pakalpojumiem mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (551) Dalībvalstīm jānodrošina, ka darbības, kas atbalstītas saskaņā ar šo iedaļu, atbilst LZIS aprakstam KLP stratēģiskajā plānā.
- (552) Konsultāciju pakalpojumiem jāaptver ekonomiskā, vidiskā un sociālā dimensija un jāsniedz pētniecības un inovācijas jomā jaunākā tehniskā un zinātniskā informācija.
- (553) Dalībvalstīm jānodrošina, ka sniegtās konsultācijas ir objektīvas un ka konsultantiem nav interešu konflikta.
- (554) Atbalsts jāpiešķir subsidētu pakalpojumu veidā.

Attiecināmās izmaksas

- (555) Atbalstu piešķir, lai palīdzētu meža tiesiskajiem valdītājiem izmantot konsultāciju pakalpojumus nolūkā uzlabot viņu valdījuma, uzņēmuma vai investīciju ekonomiskos un vidiskos raksturlielumus, kā arī nekaitīgumu klimatam un izturētspēju. Atbalstu var piešķirt arī meža apsaimniekošanas plānu izstrādei.
- (556) Meža īpašnieku konsultācijām jābūt saistītām ar vismaz vienu konkrētu mērķi saskaņā ar Regulas XXX [SPR] 6. pantu [XXX], un tām ir jāietver vismaz attiecīgie pienākumi saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK, 2009/147/EK un 2000/60/EK. Tās var aptvert arī jautājumus, kas saistīti ar meža tiesiskā valdījuma ekonomiskajiem un vidiskajiem raksturlielumiem.

Atbalsta intensitāte

- (557) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām, ja atbalsts nepārsniedz 200 000 EUR vienam uzņēmuma trīs gadu periodā.

2.6. *Atbalsts sadarbībai mežsaimniecības nozarē*

- (558) Atbalstu sadarbībai mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (559) Atbalstu var piešķirt tikai, lai veicinātu sadarbību, kas palīdz sasniegt vienu vai vairākus Regulas XXX [SPR] 6. pantā [XXX] noteiktos mērķus.
- (560) Atbalsts būtu jāpiešķir, lai veicinātu sadarbību, kurā iesaistīti vismaz divi mežsaimniecības nozares dalībnieki, neatkarīgi no tā, vai tie darbojas mežsaimniecības vai lauksaimniecības nozarē, bet ar nosacījumu, ka sadarbība sniedz labumu tikai mežsaimniecības nozarei vai mežsaimniecības un lauksaimniecības nozarei. Sadarbība jo īpaši var ietvert šādas jomas:
 - (a) sadarbību starp dažādiem mežsaimniecības nozares uzņēmumiem un citiem dalībniekiem, kas aktīvi darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un kas veicina viena vai vairāku [SPR] 6. pantā [XXX] noteikto konkrēto mērķu sasniegšanu, arī ražotāju grupām un kooperatīviem;
 - (b) kopu un tīklu veidošanu.

Atbalstu nepiešķir sadarbībai, kurā iesaistītas tikai pētniecības iestādes.

- (561) Atbalstu piešķir sadarbībai, kas jo īpaši attiecas uz šādām darbībām:
 - (a) izmēģinājuma projekti;

- (b) jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrāde mežsaimniecības nozarē;
 - (c) sadarbība starp mazajiem ekonomikas dalībniekiem mežsaimniecības nozarē kopīgu darba procesu organizēšanā un objektu un resursu koplietošanā;
 - (d) horizontāla un vertikāla sadarbība starp piegādes ķēdes dalībniekiem nolūkā izveidot un attīstīt īsas piegādes ķēdes un vietējos tirgus;
 - (e) noieta veicināšanas pasākumi vietējā mērogā, kas saistīti ar īsu piegādes ķēžu un vietējo tirgu attīstību;
 - (f) kopīga rīcība, ko īsteno, lai mazinātu klimata pārmaiņas vai tām pielāgotos;
 - (g) publisko un privāto partneru grupu, kuras nav minētas SPR regulas 25. panta 2. punkta b) apakšpunktā, īstenotas vietējās attīstības stratēģijas, izņemot Regulas (ES) 2021/1060 32. pantā minētās stratēģijas.
- (562) Atbalsts kopu un tīklu veidošanai jāpiešķir tikai attiecībā uz jaunizveidotām kopām un tīkliem un tādām kopām un tīkliem, kuri sāk darbību, kādu tie līdz šim nav veikuši.
- (563) Atbalsts īsu piegādes ķēžu izveidošanai un attīstīšanai, kā minēts (559). punkta (d) un (e) apakšpunktā, jāpiešķir tikai tādām piegādes ķēdēm, kurās starp meža tiesisko valdītāju/apsaimniekotāju un patērētāju nav vairāk kā viens starpnieks.
- (564) Atbalstam, ko piešķir saskaņā ar šo iedaļu, būtu jāatbilst Regulas (ES) Nr. 1308/2013 206.–210. pantam.

Attiecināmās izmaksas un atbalsta intensitāte

- (565) Atbalsts sedz šādas attiecināmās izmaksas, ciktāl tās ir saistītas ar mežsaimniecības darbībām:
- (a) izmaksas par attiecīgā apgabala izpēti, priekšizpēti un darījumdarbības plāna izstrādi vai tādas vietējās attīstības stratēģijas izstrādi, kas nav Regulas (ES) 2021/1060 32. pantā minētā stratēģija;
 - (b) sadarbības kārtējās izmaksas, piemēram, koordinators atalgojums;
 - (c) īstenojamo darbību izmaksas;
 - (d) noieta veicināšanas pasākumu izmaksas;
 - (e) meža apsaimniekošanas plānu vai līdzvērtīgu instrumentu sagatavošanas izmaksas.
- (566) Atbalsta ilgums nedrīkst pārsniegt septiņus gadus, izņemot (559). punkta g) apakšpunktā minētās darbības un — pienācīgi pamatotos gadījumos — kolektīvas vides un klimata darbības, kuru nolūks ir sasniegt konkrētus ar vidi un klimatu saistītus mērķus, kas noteikti Regulas XXX [SPR] 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā.
- (567) Darbību izmaksas, kas minētas (563). punkta c) apakšpunktā un ko veido investīcijas, jo īpaši tādu konkrētu projektu tiešās izmaksas, kuri saistīti ar meža apsaimniekošanas plānu vai līdzvērtīgu plānu īstenošanu, nedrīkst pārsniegt mežsaimniecības nozarē sniegtā investīciju atbalsta attiecināmās izmaksas un atbalsta maksimālo intensitāti, kas norādītas šīs daļas 2.1. iedaļā par atbalstu investīcijām.
- (568) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- 2.7. *Darbības sākšanas atbalsts ražotāju grupām un organizācijām mežsaimniecības nozarē*
- (569) Darbības sākšanas atbalstu ražotāju grupām un organizācijām mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma

principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādņēs, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

- (570) Uz atbalstu ir tiesīgas pretendēt tikai ražotāju grupas un organizācijas, kuras attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde ir oficiāli atzinusi, pamatojoties uz iesniegto darbījumsdarbības plānu. Atbalsts jāpiešķir, uzliekot dalībvalstij par pienākumu pārbaudīt, vai piecu gadu laikā pēc ražotāju grupas vai organizācijas atzīšanas dienas darbījumsdarbības plāna mērķi ir sasniegti.
- (571) Ražotāju grupas vai organizācijas nolīgumiem, lēmumiem un citām darbībām jāatbilst attiecīgajiem konkurences tiesību aktu noteikumiem un jo īpaši Līguma 101. un 102. pantam.
- (572) Atbalstu nedrīkst piešķirt:
 - (a) ražotāju organizācijām, subjektiem vai struktūrām, piemēram, uzņēmēj sabiedrībām vai kooperatīviem, kuru mērķis ir pārvaldīt vienu vai vairākus meža tiesiskos valdījumus un kuri tāpēc uzskatāmi par vienu ražotāju;
 - (b) citām mežsaimnieku apvienībām, kuras savu biedru tiesiskajos valdījumos veic tādus uzdevumus kā savstarpējā atbalsta, lauku saimniecību atbalsta un mežsaimniecības pārvaldības pakalpojumu sniegšana, taču nav iesaistītas piedāvājuma kopīgā pielāgošanā tirgum.

Atbalsta labuma guvēji

- (573) Atbalstu piešķir tikai tām ražotāju grupām un organizācijām, kuras ir MVU. Valsts atbalstu tādu izmaksu segšanai, kas minētas šajā iedaļā, Komisija neatļaus piešķirt lieliem uzņēmumiem.
- (574) Kā alternatīvu atbalsta piešķiršanai ražotāju grupām vai organizācijām atbalstu, kas nepārsniedz tādu pašu kopsummu, var piešķirt tieši ražotājiem, lai kompensētu viņu ieguldījumu grupu vai organizāciju darbības izmaksu segšanā pirmajos piecos gados pēc grupas izveidošanas.

Attiecināmās izmaksas

- (575) Attiecināmās izmaksas var ietvert maksu par piemērotu telpu īri, biroja aprīkojuma iegādi, administratīvā personāla izmaksas, pieskaitāmās izmaksas un juridiskās un administratīvās izmaksas, datortehnikas iegādi un programmatūras, mākoņa un līdzīgu risinājumu iegādi vai lietošanas maksu. Iegādājoties telpas, attiecināmās izmaksas nedrīkst pārsniegt nomas izmaksas atbilstīgi tirgus cenām. Nedrīkst piešķirt atbalstu tādu izmaksu segšanai, kas radušās pēc piektā gada no dienas, kad kompetentā iestāde atzinusi ražotāju grupu vai organizāciju, pamatojoties uz tās darbījumsdarbības plānu.
- (576) Ja atbalstu izmaksā, sadalot to gada maksājumos, pēdējo daļu dalībvalstis izmaksā tikai pēc tam, kad tās ir pārbaudījušas darbījumsdarbības plāna pareizu īstenošanu.

Atbalsta intensitāte

- (577) Atbalsta intensitāte var sasniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.
- (578) Atbalsta kopējā summa nedrīkst pārsniegt 500 000 EUR.

2.8. Cits mežsaimniecības nozarei paredzēts atbalsts ar ekoloģiskiem, aizsardzības un rekreatīviem mērķiem

- (579) Valsts atbalsta pasākumus, kuru galvenais mērķis ir saglabāt, uzlabot vai atjaunot mežu ekoloģiskās, aizsardzības un rekreācijas funkcijas, bioloģisko daudzveidību un veselīgu meža ekosistēmu, Komisija uzskatīts par saderīgiem ar

iekšējo tirgu saskaņā ar 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja ir izpildīti šajā iedaļā minētie nosacījumi.

- (580) Dalībvalstis pierāda, ka pasākumi tiešā veidā palīdz uzturēt vai atjaunot mežu ekoloģisko, aizsargājošo un rekreātīvo funkciju, bioloģisko daudzveidību un veselīgu meža ekosistēmu.
- (581) Šajā iedaļā paredzēto atbalstu nedrīkst piešķirt ar mežu saistītām nozarēm vai komerciāli izdevīgai kokmateriālu ieguvei, vai kokmateriālu transportam, vai koksnes vai citu mežsaimniecības resursu pārstrādei produktos, vai enerģijas ražošanai. Nedrīkst piešķirt atbalstu mežizstrādei, kuras galvenais mērķis ir komerciāli izdevīga kokmateriālu ieguve, vai meža atjaunošanai, kad nogāztos kokus aizstāj ar līdzvērtīgiem.

Atbalsta intensitāte

- (582) Visiem šajā iedaļā minētajiem pasākumiem var piešķirt atbalstu līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.8.1. Atbalsts īpašām mežsaimniecības darbībām un pasākumiem, kuru galvenais mērķis ir sekmēt meža ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības vai tradicionālo ainavu saglabāšanu vai atjaunošanu

- (583) Atbalstu koku un cita augāja stādīšanai, atzarošanai, retināšanai un gāšanai esošajos mežos, kritušo koku aizvākšanai, kā arī plānošanas izmaksas šādu pasākumu veikšanai, atbalstu izmaksām par apstrādi un profilaksi attiecībā uz augiem kaitīgo organismu un koku slimību izplatību un atbalstu, ko sniedz, lai atlīdzinātu kaitējumu, ko nodarījuši augiem kaitīgie organismi un koku slimības, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem un kopīgajiem noteikumiem, kas izklāstīti (577).–(579). punktā, un ja šādu pasākumu galvenais mērķis ir sekmēt meža ekosistēmas un bioloģiskās daudzveidības vai tradicionālās ainavas uzturēšanu vai atjaunošanu.
- (584) Atbalstu izmaksām par apstrādi un profilaksi attiecībā uz augiem kaitīgo organismu un koku slimību izplatību un atbalstu, ko sniedz, lai atlīdzinātu kaitējumu, ko nodarījuši kaitīgie organismi un koku slimības, var piešķirt attiecībā uz šādām attiecināmajām izmaksām:
 - (a) izmaksas, kas radušās, veicot profilakses un apstrādes pasākumus, kā arī sagatavojot augsni stādījumu atjaunošanai, vai šādiem pasākumiem vajadzīgu produktu, ierīču vai materiālu dēļ. Jāievēro integrētās augu aizsardzības vispārējie principi, kas izklāstīti Direktīvas 2009/128/EK 14. pantā un III pielikumā, jo īpaši attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 1107/2009 55. pantā;
 - (b) izmaksas, kas radušās, lai kompensētu zaudēto koksnes krāju un atjaunošanas izmaksas, nepārsniedzot tās krājas tirgus vērtību, kura iznīcināta pēc iestāžu rīkojuma apkarot attiecīgo slimību vai augiem kaitīgo organismu. Aprēķinot pieauguma zaudējumu, var ņemt vērā iznīcinātās koksnes krājas iespējamo pieaugumu līdz parastajam ciršanas vecumam.

2.8.2. Atbalsts augsnes kvalitātes uzturēšanai un uzlabošanai un līdzsvarotas un veselīgas koku augšanas nodrošināšanai mežsaimniecības nozarē

- (585) Atbalstu augsnes kvalitātes uzturēšanai un uzlabošanai un līdzsvarotas un veselīgas koku augšanas nodrošināšanai mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti

- šajās pamatnostādnēs, kopīgajiem noteikumiem, kas paredzēti (577).–(579). punktā, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (586) Atbalstu var piešķirt par augsnes kvalitātes uzturēšanu un uzlabošanu mežos un līdzsvarotas un veselīgas koku augšanas nodrošināšanu.
- (587) Pasākumi var ietvert augsnes uzlabošanu, to mēslojot un citādi apstrādājot, lai uzturētu tās dabisko līdzsvaru, samazinot pārmērīgu veģetācijas biežību un nodrošinot pietiekamu ūdens aizturi un pareizu nosusināšanu. Dalībvalstīm jāpierāda, ka pasākumi nesamazina bioloģisko daudzveidību, neizraisa barības vielu izskalošanos vai nelabvēlīgi neietekmē dabiskas ūdens ekosistēmas vai ūdens aizsardzības zonas.
- (588) Atbalsts var segt šādu pasākumu plānošanas izmaksas.
- 2.8.3. *Dabas taku, ainavas elementu un iezīmju un dzīvnieku dabiskās vides atjaunošana un uzturēšana mežsaimniecības nozarē*
- (589) Atbalstu dabas taku, ainavas elementu un iezīmju un dzīvnieku dabiskās vides atjaunošanai un uzturēšanai mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, kopīgajiem noteikumiem, kas paredzēti (577).–(579). punktā, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (590) Atbalstu var piešķirt, lai atjaunotu un uzturētu dabas takas, ainavas elementus un iezīmes un dzīvnieku dabisko vidi, kā arī plānošanas izmaksu segšanai.
- (591) Pasākumi, kas paredzēti Direktīvu 92/43/EEK un 2009/147/EK īstenošanai, ir izslēgti no šāda veida atbalsta, jo tie jāveic saskaņā ar šīs daļas 2.2. iedaļā paredzētajiem nosacījumiem.
- 2.8.4. *Atbalsts ceļu uzturēšanai ar mērķi nepieļaut meža ugunsgrēkus*
- (592) Atbalstu ceļu uzturēšanai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, kopīgajiem noteikumiem, kas paredzēti (577).–(579). punktā, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (593) Atbalsts ceļu uzturēšanai jāpiešķir ar mērķi nepieļaut mežu ugunsgrēkus. Saiknei starp atbalsta piešķiršanas mērķi un ceļu uzturēšanu jābūt pierādītai Komisijai iesniedzamajā paziņojumā par valsts atbalstu.
- 2.8.5. *Atbalsts tāda kaitējuma atlīdzināšanai, ko mežā radījuši aizsargājamie dzīvnieki*
- (594) Atbalstu tāda kaitējuma atlīdzināšanai, ko mežā radījuši aizsargājamie dzīvnieki, Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, kopīgajiem noteikumiem, kas paredzēti (577).–(579). punktā, un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.
- (595) Lai mazinātu konkurences izkropļojumu risku un radītu stimulu risku samazināšanai, labuma guvējiem jānodrošina minimālais ieguldījums. Minētais ieguldījums izpaužas kā profilaktiski pasākumi (piemēram, žogi, kur tas iespējams), kas ir samērīgi ar tā kaitējuma risku, ko aizsargājamie dzīvnieki attiecīgajā meža teritorijā varētu nodarīt. Ja lietderīgus profilaktiskus pasākumus veikt nav iespējams, dalībvalsts Komisijai iesniedzamajā paziņojumā par valsts atbalstu pierāda, ka šādi profilaktiski pasākumi nav iespējami, un tikai tad atbalsts tiks uzskatīts par saderīgu.
- (596) Ir jānosaka tieša cēloņsakarība starp nodarīto kaitējumu un dzīvnieku uzvedību.

(597) Atbalsta shēmas attiecībā uz konkrētu kaitējuma cēlonisko notikumu jāizveido trīs gadu laikā pēc attiecīgās kaitējuma cēloniskā notikuma dienas. Atbalsts jāizmaksā četru gadu laikā pēc minētās dienas.

(598) Kaitējums jāaprēķina katram labuma guvējam atsevišķi.

Attiecināmās izmaksas

(599) Attiecināmās izmaksas ir tāda kaitējuma izmaksas, kurš ir kaitējuma cēloniskā notikuma tiešas sekas, ko novērtējusi publiska iestāde, atbalsta piešķirējiestādes atzīts neatkarīgs eksperts vai apdrošināšanas sabiedrība.

(600) Kaitējums var ietvert:

- (a) augošiem kokiem nodarītu kaitējumu. Atbalstu var piešķirt, lai kompensētu zaudēto koksnes krāju un atjaunošanas izmaksas, nepārsniedzot aizsargājamo dzīvnieku iznīcinātās krājas tirgus vērtību. Aprēķinot pieauguma zaudējuma tirgus vērtību, var ņemt vērā iznīcinātās koksnes krājas iespējamo pieaugumu līdz parastajam ciršanas vecumam;
- (b) citas izmaksas, kas labuma guvējam radušās kaitējuma cēloniskā notikuma dēļ, piemēram, veicot apstrādes darbus, arī sagatavojot augsni pārstādīšanai, vai šādām darbībām vajadzīgu produktu, ierīču vai materiālu dēļ;
- (c) materiālu kaitējumu šādiem aktīviem: mežsaimniecības aprīkojums, tehnika un ēkas. Materiālais kaitējums jāaprēķina, pamatojoties uz attiecīgā aktīva remonta izmaksām vai saimniecisko vērtību pirms kaitējuma cēloniskā notikuma. Tas nedrīkst pārsniegt remonta izmaksas vai patiesās tirgus vērtības samazinājumu, ko izraisījis notikums, proti, atšķirību starp īpašuma vērtību tieši pirms minētā kaitējuma cēloniskā notikuma un uzreiz pēc tā.

(601) Minētā summa jāsamazina, no tās atvelkot visas izmaksas, ko nav radījis kaitējuma cēloniskais notikums un kas labuma guvējam radušās citu iemeslu dēļ.

(602) Profilaktiskos pasākumus ar mērķi novērst kaitējumu, ko mežā var nodarīt aizsargājamie dzīvnieki, var atbalstīt saskaņā ar šīs daļas 2.1.4. iedaļu, uzskatot tos par pasākumiem, kuri saistīti ar biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību.

(603) Atbalstu aizsargājamo dzīvnieku nodarītā kaitējuma atjaunošanai mežos var piešķirt, ja ir ievēroti 2.1.3. sadaļā minētie nosacījumi.

(604) Atbalsts un visi citi maksājumi, kas saņemti kaitējuma kompensēšanai, arī maksājumi saskaņā ar valsts vai Savienības pasākumiem vai apdrošināšanas līgumiem, nepārsniedz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.9. Atbalsts mežsaimniecības nozarē, kas salāgots ar lauksaimniecības atbalsta pasākumiem

(605) Iepriekš Komisija ieviesa politiku, ka konkrētu, mazāk kropļojošu atbalsta pasākumu gadījumā lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei piemēro kopīgus noteikumus.

(606) Tāpēc atbalstu pētniecībai un izstrādei mežsaimniecības nozarē un atbalstu mežsaimniecības zemes konsolidācijai Komisija uzskatīs ir saderīgu ar iekšējo tirgu, ja ir izpildīti 2.9.1. un 2.9.2. iedaļā paredzētie nosacījumi.

(607) Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2.9.1. Atbalsts pētniecībai un izstrādei mežsaimniecības nozarē

(608) Atbalstu pētniecībai un izstrādei mežsaimniecības nozarē Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās

pamatnostādnēs, (607). punktā paredzētajam nosacījumam un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

- (609) Atbalstāmajam projektam jābūt visu to uzņēmumu interesēs, kuri darbojas konkrētajās mežsaimniecības nozarēs vai apakšnozarēs.
- (610) Pirms atbalstāmā projekta sākšanas internetā jāpublicē šāda informācija:
 - (a) atbalstāmā projekta sākšanas datums;
 - (b) atbalstāmā projekta mērķi;
 - (c) atbalstāmā projekta gaidāmo rezultātu aptuvenais publicēšanas datums;
 - (d) atbalstāmā projekta gaidāmo rezultātu publicēšanas vieta internetā;
 - (e) paziņojums par to, ka visiem uzņēmumiem, kuri darbojas mežsaimniecības nozarē vai konkrētajā apakšnozarē, atbalstāmā projekta rezultāti ir pieejami bez maksas.
- (611) Atbalstāmā projekta rezultātiem jābūt pieejamiem internetā no atbalstītā projekta beigu datuma vai dienas, kad jebkāda informācija par minētajiem rezultātiem ir sniegta kādas konkrētas organizācijas biedriem, — atkarībā no tā, kurš datums ir pirmais. Rezultātiem jābūt pieejamiem internetā vismaz piecus gadus, skaitot no atbalstītā projekta beigu datuma.
- (612) Atbalsts jāpiešķir tieši pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācijai, un tajā nedrīkstētu ietvert tādu atbalstu uzņēmumiem, kuri darbojas mežsaimniecības nozarē, kas pamatots ar mežsaimniecības produktu cenu.

Attiecināmās izmaksas

- (613) Atbalsts nedrīkst pārsniegt šādas attiecināmās izmaksas:
 - (a) personāla izmaksas, kas saistītas ar pētniekiem, tehniskajiem un citiem palīgdarbiniekiem, ciktāl tie nodarbināti attiecīgajā projektā;
 - (b) instrumentu un aprīkojuma izmaksas tādā apmērā un periodā, kādā tos izmanto projektā. Ja šo instrumentu un aprīkojuma lietošanas laiks projektā neaptver visu amortizācijas periodu, par attiecināmajām izmaksām ir uzskatāmas tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem;
 - (c) ēku un zemes izmaksas, ciktāl un cik ilgi tās izmanto projektā. Attiecībā uz ēkām par attiecināmajām izmaksām ir uzskatāmas tikai tās amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam un ir aprēķinātas saskaņā ar vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem. Attiecībā uz zemi par attiecināmajām izmaksām ir uzskatāmas komerciālās nodošanas izmaksas vai faktiski veikto kapitālinvestīciju izmaksas;
 - (d) izmaksas par līgumpētījumiem, zināšanām un patentiem, kas iegādāti vai kuru licences saņemtas no ārējiem avotiem godīgas konkurences apstākļos, kā arī izmaksas par konsultantu pakalpojumiem un līdzvērtīgiem pakalpojumiem, kas izmantoti vienīgi projekta mērķiem;
 - (e) citas pieskaitāmās izmaksas un darbības izmaksas, arī materiālu, piederumu un līdzīgu preču izmaksas, kas tieši radušās projekta rezultātā.

2.9.2. Atbalsts mežsaimniecības zemes konsolidācijai

- (614) Atbalstu mežsaimniecības zemes konsolidācijai Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst kopīgajiem novērtējuma principiem, kas izklāstīti šajās pamatnostādnēs, (607). punktā paredzētajam nosacījumam un šajā iedaļā minētajiem nosacījumiem.

Attiecināmās izmaksas

- (615) Attiecināmās izmaksas nedrīkst pārsniegt zemes konsolidācijas juridiskās, administratīvās un uzmērīšanas faktiskās izmaksas.

3. nodaļa. Atbalsts lauku apvidos, kuru līdzfinansē ELFLA vai piešķir kā valsts papildu finansējumu šādiem līdzfinansētiem intervences pasākumiem

- (616) Šo nodaļu piemēro:

- (a) atbalstam pamatpakalpojumiem un infrastruktūras atjaunošanai lauku apvidos⁷⁸;
 - (b) atbalstam ar lauksaimniecību nesaistītas darījumdarbības sākšanai lauku apvidos;
 - (c) atbalstam agrovides un klimata saistībām lauku apvidos labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki;
 - (d) atbalstam par platībatkarīgiem traucēkļiem, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām, labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki;
 - (e) atbalstam, ar ko veicina un atbalsta kokvilnas vai pārtikas produktu kvalitātes shēmas, kuras izmanto lauksaimnieki;
 - (f) atbalstam sadarbībai lauku apvidos, arī atbalstam dalībai sabiedrības virzītas vietējās attīstības (SVVA) vai lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai izveidotās Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektos;
 - (g) atbalstam kopfondu izveidei.
- (617) (614). punktā minēto atbalstu Komisija uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst šādiem nosacījumiem:
- (a) atbalsts ir iekļauts KLP stratēģiskajā plānā saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX [SPR] un atbilstīgi tai kā ELFLA līdzfinansēts atbalsts vai kā valsts papildu finansējums šādam atbalstam;
 - (b) atbalsts nav piešķirts apgrozāmajiem līdzekļiem, izņemot atbalstu, kas piešķirts kā finanšu instrumenti;
 - (c) atbalsts nav piešķirts kā darbības atbalsts, ja vien attiecīgajos Savienības tiesību aktos nav skaidri paredzēti izņēmumi;
 - (d) atbalsts nav piešķirts grūtībās nonākušiem uzņēmumiem (32). punkta 63. apakšpunkta nozīmē.
- (618) Šīs nodaļas noteikumi neskar iespēju piešķirt valsts atbalstu lauku apvidiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kas ir kopīgi visām nozarēm vai kopīgi tirdzniecībai un rūpniecībai.
- (619) Investīcijas enerģijas taupīšanā un atjaunojamajos energoresursos ir izslēgtas no šīs daļas 3. nodaļas darbības jomas. Šādam atbalstam jābūt atbilstīgam 2022. gada Pamatnostādnēm par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai, ja vien tas nav atbrīvots no paziņošanas pienākuma.

⁷⁸ Līguma 107., 108. un 109. pants attiecas uz atbalstu pamatpakalpojumiem lauku apvidos, ciktāl tas ir valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē, ņemot vērā arī valsts atbalsta interpretāciju, kas izklāstīta Komisijas paziņojumā par atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.).

III DAĻA. PROCEDŪRAS JAUTĀJUMI

1. *Shēmu darbības ilgums un novērtējums*

- (620) Lai veicinātu pārredzamību un visu spēkā esošo atbalsta shēmu regulāru pārskatīšanu, Komisija saskaņā ar iepriekšējās pamatnostādnes iedibināto praksi atļaus tikai atbalsta shēmas ar ierobežotu ilgumu. To shēmu ilgumam, kas ietver valsts atbalstu intervences pasākumiem, kuri var saņemt arī ELFLA līdzfinansējumu saskaņā ar Regulu (ES) [SPR], nevajadzētu pārsniegt 2023.–2027. gada plānošanas periodu. Ja Savienības tiesību akti to pieļauj, un saskaņā ar tajos paredzētajiem nosacījumiem dalībvalstis var arī turpmāk uzņemties jaunas saistības lauku attīstības jomā, pamatojoties uz Regulu (ES) [SPR] un tās deleģētajiem un īstenošanas aktiem. Tāpēc Komisija piemēros šīs pamatnostādnes arī šādām jaunām saistībām. Citas atbalsta shēmas nedrīkstētu piemērot ilgāk par septiņiem gadiem.
- (621) Lai vēl papildus ierobežotu konkurences un tirdzniecības izkropļojumus, Komisija attiecībā uz konkrētām shēmām var pieprasīt noteikt darbības ilguma ierobežojumu (parasti četri gadi vai mazāk) un 40. punktā minētā novērtējuma veikšanu. Tiks novērtētas shēmas ar īpaši augstu iespējamo konkurences izkropļojumu risku, proti, tās, kuras var būtiski ierobežot vai izkropļot konkurenci, ja laikus netiek pārskatīta to īstenošana.
- (622) Ņemot vērā novērtējuma mērķus un tiecoties neradīt pārmērīgu slogu dalībvalstīm attiecībā uz mazākām atbalsta summām, novērtējumu veic tikai par atbalsta shēmām ar lielu budžetu un iepriekš nebijušām iezīmēm vai tad, ja paredzētas būtiskas izmaiņas tirgū, tehnoloģijās vai regulējumā. Novērtējums jāveic ekspertam, kas ir neatkarīgs no atbalsta piešķirējas iestādes, pamatojoties uz kopīgu metodiku, un tas ir jāpublisko. Dalībvalstīm kopā ar attiecīgo atbalsta shēmu jāpaziņo novērtējuma plāna projekts, kas būs neatņemama daļa Komisijas veiktajā shēmas novērtējumā.
- (623) Novērtējums jāiesniedz Komisijai laikus, lai tā varētu novērtēt atbalsta shēmas iespējamo pagarināšanu, un katrā ziņā pēc shēmas darbības beigām. Ja pēc tam tiek īstenots atbalsta pasākums, kam ir līdzīgs mērķis, jāņem vērā minētā novērtējuma rezultāti.

2. *Pārskatīšanas klauzula*

- (624) Pārskatīšanas klauzula jāparedz tām darbībām, kas veiktas saskaņā ar II daļas 1.1.4., 1.1.5., 1.1.8. un 2.3. iedaļu, lai nodrošinātu to pielāgošanu gadījumā, ja tiek grozīti attiecīgie obligātie standarti, prasības vai pienākumi, kuri minēti attiecīgajās iedaļās un kuri jāpārsniedz, pildot minētajās iedaļās noteiktās saistības.
- (625) Darbībām, kas veiktas saskaņā ar II daļas 1.1.4., 1.1.5., 1.1.8. un 2.3. iedaļu un kas pārsniedz 2023.–2027. gada lauku attīstības plānošanas periodu, jāietver pārskatīšanas klauzula, lai šīs darbības būtu iespējams pielāgot nākamā plānošanas perioda tiesiskajam regulējumam.
- (626) Ja labuma guvējs nepiekrīt (622). un (623). punktā minētajiem pielāgojumiem vai tos neīsteno, saistību piemērošana tiks pārtraukta, un atbalsta summa jāsamazina līdz tādām apjomam, kas atbilst laikposmam līdz saistību pārtraukšanai.

3. *Pārskatu sniegšana un uzraudzība*

- (627) Ievērojot Padomes Regulu (ES) 2015/1589⁷⁹ un Komisijas Regulu (EK) Nr. 794/2004⁸⁰, dalībvalstīm jāiesniedz Komisijai gada pārskati.
- (628) Gada ziņojumā jāiekļauj arī šāda informācija:
 - (a) attiecīgās dzīvnieku slimības vai augiem kaitīgie organismi saskaņā ar II daļas 1.2.1.3. iedaļu;
 - (b) meteoroloģiskā informācija par II daļas attiecīgi 1.2.1.1. un 1.2.1.2. iedaļā minētās dabas katastrofas vai dabas katastrofai pielīdzināmu klimatisko apstākļu veidu, laiku, relatīvo spēku un vietu.
- (629) Komisija saglabā tiesības katrā atsevišķā gadījumā pieprasīt papildu informāciju par esošajām atbalsta shēmām, ja tas ir nepieciešams, lai tā varētu izpildīt savus pienākumus saskaņā ar Līguma 108. panta 1. punktu.
- (630) Dalībvalstīm ir jānodrošina, ka tiek reģistrēta detalizēta informācija par visiem ar atbalsta piešķiršanu saistītajiem pasākumiem. Šajā uzskaitē ir jāiekļauj visa informācija, kas vajadzīga, lai pārliecinātos, ka ir ievēroti visi šajās pamatnostādņēs paredzētie nosacījumi, kas attiecīgā gadījumā piemērojami attiecināmajām izmaksām un atbalsta maksimālajai pieļaujamajai intensitātei. Šī informācija ir jāglabā desmit gadus no atbalsta piešķiršanas datuma un jāsniedz Komisijai pēc pieprasījuma.

4. *Pamatnostādņu piemērošana*

- (631) Komisija šīs pamatnostādnes piemēros no 2023. gada 1. janvāra.
- (632) Komisija šīs pamatnostādnes piemēros visiem paziņotajiem atbalsta pasākumiem, attiecībā uz kuriem tā ir aicināta pieņemt lēmumu pēc 2023. gada 1. janvāra, pat ja atbalsts ir paziņots pirms minētā datuma. Tomēr individuālu atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar apstiprinātām atbalsta shēmām un paziņots Komisijai atbilstīgi pienākumam individuāli paziņot šādu atbalstu, novērtēs atbilstīgi pamatnostādņēm, ko piemēro individuāla atbalsta pamatā esošajai apstiprinātajai atbalsta shēmai.
- (633) Nelikumīgs atbalsts tiks novērtēts saskaņā ar noteikumiem, kas ir spēkā atbalsta piešķiršanas dienā. Individuālu atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar nelikumīgu atbalsta shēmu, novērtēs atbilstīgi pamatnostādņēm, kuras bija piemērojamas nelikumīgajai atbalsta shēmai individuālā atbalsta piešķiršanas laikā.
- (634) Pamatnostādnes attiecībā uz valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2014. gadam⁸¹ ir atceltas no šo pamatnostādņu piemērošanas dienas. Attiecībā uz ELFLA līdzfinansētiem lauku atbalsta intervences pasākumiem, ja Savienības tiesību akti to atļauj, un saskaņā ar lauku attīstības noteikumos paredzētajiem nosacījumiem dalībvalstis var arī turpmāk uzņemt jaunas saistības atbilstīgi iepriekšējām pamatnostādņēm attiecībā uz valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2014. gadam un saskaņā ar to 719. punktu.

⁷⁹ Padomes Regula (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

⁸⁰ Komisijas Regula (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.).

⁸¹ OV C 204, 1.7.2014., 1. lpp.

- (635) Komisija jebkurā laikā var nolemt pārskatīt vai grozīt šīs pamatnostādnes, ja tas ir nepieciešams ar konkurences politiku saistītu iemeslu dēļ vai lai ņemtu vērā citas Savienības rīcībpolitikas, piemēram, lauksaimniecības un lauku attīstības vai cilvēku un dzīvnieku veselības, augu aizsardzības, vides un klimata politikas apsvērumus, un starptautiskās saistības, vai jebkāda cita pamatota iemesla dēļ.

5. Priekšlikums veikt atbilstīgus pasākumus

- (636) Saskaņā ar Līguma 108. panta 1. punktu Komisija iesaka dalībvalstīm grozīt to esošās atbalsta shēmas, lai nodrošinātu to atbilstību šīm pamatnostādnēm vēlākais līdz 2023. gada 30. jūnijam.
- (637) Dalībvalstis ir aicinātas sniegt skaidru beznosacījuma piekrišanu šiem ierosinātajiem atbilstošajiem pasākumiem divu mēnešu laikā no dienas, kurā šīs pamatnostādnes publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Ja atbilde netiks saņemta, Komisija uzskatīs, ka attiecīgā dalībvalsts ierosinātajiem pasākumiem nepiekrīt.